

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"ץ שליט"א

פרשת
וילך
כ"ח אלול תשפ"ה – ח' תשרי תשפ"ו

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב, עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד:
לְמוּד הַבַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא וּנְבִיאִים כְּתוּבִים יִהְיֶה לְעִלּוּי
הַשְׁכִינָה הַקְדוֹשָׁה וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם, גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצָּלָחָה לְכֻלָּל
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מְשִׁיחַ־צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים
וּבְנִין בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

רש"י

לדברי רבי שמעון אין נפדין תמימין. דהכי גמר לה רבי יוחנן מרבינה דפליגי בה רבי שמעון ורבנן לרבי שמעון לית ליה לב ב"ד מתנה עליהן להכשירן לתמידי שנה הבאה (לעיל ב) אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו יהא קדושים לדמיהן שיפרו אותן ממעות חולין בלא מום ויוציאם לחול ויפלו דמיהם למותר תרומה ואחר כך יזהרו ויקחו אותם מתרומה חדשה ויוכשרו לתמידין ולדברי חכמים נפדין תמימים דאית להו לב בית דין מתנה עליהן תנאי זה אלמא לית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה עליהן (בהן) דאי אית ליה (ליה לב ב"ד מתנה) כך שמעתי בשבועות: ועוד. אי נמי בעית למימר דקרא דחזיק ומוקי אנפשיה כשהפרישן בזה אחר זה ובטומאה דערב יום טוב קאמר מי מצית למימר דבי קתני שאירעה בין זה לזה בהפרשה קאמר והא בעא מיניה בר': בשתי בוכות. נשחטין כאחד ואין שהות לאורועי טומאה בין שחיטתן וזורק דמו של ראשון שני למה קרב לר' שמעון הרי אין טומאה בין זה לזה ואמר ליה לטומאה שאורעה בין זריקתו של זה לזריקתו של זה: ע"ב לא מיבעיא בו'. אפילו לרבי ירמיה לא מתמה אלא אי מכפר אעשה דלאחר שחיטתו אי לא מכלל דפשיטא ליה דבין זה לזה דקאמר רבי שמעון בטומאת י"ט קאמר בין שחיטתו של זה לשחיטתו של זה: דלמא אם תמצא לומר קאמר. דלמא תרוויהו קמיבעיא ליה והכי קמיבעיא ליה האי בין זה לזה דקאמר רבי שמעון קודם הפרשה קאי או לאחר הפרשה קאי ואם תימצי לומר אחר הפרשה נמי קאי קודם שחיטה או אפילו לאחר שחיטה עד זריקה ואהדר ליה איהו אפילו עד זריקה ודלמא לא קיימא לן כר' זירא ולא אפשיטא בעיין: תודה שנשחטה לשם תודת חבירו. לא שנשחטה ע"מ שיתכפר בה מי שאינו בעליה ואין זה שינוי בעלים אלא שינוי קודש שהיתה לראובן תודה ולשמעון תודה אחרת ושחט את תודתו של זה לשם תודתו של זה (וה"ה) בשחטו חטאת חלב לשם חטאת דם: בשירה. ועולה לבעלים דאפי' שינוי קדש אין כאן: פסולה. לא עלתה לבעלים דשינוי קדש הוא: לשם שלמים דיידיה בעינן. דכתיב זבח תודת שלמיו והאי דאיפלוג בתודה משום דמינה מייתי רבה סייעתא למילתיה מדאבא חנן ומיהו ה"ה לשאר זבחים: בשירה. עלתה לבעלים: פסולין. לא עלו: לא ידידי. ואע"פ שלא באו על הדדיה אחת דארבעה צריכין להודות כדאמרינן בברכות (דף נד: וכתיב בהו (תהלים קז) ויזבחו זבחי תודה ושחט תודה בשעת עלייתו מן הים לשם תודה שהפרישו על יציאתו מבית האסורין: חטאת ששחטה לשם חטאת. כגון חטאת חלב שנשחטה לשם חטאת דם: בשירה. ועלתה לה: פסולה. פסולה לגמרי כדתנן חוץ מן הפסח והחטאת: על מי שמחוייב חטאת. בשינוי בעלים על מנת לזרוק דמה לשם חבירו המחוייב חטאת כמותו: שאינו מחוייב עשה. שלא עבר עשה ובעשה שייך למימר חטאת כדמפרש ואזיל: ואמר רבא חטאת מכפרת על חייבי עשה. הלכך מחוייב כפרה כמותו הוא: למימרא. דעשה בת מינה דחטאת היא: והאמר רבא בו' על מי שמחוייב עולה בשירה. אלמא לאו מיניה הוא דהא עבירות עשה בידו שהפרישו עולה עליהן: מקובצא

תוספות

וטעמא משום דבאין לכפר על (טומאת) מקדש וקדשיו במתניתין דהתם ובברייתא חידש טפי ממתניתין והא דקתני שתחלתו לא בא אלא לכפר על מזבח החיצון לאפוקי שעיר הפנימי דבעינן תרתי טומאת מקדש ומזבח החיצון ואף על גב דמשמע התם דאי לא משום גזירה הוי מקיצין בגופן אפי' במותר חטאות הפנימיות היינו משום דהכי גמירי דמותר חטאות צבור לעולה ורבינו חננאל מפרש כפירוש הערוך וגריס התם תניא נמי הכי וקאי אמאילתא דרבי יוחנן דאמר דלרבי שמעון מקיצין בהן בגופן הואיל ומעיקרא עולה והשתא עולה אבל לא במותר חטאת בר' ותימה אמאי נטר עד לסוף דלעיל הוה ליה לאתויי: דלמא אם תימצי לומר קאמר. ורבי זירא נמי שהשיב נמי לרבי ירמיה על טומאה שאירעה בין זו לזו כמו כן אם תימצי לומר קאמר וקשיא ראשונה ומי אית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה לא חש לתרץ דאיכא למימר דאפרשינהו בזה אחר זה ואינו חושש בקושיא דליקו ולימא ליה לקרא בו' ועוד דהיכא דלית ליה תקנתא ברעייה אית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה בדמוכח במנחות פ' התודה (עמ:) ומיהו הא מוכח דהיכא דאית ליה תקנתא ברעייה לית ליה לב בית דין מתנה ואכן אית ליה תקנתא ברעייה: תודה ששחטה לשם תודת חבירו כשרה. ועולה לשם חובה משום שינוי בעלים לא מיפסלא דאין שינוי בעלים אלא (א"ב) בזורקין ורב חסדא אמר פסולה פירוש לא עלתה לשם חובה משום דהוי שינוי קודש שנשאמר תודת פלוני לשם תודה אחרת של פלוני אבל אמר תודה זו לשם פלוני כשרה גמורה לפי שהוא שינוי בעלים בשחיטה דכשירה גמורה: הגה"ה רב חסדא אמר פסולה. נראה דוקא בתודה פלוג משום דכתיב בהן קרא שלמיו ובקונטרס פירש דהוא הדין בשאר קרבנות: אמר רבא חטאת ששחטה לשם חטאת בשרה. פירש רבינו תם דרבה ברב חסדא ס"ל דהא דרבה אידחי ואצמא דתודה משום שלמים משמע דס"ל דאיירי ששחטה לשם חטאת חבירו ונראה דלאו בהכי מיירי מדלא קאמר בהדיא חבירו אלא מיירי בחטאת חלב לשם חטאת דם כדאמר רבא לקמן בפירקין (דף ט:) חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשם חטאת מצורע פסולה הני עולות ניגנו ואם תאמר ותרתי דרבה למה לי ויש לומר דדוך דרבה נקט לאשמועינן דשינוי קודש איפכא משינוי בעלים אע"ג דרבא לא פירש הפסוקים כדבריו מדאמר בריש פירקין (לעיל דף ג:) דרב יוסף בר אמי רמי שינוי קודש ומשני (והא) דלקמן נקט לחלק בחטאות וגם משום בעיא דאחר כך דבעי רבא חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דומיא דמקדש וקדושיו מהא: חטאת ששחטה על מי שמחוייב עולה בשירה. וכגון שלא הפרישה עדיין דאי הפרישה הוה ליה בעל מי שאינו מחוייב כלום אם תימצי לומר דלא מכפרא אעשה דלאחר הפרשה דמסתמא עולה יביא ויכפר על הכל א"נ דאמר הרי עלי עולה דכשיפרישנה יכפר על כל עשה שעבר: על מי שאינו מחוייב כלום פסולה. אי דגרסינן בהא מימרא עולה דגבי עולה נמי כתיב לכפר עליו דאי גרסינן הכא חטאת ל"ל אידך מילתא דרבא דחטאת מכפרת על חייבי עשה מהכא שמעינן לה: על חייבי עשה שעבר. הלכך מחוייב כפרה מכפרא אלא דאינה מכפרא הואיל ועיקרא למילתא אחריתי קאתיא ואנחני קל וחומר לקופיא:

עולה

לְדִבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֵין נִפְדִּין תְּמִימִים. לְדִבְרֵי חֲכָמִים, נִפְדִּין תְּמִימִין. וְעוֹד, הָא בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יִרְמְיָה מֵרַבִּי זֵירָא, שְׁעִירֵי עֲצֶרֶת שֶׁקִּבֵּל דָּמָן בִּשְׁנֵי כוֹסוֹת, וְנָזַרְק דָּמוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן, שְׁנֵי לָמָּה הוּא בָּא, עַל טוּמְאָה שֶׁאוֹרָעָה בֵּין [זְרִיקָה שֶׁל] זֶה לָזֶה (נָזַרְק דָּמוֹ שֶׁל שֵׁנִי לָמָּה הוּא קָרֵיבִין). עַד כָּאן לֹא מִיבַּעְיָא לֵיהּ אֶלָּא עֲשֵׂה דִּלְאַחַר שְׁחִיטָה, אֲבָל עֲשֵׂה דִּלְאַחַר הַפְרָשָׁה לֹא קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ. דִּלְמָא אִם תִּימְצֵי לוֹמַר קָאָמַר: אֵיתְמַר, תּוֹדָה שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם תּוֹדַת חֲבִירוֹ (בְּשֵׁרָה), רַבָּה אָמַר, בְּשֵׁרָה. רַב חִסְדָּא אָמַר, פְּסוּלָה. רַבָּה אָמַר כְּשֵׁרָה, תּוֹדָה לְשֵׁם תּוֹדָה נִשְׁחֲטָה. רַב חִסְדָּא אָמַר פְּסוּלָה, לְשׁוּם שְׁלָמִים דִּידֵיהּ נִשְׁחֲטָה בָּעֵינַן. אָמַר רַבָּה, מָנָא אֲמִינָא לָהּ, דְּתַנְיָא, 'וְשָׁבַח וְגַם תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת זִבְחוֹ' וְגוֹ', אֲבָא חָנִין אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר, בָּא לְלַמֵּד, תּוֹדָה שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם שְׁלָמִים כְּשֵׁרָה, שְׁלָמִים שֶׁנִּשְׁחֲטוּ לְשֵׁם תּוֹדָה פְּסוּלִים. וְהָא הֶפְרֵשׁ בֵּין זֶה לָזֶה, תּוֹדָה קְרִיטָה שְׁלָמִים, וְאֵין שְׁלָמִים קְרִיטִין תּוֹדָה. שְׁלָמִים לְשֵׁם תּוֹדָה פְּסוּלָה, הָא תּוֹדָה לְשֵׁם תּוֹדָה כְּשֵׁרָה. מַאי לָאו, דְּהַבְרֵיהּ. לֹא, דִּידֵיהּ. אֶלָּא דְּהַבְרֵיהּ מַאי, פְּסוּלָה, אַדְּתָנֵי שְׁלָמִים לְשֵׁם תּוֹדָה פְּסוּלָה, לִיתְנֵי תּוֹדָה לְשֵׁם תּוֹדָה, וְכָל שֶׁכֵּן שְׁלָמִים לְשֵׁם תּוֹדָה. שְׁלָמִים לְשֵׁם תּוֹדָה דִּידֵיהּ אִיצְטְרִיךְ לֵיהּ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא מִדְּתוֹדָה קְרִיטָה שְׁלָמִים, שְׁלָמִים נַמִּי קְרִיטִין 'תּוֹדָה', וְכִי שָׁחַט לְהוּ לְשֵׁם תּוֹדָה לִיכְּשְׁרוּ, קָא מַשְׁמַע לָן: אָמַר רָבָא, חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם חַטָּאת כְּשֵׁרָה, לְשֵׁם עוֹלָה פְּסוּלָה. מַאי טַעֲמָא, 'וְשָׁחַט אוֹתָהּ לְחַטָּאת' אָמַר רַחֲמָנָא, וְהֵרֵי חַטָּאת לְשֵׁם חַטָּאת נִשְׁחֲטָה, לְשֵׁם עוֹלָה פְּסוּלָה. וְאָמַר רָבָא, חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ עַל מִי שֶׁמְּחוּיָּב חַטָּאת, פְּסוּלָה. עַל מִי שֶׁמְּחוּיָּב עוֹלָה, כְּשֵׁרָה. מַאי טַעֲמָא, 'יְכַפֵּר עָלָיו', עָלָיו וְלֹא עַל חֲבִירוֹ. חֲבִירוֹ דּוּמְיָא דִּידֵיהּ, בְּמִחוּיָּב כַּפָּרָה כְּמוֹתוֹ. וְאָמַר רָבָא, חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ עַל מִי שֶׁאֵינוֹ מְחוּיָּב כְּלוּם, פְּסוּלָה. שֶׁאֵין לְךָ אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ מְחוּיָּב עֲשֵׂה. וְאָמַר רָבָא, חַטָּאת מְכַפֶּרֶת עַל חַיָּבֵי עֲשֵׂה מִקַּל וְחוֹמֶר, עַל חַיָּבֵי כָּרֵיתוֹת מְכַפֶּרֶת, עַל חַיָּבֵי עֲשֵׂה לֹא כָּל שֶׁכֵּן. לְמֵימְרָא דִּבְרַת מִינָהּ הִיא, וְהָאָמַר רָבָא חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ עַל מִי שֶׁמְּחוּיָּב חַטָּאת, פְּסוּלָה. עַל מִי שֶׁמְּחוּיָּב עוֹלָה, כְּשֵׁרָה.

מקובצא

עולה דורון היא. אע"ג דאעשה מכפרת יותר מחטאת דהא מכפרא מקיבעא: **ריצה** פרקליט. אע"ג דאיכא עולת יולדת ומצורע ונזיר דלא מייתי קרבן אלא לאישתרויי בקדשים כדאמר בפרק בתרא דכריתות (דף כו.) ואפילו הם חטאתם קודמת לעולה דלא חלקה תורה: **ואמרתם** זבח פסח. דאי קרא כתיב ברישא ושמור את חודש האביב הוה ליה לאוקומי (בשינוי בעלים) באם אינו ענין אלא משום דכייל בה כל עבודות דכתיב ועשית פסח (ודמשמע) מסתמא כל עשיות הלכך מוקי ליה לשינוי קודש: **וזבחת** פסח. בסוף התודה (מנחות פב.) דריש לה במשנה לדבר שבחובה (שהיא באה מן החולין) והתם בגמרא נמי מייתי דרשא דהכא: **ומאי** ניהו שלמים. דעולה ליכא למימר דאינה באה מכל צאן ובקר כדפי' בקונטרס דאינה באה נקבה ועוד איכא לקמן תלתא קראי והזהו דאם כבש מוכח בהדיא דהזי שלמים ועוד דדחזיך קדשים קלים אצל קדשים קלים ולא אצל קדשי קדשים כדלקמן (דף ט.): **וזבחת** פסח לבדרב נחמן. בסיפרי פרשת עשר תעשר דריש בולהו בשינוי קודש והכי איתא התם ובחת אין לי אלא זביחה שאר עבודות מנין ואשינוי (קודש) קאי ת"ל ועשית יכול אף הקטרה חלבו ת"ל ובחת ואין זה בסוגיא שלנו: **הוא** לעכב בין הכא בין הכא. בשינוי קודש בכל עבודות בשינוי בעלים בזביחה אע"ג דהוא בזביחה כתיב בפרשת בא אל פרעה וקרא דועשית בפרשת ראה אנכי מכל מקום משמע הוא בהוייתו כשהוא עשוי כמצותו כדפי' בקונטרס והשתא דהא דקאמר אשבתן זביחה שאר עבודות מנא לן אשינוי בעלים קאי עוד יש לפרש דבין בשינוי קודש בין בשינוי בעלים קבעי מנא לן לעכב דהוא קאי דוקא אזביחה ומדאפקיה רחמנא בלשינוי בעלים בלשון שינוי קודש אית לן לאוקומי הא דזביחה לעכב בין בשינוי בעלים בין בשינוי קודש ושינויא דהואיל וגלי גלי לא ניחא להאי פירושא כמו לפירוש קמא: **מה** שלמים בין בזביחה בין בשאר עבודות לא חלקת בהן. וא"ת כיון דכתיב ועשית פסח לעכב בשינוי קודש בכל עשיות לשתוק קרא מזביחה ותיתי משלמים דמה שלמים לא חלקת בין בשינוי קודש לשינוי בעלים למצות אף לפסח לא תחלוק לעכב: **אלא** הוא למה לי. לקמן בפרק בית שמאי (דף לז:) ובפסחים פרק מי שהיה טמא (דף צז.) דריש הוא דפסח למעוטי תמורת פסח ותרי הוא כתיבי ובפסחים בסוף תמיד נשחט (דף סב:) דריש רבי אליעזר מהוא דפסח לא הוא כשר לשם אחרים ולא אחרים כשרין לשמו ורבי אליעזר לטעמיה דאית ליה עבודא באשם ולא מוקי ליה למימר אבל אשם לא נאמר בו הוא בו: **כל** מקום שנאמר הוא בזביחה. פירש בקונטרס ולא גרסינן ליה משום דליתיה בברייתא דלקמן ואין למחוק בשביל כך הספרים דאפשר שהיא בברייתא בשום מקום בתוספתא:

זריקה

מקיבעא לא מכפרא. חטאת אעשה: מקופיא מכפרא. הלכך על מי שמתוייב עולה כשרה ביון (דהפרישן) עולה שייכי בולהו עשה שבידו אעולה ותו לא שייך חטאת גביה אבל מי שלא הפריש כלום ועבירות עשה בידו שייך חטאת גביה דאילו הוה מתחייב חטאת מכפר עשה מקופיא הלכך חייל שמיה אחטאתו שנשחטה לשמו לפוסלה: **לאחר מיתה**. שמת

מִקַּיבְּעָא לֹא מְכַפְּרָא, מִקּוֹפְיָא מְכַפְּרָא. וְאָמַר רָבָא, עוֹלָה שֶׁשְּׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אָסוּר לְזָרוֹק דָּמָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. אִיבָּעֵית אֵימָא קְרָא, אִיבָּעֵית אֵימָא סְבָרָא. אִיבָּעֵית אֵימָא קְרָא ״מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמוֹר״ וְגוֹ׳. אִיבָּעֵית אֵימָא, סְבָרָא מִשּׁוּם דִּשְׁנֵי בָּהּ כּוֹ׳, דְּרֵישׁ פִּרְקָא. וְאָמַר רָבָא, עוֹלָה הַבָּאָה לְאַחַר מִיתָה, שְׁחָטָהּ בִּשְׁאֵינוֹ קוֹדֶשׁ, פְּסוּלָה. בִּשְׁינוּי בְּעָלִים, כְּשֵׁרָה, דְּאֵין בְּעָלִים לְאַחַר מִיתָה. וְרַב פְּנְחָס בְּרֵיהּ דְּרַב אַמֵּי אָמַר, יֵשׁ בְּעָלִים לְאַחַר מִיתָה. אָמַר לֵיהּ רַב אַשֵׁי לְרַב פְּנְחָס בְּרֵיהּ דְּרַב אַמֵּי, דְּוָקָא קָאָמַר מַר יֵשׁ בְּעָלִים לְאַחַר מִיתָה, וְכֵן לְאִיתּוֹיֵי עוֹלָה אַחֲרִיתִי. אוֹ דִלְמָא, דְּאִי אִיכָּא כַּמָּה עֲשֵׂה גַּבֵּיהּ מִכְּפָרָא. אָמַר לֵיהּ, דְּוָקָא קָאָמְינָא. וְאָמַר רָבָא, עוֹלָה דּוֹרוֹן הִיא. הֵיכִי דָּמֵי, אִי דְּלֵיכָּא תְּשׁוּבָה, דְּבֵי רִשְׁעִים תּוֹעֲבָה׳. וְאִי דְּאִיכָּא תְּשׁוּבָה, הֲתָנְיָא, עֲבַר עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁכָּתוּב, לֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁמּוֹחֲלִים לוֹ. אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ, דּוֹרוֹן הוּא. (חֲטָאת ע"ל מ"י מְכַפֶּ"ר עוֹלָה לְאַחַ"ר דּוֹרוֹ"ן סְ"מ"ן). תַּנְיָא נַמִּי הָכִי, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, חַטָּאת לְמָה בָּאָה. לְמָה בָּאָה, לְכַפֵּר. אֶלָּא לְמָה בָּאָה לִפְנֵי עוֹלָה, לְפַרְקְלִיט שֶׁנִּכְנַס, [רִיצָה פַּרְקְלִיט, נִכְנַס] דּוֹרוֹן אַחֲרָיו: חוּץ מִן הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת כּוּ׳: פֶּסַח מְנָלָן, דִּכְתִיב ״שְׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח״, שֶׁיִּהוּ כָּל עֲשִׂיּוֹתָיו לְשֵׁם פֶּסַח. אִי הָכִי, שִׁינּוּי קוֹדֶשׁ, שִׁינּוּי בְּעָלִים מְנָלָן, דִּכְתִיב ״וְאָמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא״, שֶׁתְּהֵא זְבִיחָה לְשֵׁם פֶּסַח. אִם אֵינוֹ עִנְיָן לְשִׁינּוּי קוֹדֶשׁ, תְּנֵיהוּ עִנְיָן לְשִׁינּוּי בְּעָלִים. אַשְׁכְּחָן לְמִצְוָה, לְעַכֵּב מְנָלָן, אָמַר קְרָא, ״וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַה׳ אֱלֹהֶיךָ״ וְגוֹ׳. מַתְקִיף לָהּ רַב סַפְרָא, הַאי ״וְזָבַחְתָּ״ לְהֶכֵי הוּא דַּאֲתָא, הַאי מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכְדְרַב נַחְמָן, דְּאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, מְנַיִן לְמוֹתָר פֶּסַח שֶׁקָּרֵב שְׁלָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר ״וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַה׳ אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר״. וְהָלְא אֵין פֶּסַח בָּא אֶלָּא מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים, מִכָּאן לְמוֹתָר הַפֶּסַח, שֶׁיְּהֵא לְדָבָר הַבָּא מִן הַצֹּאן וּמִן הַבָּקָר. וּמַאי נִיהוּ, שְׁלָמִים. אֶלָּא אָמַר רַב סַפְרָא, ״וְזָבַחְתָּ פֶּסַח״ לְכְדְרַב נַחְמָן, ״שָׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב״ לְמִצְוָה בִּשְׁינּוּי קוֹדֶשׁ. ״וְאָמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח״ בִּשְׁינּוּי בְּעָלִים וְכוּ׳. ״הוּא״ לְעַכֵּב בֵּין הָכָא וְהָכָא. וְאַשְׁכְּחָן זְבִיחָה, שְׁאָר עֲבוֹדוֹת מְנָלָן, הוֹאִיל וְגִלָּה, גִּלָּה לֹא אָמְרִינַן. אֶלָּא [עֲבוֹדוֹת] מְנָלָן, דִּכְתִיב ״זֹאת הַתּוֹרָה לָעוֹלָה וְלַמִּנְחָה׳ וְגוֹ׳. וְתַנְיָא, ״בְּיוֹם צַוֹּתוֹ״ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת קָרְבְּנֵיהֶם״, זֶה בִּכּוּר וּמַעֲשֵׂר וָפֶסַח, הִקִּישׁוֹ הַכָּתוּב לְשְׁלָמִים. מַה שְּׁלָמִים בֵּין שִׁינּוּי קוֹדֶשׁ בֵּין שִׁינּוּי בְּעָלִים בְּעִנְיַן לְמִצְוָה, אַף כֹּל בֵּין שִׁינּוּי קוֹדֶשׁ בֵּין שִׁינּוּי בְּעָלִים לְמִצְוָה, מַה שְּׁלָמִים בֵּין זְבִיחָה לִשְׁאָר עֲבוֹדוֹת לֹא חִלְּקָתָ בָּהֶן לְמִצְוָה, אַף פֶּסַח לֹא תַּחֲלוֹק בּוֹ בֵּין זְבִיחָה לִשְׁאָר עֲבוֹדוֹת לְעַכֵּב. (מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר ״הוּא׳ בִּזְבִיחָה אֵינוֹ אֶלָּא לְעַכֵּב). אֶלָּא ״הוּא׳ לָמָּה לִי, כְּדְרַבָּנַיְיא, נֶאֱמַר בְּפֶסַח ״הוּא׳ בִּשְׁחִיטָה לְעַכֵּב, אֲבָל אָשָׁם לֹא נֶאֱמַר בּוֹ ״הוּא׳ אֶלָּא לְאַחַר הַקְטָרַת אִמּוּרִין, וְהוּא עַצְמוֹ אִם לֹא הִקְטִירוּ אֵימוּרִין כָּשֵׁר: חַטָּאת מְנָלָן דִּכְתִיב ״וְשָׁחַט אוֹתָהּ לְחַטָּאת״, שֶׁתְּהֵא שְׁחִיטָה לְשֵׁם חַטָּאת. אַשְׁכְּחָן שְׁחִיטָה, קַבָּלָה מְנָלָן, דִּכְתִיב

וּלקח

וּלקח

בעליה והקריבה דיורש: **פסולה**. לא עלתה וצריך דיורש להביא אחרת: **יש בעלים**. שהיורש הוא בעליה: **דוקא קאמר מר**. אי פליגי אדרבה ובעי לאתויי אחריתי או דלמא דאי איכא כמה עשה גביה דיורש מכפרא אם לא שינה בה ומיהו היכא דשני לא בעי לאיתויי אחריתי דהא אידחו לא נדר מידי: **עולה דורון היא**. אינה באה לכפר על עשה כפרה ממש אלא אחר שכפרה התשובה על העשה היא באה להקבלת פנים כאדם שטרח במלך וריצהו ע"י פרקליטין וכשבא להקריב פניו מביא לו דורון בידו: **היכי דמי**. כלומר היכי דמי שתהא באה לכפרה: **אי דליכא תשובה**. אעבירות עשה שבידו: **זבח רשעים תועבה**. פסוק הוא במשלי (כא:) **למה באה לפני עולה**. כל מקום שמביא חטאת ועולה חטאת קודם בדיליף לקמן בפרק בן התדיר (דף פט:): **פרקלים**. מליץ טוב: **פסח מנלן**. בין למצוה בין לעכב דקס"ד לא אתי לן כשאר זבחים משלמים דלא כתיב בהדוא קרא דזאת התורה דאירתרי כל הזבחים מיניה למצוה: **מותר הפסח**. שאבד ונתכפר באחר ונמצא הראשון: **לדברי הכא מן הצאן** ומן הבקר. היינו שלמים שהן באין מכל צאן ומכל בקר בין זכרים בין נקבות מה שאין כן בשאר זבחים שהוקבעו או בזכר או בנקבה עולה ואשם הוקבעו בזכרים חטאת הוקבע בנקבות והוקבע בזכרים בגון שעיר נשיא אינו בא בנקבה: **למצוה שבשינוי קודש**. בבולהו עשיות לפיעין מיניה דהא כתיב ועשית: **הוא**. משמע פסח הוא בהייתו לשמו כשר שלא לשמו פסול: **דהכא והכא**. בשינוי קודש ובשינוי בעלים דהוא משמע אתרוייהו כשהוא עשוי כמצותו משמע: **ואשכחן זביחה**. בשינוי (קודש ושינוי) בעלים: **ביום צוותו**. סמוך לזאת התורה ודרשינן סמוכין ביום צוותו להקריב את קרבניהם לדבות קרבנות שלא הוזכרו במקרא בענין שלמעלה: **אף כל כו׳**. הלכך מצוה בפסח לפיעין משלמים דרבינן להו לעיל לשינוי קודש ולשינוי בעלים (ועשית פסח לעכב בכל עשיותיו בשינוי קדש ואמרתם זבח פסח לעכב בזביחה בשינוי בעלים): **וכשלמים**. כלומר כיון דגלי קרא עבודא בזביחה ילפינן שאר עבודות לעבודא מהיקשא דמצוה בשלמים מה שלמים בו׳: **דבי גרסי׳ אלא הוא למה לי לבדתניא (וכו׳)** אבל אשם לא נאמר בו׳ ול״ג בל מקום שנאמר בזביחה אינו אלא לעכב דדך ברייתא לקמן היא בפירקין בדינא ר׳ אליעזר ורבי יהושע ול״ג ליה: **לבדתניא**. כלומר לגלויי על הוא דגבי אשם דלא ילפינן פסול מיניה כדמהדר ליה רבי יהושע לר׳ אליעזר לקמן בפירקין (דף י:) שהיה סבור שאם הוא לשמו כשר שלא לשמו פסול וקא מהדר ליה רבי יהושע פסח נאמר בו הוא בשחיטה לפיכך שלא לשמו פסול אבל אשם כו׳:

ולקח הכהן. לשון קבלה הוא: **וכפר.** היינו בזריקה הולכה לא אצטריך קרא דבכלל קבלה היא מתרבויא ליה: **אשכחן למצוה בו'.** ואי קשיא מצוה מהיקשא דזאת התורה משלמים אתיא בשאר כל הזובחים אין הבי נמי ומסקנא מהתם יליף לה לקמיה ומעיקרא הוא דמהדרינן דשבחוה בולהו בגופיה: **בראמר רב הונא בו'.** לקמן בשמעתין: **חמאתו.** וכפר עליו הכהן מחטאתו (כשזרק דמו לשמו חטאת חטאתו) מדהוה ליה למכתב מחטאת וכתיב וי"ו יתירא למדרש בה לשם בעלים: **אשכחן מצוה בשנוי קדש.** בכל עבודות זריקה אשכחן בה מצוה ועבוד בשנוי בעלים דהאי מחטאתו נמי בזריקה כתיב שהיא הכפרה: **לעבד בכל עבודות בשנוי קדש.** שלא למדנו לאחד מהן ושאר עבודות לבד מזריקה בשנוי בעלים בין למצוה בין לעבד מנלן: **שיהו כל עשיותיו לשם חמאת.** ולמצוה לא אצטריך קרא דהא נפקא לן משאר חטאות והאי לעבוד: **וה"נ בם"א** אשכחן שנוי קדש שנוי בעלים מנלן: **אמר רב הונא בו'.** גבי נזיר כתיב ועשה את חטאתו ואת עולתו דרי למצוה וכשלמים מה שלמים לא חלקת בהן בין זריקה לשאר עבודות בשנוי בעלים למצוה אף חטאת לא תחלק בין זריקה לשאר עבודות לעבד הרי לך מצוה ועבוד בין בשנוי קדש בין בשנוי בעלים כך נ"ל וכן יש לפרש גבי חטאת מצורע לקמן נ"ל: **ולרבינא.** דלא קשיא ליה אלא עולת עולתו מנחתו ונסכו דכתיבי נמי גבי נזיר אמאי לא קשיא ליה: **ההוא מיבעי ליה.** כי היכי דרשינן לכל מנחתם ונסכיהם בלילה ואפי' למחר שיוכשרו לבא למחר לבא בלילה הכי נמי דרשינן להאי ועשה את מנחתו כל זמן שיעשנו הוא קרוי מנחתו ונסכו של זה אע"פ שלא קרבו עם זבחו: **מי נמרי.** שאר חטאות וחטאת נזיר מהדדי דתמצי למימר חד למצוה חד לעבד סתם חטאת קרי חטאת חלב משום דשכיחא טפי: **שכן ברית.** מכפרת על חייבי כרת אלמא לא גמרי מהדדי וכיון דלא גמרי מהדדי תרוייהו למצוה אצטריכו: **ואשכחן שנוי קדש.** ולעבד דהא נפקא לן מצוה לעיל בשאר חטאות: **וכפר על המטהר.** סיפיה דרשה הכהן את החטאת הוא ועל המטהר אבולהו עשיות קאי: **ותיתי מחנך.** נזיר ומצורע: **שאלה.** נזיר נשאל לחכם ועוקר נזירתו ופטור מן הקרבן: **שכן אין בראלות גרסינן.** שאין חטאות יורדות בעניות להביא עוף: **והנך קראי לעבד.** וכשלמים מה שלמים לא חלקת בהן למצוה אף חטאת לא תחלוק בו לעבד וכיון דכתיב עבוב בזריקה אתיא להו לכולהו עבודות בהך דרשא מהיקשא דשלמים: **אשכחן חטאת חלב דכתיב ביה לחטאת.** ושחט אותה לחטאת בסתם חטאת כתיב אם נפש כי תחטא וגו':

חטאת

וזריקה מנלן מוכפר עליו הכהן מחטאתו. הרבה יש תימה דהני קראי דשחיטה וקבלה ושחט אותה לחטאת ולקח הכהן כתיבי בסתם חטאת בגון חטאת חלב בפרשת ויקרא גבי כשבה והאי קרא דוכפר עליו הכהן מחטאתו כתיב בחטאת דשמיעת קול וביטוי שפתים אבל בחטאת חלב לא כתיב מחטאתו אלא על חטאתו כתיב ובתורת כהנים באותה פרשה עצמה דחטאת חלב דריש מקרא דמחטאתו אע"ג דלא כתיב בההיא פרשתא וזהו תימה דשביק קרא דעל חטאתו דכתיב בההיא פרשתא ושמא משום דעל חטאתו לאחר הקטרת אימורים הוא דכתיב אבל תימה דלקמן משמע דכל הני קראי דהכא בחטאת חלב כתיבי דקאמר אשכחנא חטאת חלב אבל חטאת דשמיעת קול וביטוי שפתים מנא לן ו"ל דהכי קאמר לקמן אשכחנא חטאת חלב שבובא שחיטה וקבלה בשנוי קדש ושאר עבודות נלקח מראמר לעיל מה שלמים לא חלקת בין זביחה לשאר עבודות למצוה אף כאן לא תחלוק לעבד וקבלה נמי לא הוצרך לכתוב אבל שמיעת קול מנא לן דאע"ג דכתיב ביה וכפר עליו מחטאתו ודרשינן לעיל לשם חטאת הויינן שנוי קדש בזריקה ולא חלקת לא נימא בזריקה לפי שהיא עיקר כפרה ושנוי בעלים בחטאת חלב נגמר משמיעת קול דליכא פירכא ור"ת דמחטאתו דקאמר היינו בשעיר נשיא דכתיב ביה נמי מחטאתו וקאי גם אחטאת חלב ונקשה דכתיב לאחר הקטרת אימורים נראה לי. ברר"ך. ועוד נ"ל דלא הוה מצי למדרש מוכפר על חטאתו אשר חטא דכתיב בחטאת חלב משום דדחבי קאמר על פשעו אשר חטא (ולא בשמיעת קול מיירי בחטאת קרבנו) ולא משעיר נשיא דכתיב מחטאתו ונסלח לו והיינו מפשעו וחטאתו שלו ונסלח לו אבל בשמיעת קול לא כתיב הוא ולא זו אלא מחטאתו היינו מוקרבנו. ברר"ך: **וזריקה** בשנוי בעלים בין למצוה בין לעבד. תימה דמהאי קרא וכפר עליו הכהן מחטאתו דרשינן תרוייהו זריקה בשנוי קדש ושנוי בעלים ואם כן מחטאת חטאתו תיפוק ליה נמי שבובא בשנוי קדש כמו בשנוי בעלים דאתרוייהו קאי: **ועשה** את חטאתו שיהו כל עשיותיו לשם חטאת אשכחנא שנוי קדש שנוי בעלים מנ"ל אמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו. כך גירסת הקונטרס ולגירסא זו מוקי ברישא לעבד בשנוי קדש קודם שנעמיד למצוה בשנוי בעלים באם אינו ענין ואינו משמע כן בבולי פירקא לעיל גבי שלמים ופסח דקאמר אשכחנא שנוי קדש שנוי בעלים מנא לן ומוקי ברישא בשנוי בעלים באם אינו ענין קודם שיעמיד קרא לעבד ומיהו ו"ל דשאני הכא דכבר אשכחנא קרא לזריקה בשנוי בעלים ואית ספרים דגרסי אם אינו ענין לשנוי קדש דנפקא ליה מהתם תניהו ענין לשנוי בעלים אשכחנא לעבד מנא לן אמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו ולגירסא זו לא צריכין תו לקרא דלעיל בזריקה ויניחא נמי דא דגרסינן לעיל בדאמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו דמשמע דעיקר מילתא לא אתמר אהדיא והיינו משום דלבסוף לא קיימא: **מנחתם** ונסכיהם בלילה מנחתם ונסכיהם אפי' למחר. לאו מהאי קרא (קדרישו): **הילכך** מצוה משלמים והנך קראי לעבד. וא"ת למה לי למכתב בבולהו בהך ואינך בולהו אתו מדכתיב זאת תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות בדלקמן בשמעתא דמבוא ויש לומר דבמסקנא לא

וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת׳ שֶׁתְּהֵא קַבָּלָה לְשֵׁם חַטָּאת. וְאִשְׁכְּחָן שְׁחִיטָה וְקַבָּלָה, זְרִיקָה מְנָלָן, דְּאָמַר קְרָא ׳וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ׳, שֶׁתְּהֵא כַּפָּרָה לְשֵׁם חַטָּאת. אַשְׁכְּחָן שִׁנּוּי קֹדֶשׁ, שִׁנּוּי בְּעָלִים מְנָלָן. אָמַר קְרָא ׳עָלָיו׳, עָלָיו, וְלֹא עַל חֲבֵירוֹ. אַשְׁכְּחָן לְמִצְוָה, לְעֵבֶד מְנָלָן. דְּרָאמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ ׳חַטַּאת׳ ׳חַטָּאתוֹ׳, הָכָא נַמִּי ׳חַטַּאת׳ ׳חַטָּאתוֹ׳. אַשְׁכְּחָן מִצְוָה בְּשִׁנּוּי קֹדֶשׁ, וְזְרִיקָה בְּשִׁנּוּי בְּעָלִים, בֵּין לְמִצְוָה בֵּין לְעֵבֶד. עֲבוֹדוֹת בְּשִׁנּוּי בְּעָלִים, בֵּין לְמִצְוָה בֵּין לְעֵבֶד מְנָלָן. אָמַר רַבִּי יוֹנָה, אִתְיָא מֵחַטַּאת נָזִיר, דִּכְתִיב ׳וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי ה׳, וְעָשָׂה אֶת חַטָּאתוֹ וְאֶת עוֹלָתוֹ׳, שֶׁיְּהוּ כָּל עֲשִׂיּוֹתָיו לְשֵׁם חַטָּאת. אַשְׁכְּחָן שִׁנּוּי קֹדֶשׁ, שִׁנּוּי בְּעָלִים מְנָלָן. (אם אינו ענין לשנוי קדש, תניהו ענין לְשִׁנּוּי בְּעָלִים. אַשְׁכְּחָן לְמִצְוָה, לְעֵבֶד מְנָלָן.) אָמַר רַב הוּנָא [בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ], ׳חַטַּאת׳ ׳חַטָּאתוֹ׳. מַתְקִיף לָהּ רַבִינָא, אֶלָּא מֵעַתָּה ׳עוֹלַת׳ ׳עוֹלָתוֹ׳, מַאי דְּרַשְׁתְּ בֵּיהּ. וְלִרַבִינָא ׳מִנְחַת׳ ׳מִנְחָתוֹ׳, ׳נֶפֶשׁ׳ ׳נַפְשׁוֹ׳, מַאי דְּרַשְׁתְּ בְּהוּ. הַהוּא מִבְּעֵי לֵיהּ, ׳מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כַּבְּלֵילָה׳, ׳מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם׳ אֲפִילּוּ לְמָחָר. אֶלָּא ׳עוֹלַת׳ ׳עוֹלָתוֹ׳, מַאי דְּרַשְׁתְּ בְּהוּ, וְתוּ, מִי גָּמְרִי מֵהֲדָדֵי. חַטַּאת חֵלֶב מֵחַטַּאת נָזִיר לֹא גָּמְרָה, שֶׁכֵּן יֵשׁ עֲמָהּ דָּמִים אֲחֵרִים. חַטַּאת נָזִיר מֵחַטַּאת חֵלֶב לֹא גָּמְרָה, שֶׁכֵּן בְּרֵת. אֶלָּא אָמַר רָבָא, אִתְיָא מֵחַטַּאת מְצוֹרָע, דִּכְתִיב ׳וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הַחַטָּאת׳, שֶׁיְּהוּ כָּל עֲשִׂיּוֹתָיו לְשֵׁם חַטָּאת. וְאִשְׁכְּחָן שִׁנּוּי קֹדֶשׁ, שִׁנּוּי בְּעָלִים מְנָלָיהּ. אָמַר קְרָא ׳וְכִפֶּר עַל הַמִּטַּהֵר׳ וְגוֹ׳, עַל הַמִּטַּהֵר זֶה, וְלֹא עַל הַמִּטַּהֵר חֲבֵירוֹ. וְאַכְּתִי, מִי יְלָפָא, שֶׁכֵּן יֵשׁ עֲמָהּ חַטַּאת חֵלֶב מֵחַטַּאת מְצוֹרָע לֹא יְלָפָא, שֶׁכֵּן יֵשׁ עֲמָהּ דָּמִים אֲחֵרִים. חַטַּאת מְצוֹרָע מֵחַטַּאת חֵלֶב לֹא גָּמְרָה, שֶׁכֵּן בְּרֵת. מֵחֲדָא לֹא אָתְיָא, תֵּיתֵי חֲדָא מִתְּרֵיהֶי. בְּהֵי לֹא לִיכְתּוֹב, [לֹא לִיכְתּוֹב] רַחֲמָנָא בְּחַטַּאת חֵלֶב וְתֵיתֵי מֵחֲנָךְ, מָה לְחֲנָךְ יֵשׁ עֲמָהֶם דָּמִים אֲחֵרִים. לֹא לִיכְתּוֹב רַחֲמָנָא בְּחַטַּאת נָזִיר, וְתֵיתֵי מֵהֲנָךְ, מָה לְחֲנָךְ שֶׁכֵּן אֵין לָהֶן שְׁאֵלָה. לֹא לִיכְתּוֹב רַחֲמָנָא בְּחַטַּאת מְצוֹרָע, וְתֵיתֵי מֵחֲנָךְ, מָה לְחֲנָךְ שֶׁכֵּן אֵין בָּאִין בְּדִילּוּג. אֶלָּא אָמַר קְרָא, ׳זֹאת הַתּוֹרָה לָעוֹלָה וְלַמִּנְחָה׳ וְגוֹ׳ הַקִּישׁוֹ הַכָּתוּב לְשַׁלְמִים, מָה שַׁלְמִים, בֵּין שִׁנּוּי קֹדֶשׁ בֵּין שִׁנּוּי בְּעָלִים בְּעֵינַן לִשְׁמָן לְמִצְוָה, אַף חַטַּאת בֵּין שִׁנּוּי קֹדֶשׁ בֵּין שִׁנּוּי בְּעָלִים בְּעֵינַן לִשְׁמָן לְמִצְוָה. הִילְכָךְ מִצְוָה מְשַׁלְּמִים, וְחֲנָךְ קְרֵאי לְעֵבֶד. וְאִשְׁכְּחָן חַטַּאת חֵלֶב, דִּכְתִיב בָּהּ ׳לְחַטָּאת׳.

חטאת

מְצוֹרָע, וְתֵיתֵי מֵחֲנָךְ, מָה לְחֲנָךְ שֶׁכֵּן אֵין בָּאִין בְּדִילּוּג. אֶלָּא אָמַר קְרָא, ׳זֹאת הַתּוֹרָה לָעוֹלָה וְלַמִּנְחָה׳ וְגוֹ׳ הַקִּישׁוֹ הַכָּתוּב לְשַׁלְמִים, מָה שַׁלְמִים, בֵּין שִׁנּוּי קֹדֶשׁ בֵּין שִׁנּוּי בְּעָלִים בְּעֵינַן לִשְׁמָן לְמִצְוָה, אַף חַטַּאת בֵּין שִׁנּוּי קֹדֶשׁ בֵּין שִׁנּוּי בְּעָלִים בְּעֵינַן לִשְׁמָן לְמִצְוָה. הִילְכָךְ מִצְוָה מְשַׁלְּמִים, וְחֲנָךְ קְרֵאי לְעֵבֶד. וְאִשְׁכְּחָן חַטַּאת חֵלֶב, דִּכְתִיב בָּהּ ׳לְחַטָּאת׳.

חטאת

לא קאי ואע"ג דבפרק דם חטאת (לקמן דף צב.) תנן תורה אחת לכל החטאות היינו במילתא דכתיבא התם אשר יזה מדמה על הבגד ומיהו איכא דאית ליה הך סברא לר' שמעון בריש מסכת מנחות (דף ג:) וא"ת למה לי למכתב בחטאת חלב עבובא בכל עבודות לכתוב בחד זמנים מה שלמים לא חלקת למצוה אף חטאת לא תחלוק בדקאמר לעיל וי"ל דכי האי גוונא דעבודה זרה. דכתיב בפ' שלח לך ולא כתיב בהאי עניינא וכן חטאת דשמיעת הקול לא כתיב בההוא עניינא דההוא עניינא בחטאת דשגגת כרת קיימא בדילפינן בהוריות (דף ב.): **שמיעת** הקול. שבועת העדות ושמועה קול אלה (שמיעת הקול) ושבועת ביטוי וטומאת מקדש ושקוציו בחד עניינא כתיבי בקרבן עולה ויורד ושמועה קול אלה או נפש כי תשבע לבטא או נפש אשר תגע וגו' ומוקמא לה במסכת שבועות בטומאת מקדש וקדשיו: **אתיין כמה הצד.** מחטאת חלב וחטאת נזיר ומצורע דכי פרכת מה לחטאת חלב שכן כרת חטאת נזיר ומצורע יוכיחו מה לחטאת נזיר ומצורע שכן יש עמהן דמים אחרים חטאת חלב תוכיח הצד השוה שבהן כו' אף אני אביא חטאת דשמיעת הקול ומחטאת חלב והדא מדעי לא אתיא דאי מחטאת חלב וחטאת נזיר איכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן אינן באין בדלות תאמר בשבועת ביטוי שהיא בעולה ויורד אי מחטאת חלב וחטאת מצורע איכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן אינן בשאלה תאמר בשבועת שישנה בשאלה: **שלא לשמו פסול.** כדאמרי' (לעיל דף ז:): **בשאר יומות השנה לשמו פסול.** כדאמרי' במס' פסחים (דף סא.). שחטו קודם חצות פסול דכתיב בין הערבים וכמה פעמים שנה הכתוב בקביעות זמנו ב"ד בין הערבים: **שלא לשמו כשר.** כדמפרש ואזיל: **מנחני מילי.** דבשאר יומות השנה שלא לשמו כשר: **ואם מן הצאן קרבנו כו'.** לאו קרא יתיר קא דריש אלא משמעותא דקרא משמע ליה דאם הביא מן הצאן דהיינו פסח שאינו בא אלא מן הצאן היה קרבנו דרי הוא לזבח שלמים ועל כרחך שלא בזמנו קאמר דאי בזמנו הא ילפינן ליה לעיל דפסול: **ואימא שלמים אין כו'.** שחטו לשם שלמים ליתכשר אבל שחטו לשם עולה ליפסיל ובריית קתני שלא לשמו כשר ואפילו שחטו לשם עולה או לשם חטאת: **לזבח.** קרא יתיר הוא דמצי למכתב לשלמים: **אימא לכל דשחיט לחוץ בוותיה.** שחטו לשם עולה יהא עולה דהא אתרבי ליה כל זבח: ר"ת **או הוה כתיב לשלמים וזבח בדקא אמרת.** דאי כתב הכי הוה משמע יהא בשלמים או כשאר זבח: **השתא דכתיב לזבח שלמים.** הכי משמע לכל זבח שיזבחנו לשמו שלמים יהיה: **ואימא לזבח כלל בו'.** אמאי דריש להאי זבח שלמים הכי דרוש הכי דבר הבא מן הצאן יהא לכל הזבחים כלל שכשר שלא לשמו כי הדר כתב שלמים פרט שלא הכשרתיו בעקירת שמו אלא א"כ שחטו לשלמים אבל שחטו לשם זבח אחר פסול: **ואפי' לעיופות.** שחטו לשם חטאת עוף: **אף כל שהוא שלא לשמו.** יצא לשמו: **חטאת ואשם לא.** שחטו לשם חטאת ואשם יהא פסול אפילו לשלמים: **אלא לזבח רבויא הוא.** אינו לשון כלל ולא דרשי' ליה בכלל ופרט שאין כללות ופרטות באין מרבוי לשון אלא ממשמעות המקראות וכגון (ב"ק דף סג.) בכל אשר תאוה נפשך כלל וכן מן הבהמה כלל בקר וצאן פרט אבל לזבח שלמים שתי תיבות דבוקות הן באילו כתיב לזבח השלמים וקרא יתירא בעלמא הוא דהוה מצי למכתב לשלמים וכל מקרא של לשון ייתור אינו לכלל ופרט אלא לרבות וכמאן דכתיב לשלמים וזבח דמי דאיתרבו ליה כל הזבחים:

דוחין

חֲטָאת דַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, דִּשְׁמִיעַת הַקּוֹל וּבִטּוּי שְׁפָתַיִם, וְטוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו, דִּלְא כְּתִיב בְּהוּ, מִגַּלְגַּל. חֲטָאת דַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים אָתְיָא מֵחֲטַאת חֵלֶב, שֶׁבֵּן בְּרֵת כְּמוֹתָהּ. וְהָנָךְ כּוּלְּהוּ, אָתְיָין בְּמֵה הַצַּד: תָּנוּ רַבָּנָן, פֶּסַח בְּזְמַנּוֹ, לִשְׁמוֹ כָּשֵׁר, שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. וּבְשָׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה, לִשְׁמוֹ פָּסוּל, שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ כָּשֵׁר (שלש"ן קבאיצ"ן ממה"ר בצ"א ב"א סימן). מַנָּא הָנֵי מִילֵּי, אָמַר אַבּוּהּ דִּשְׁמוּאֵל, אָמַר קְרָא 'וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַה'', דָּבָר הַבָּא מִן הַצֹּאן יְהֵא לְזֶבַח שְׁלָמִים. אִיטָא, שְׁלָמִים אִין, מִידֵי אָחֲרִינָא לֹא. אָמַר רַבִּי אִילָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, 'לְזֶבַח' לְרַבּוֹת כָּל זֶבַח. אִיטָא, כָּל דְּשָׁחֵיט לְחֶלְיֵי מְמוֹתֵהּ. אִי הָוָה כָּתִיב 'לִשְׁלָמִים' וְזֶבַח, הֲוָה אָמֵינָא, כָּל דְּשָׁחֵיט לְחֶלְיֵי מְמוֹתֵהּ, לְכָל דְּשָׁחֵיט לֵיהּ שְׁלָמִים לֶחֱוֵי. אִיטָא 'לְזֶבַח' כְּלָל, 'שְׁלָמִים' פְּרָט, כְּלָל וּפְרָט, אֵין בַּכְּלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבַּפְּרָט, שְׁלָמִים אִין, מִידֵי אָחֲרִינָא לֹא. 'לַה'', הָדָר וְכָלַל. מַתְקִיף לָהּ רַבִּי יַעֲקֹב מִנְּהַר פְּקוֹד, הָא לֹא דָּמֵי כְּלָלָא בְּתַרְתָּא לִכְלָלָא קַמָּא, כְּלָלָא קַמָּא מָרֵבִּי זֶבַח, וְתוּ לֹא. כְּלָלָא בְּתַרְתָּא 'לַה'' כֹּל דְּלַהּ, וַאֲפִילּוּ לְעוֹפוֹת וַאֲפִילּוּ לְמִנְחוֹת. הָא תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּכְלָלֵי וּפְרָטֵי, דְּרִישׁ כִּי הַאי גַּוְונָא, כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל, אִי אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט. מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ שֶׁהוּא שָׁלֹא לִשְׁמוֹ וְכָשֵׁר, אַף כָּל שֶׁהוּא שָׁלֹא לִשְׁמוֹ וְכָשֵׁר. אִי מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר הַבָּא בְּנֶדֶר וּבִנְדָבָה, אַף כָּל הַבָּא בְּנֶדֶר וּבִנְדָבָה, עוֹלָה וּשְׁלָמִים אִין, חַטָּאת וְאָשָׁם לֹא. אֶלָּא 'לְזֶבַח' רִבּוּיָא הוּא. אִימָא לְכָל דְּשָׁחֵיט לֵיהּ לְחֶלְיֵי מְמוֹתֵהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּיִן,

דוחין

חטאת הנלמדת מן הצאן היא דאמר (ב"ק דף סג.), בכל כלל כל דבויא דמשמע ליה לחלק בין כל לבכל הילכך לא דרשינן ליה בכללא ופרטא אלא בריבה ומיעט ובקונטרס האריך בפירושו:

דוחין

חצות פסול שנאמר בין הערבים וכמה פעמים שנה הכתוב בקביעות זמנו בארבעה עשר בין הערבים וסוגיא דהש"ס נמי משמע לקמן בגמרא) הפסח ששחטו שחרית דמבין הערבים נפיק ואין לומר דנפיק מדדרשינן הכא לזבח שלמים שצריך שיעקרנו לזבח שלמים דדילמא הני מילי למצוה אבל לעיכב לא: **ואם** מן הצאן קרבנו. פי' בקונטרס לאו קרא יתירא דריש אלא ממשמעות דקרא משמע ליה הכי וזהו תימה דאי לא מייתי קרא יתירא מנא ליה לאוקומן בפסח הנראה דמייתורא דריש ליה דהוה צריך למכתב לזבח השלמים דאשלמים קאי ועי"ל] דבסמוך דריש כשב לרבות פסח לאליה ופירש רבינו ש"י דמיותר דמדבתיב בתר הכי בשלמים ואם מן העז קרבנו מכלל דעד השתא איירי בכשב ה"נ ל"ל מדבתיב לעיל אם מן הבקר קרבנו מכלל דהכא בצאן מיירי אם כן הצאן מיותר הוא למותר פסח. ברוך: **אי** הוה כתב לזבח השלמים כדקאמרת. הוה ליה למימר אי הוה כתב לזבח כדקאמרת השלמים לא צריך כלל: **אלא** לזבח רבויא הוא. משמע ליה לגמרא שהוא רבויא בדאמר (ב"ק דף סג.), בכל כללא כל רבויא דמשמע ליה לחלק בין כל לבכל הילכך לא דרשינן ליה בכללא ופרטא אלא בריבה ומיעט ובקונטרס האריך

רש"י

דוחין קדשים הנאכלין. פסח זה מתחלה הוקרש לשם קרבן הנאכל הילכך דוחין אותו אצל שלמים שהן נאכלין ולא אצל עולה: **שאין נאכלין לכל אדם.** אלא לזכרי כהונה: **ליחוי מעשר.** דהא קדשים קלים הוא. בכור ומעשר אין טעונין נסכים בפרק שתי מדות (מנחות דף צ:): במעשר בהמה כתיב יהיה קודש לא יגאל ודרשינן בבכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:) דהאי לא יגאל לא יימכר הוא: **עברה עברה.** בבכור כתיב (שמות יג) והעברת כל פטר רחם ובמעשר כתיב כל אשר יעבור תחת השבט (ויקרא כז): **למילקא עלה.** משום לא יחליפנו: **זו תמורה.** ממש שהעומדת כשהיא חולין אצל בהמת קדשים והמיר הוא דהויא תמורה: **ואין אחר.** זבח ראשון ששחטו לשם תמורה: **ומותרו בעי נסכים.** דהא אמרת שלמים ניהוי: **דמותר תורה עצמו.** כגון הפרישו תודתו ואבדה והפרישו אחרת ונמצאת הראשונה אין השניה טעונה לחם כדאמרי' בפ' התודה (מנחות דף עט:) זבח התודה טעון לחם ולא ולדה ולא תמורתה ולא חליפתה טעונין לחם: **ומותר דאתי לה מעלמא.** תודה שבאה ממותר פסח: **דילמא במותר אשם כתיב.** האי ואם מן הצאן דאשם נמי איל תמים מן הצאן הוא ואינו בא מן הבקר: **בכל צאנו.** בבכשים ועזים כגון פסח לאפוקי אשם דאינו בא מן העזים: **בכל אתר את אמר.** בכל מקום אתה אומר מן להוציא הוא כגון מן הבהמה להוציא רובע ונרבע מן הבקר להוציא את הנעבד מן הצאן להוציא את המוקצה (ב"ק דף מ:): **וכאן אתה אומר מן לרבות.** דקאמרת [מן הצאן] פסח משמע שבא מכל צאן: **ת"ש.** כי מוקמינן לה בפסח מן להוציא הוא דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקיבה ומיהו הצאן מכל מין צאן משמע בין בכשים בין עזים ומיעטוה דמן לנקיבות אתא: **ת"ל** דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקיבה: **והא מדכתיב אם כבש אם עז מכלל דלאו במותר הפסח הוא דכתיב.** אלא בשלמים גרידי וה"ק אם נדר להביא מן הצאן יביא איזה שירצה או כבש או עז יביא במותר הפסח כתיב למה לי אם כבש אם עז פשיטא דמכבשים ומעזים הוא בא דהא בגופיה כתיב מן הכבשים ומן העזים (שמות יב) **לבדתניא בו'.** לחלק ביניהם ולפרש הילכותיהן לומר שהכבש טעון אליה למזבח והעז אין אלייתו בכלל אימורים: **בכש.** קרא יתירא הוא דכיון דכתיב [מעיקרא ואם מן הצאן וכתיב] בתריה ואם עז מכלל דעד השתא בכבש אירידי דאין לך מן הצאן אלא שני מינין: **לאליה.** שתהא קריבה עם אימורין בגוד הכליות ולמטה דכתיב לעומת העצה ישירנה מקום שהכליות יועצות: **שלמים הבאין מחמת פסח.** תניא ארבעה עשר כדאמרי' בפסחים (דף סט:): **והא מחבא נפקא.** דפסח שעברה שנתו קרב שלמים והלא זה הוא מותר הפסח והא ילפת לה לעיל מדאבוה דשמואל: **ומאי ניהו שלמים.** דבאין מכל צאן ובקר בין זכרים ובין נקיבות: **עיברה**

דוחין קדשים קלים. נראה דבין ר' יוסי בר' אבין ורבי אבין איבא ביניידהו בבור דלדבי אבין דייקא דמיבור דאין נאכל לכל אדם: **דלא** ליבעי נסכים. הוה מצי למימר דלא ליבעי תנופת חזה ושוק: **למאי** נפקא מינה למילקא עליה בלא יגאל. תימה היכי לקי אחר שחיטה אלא יגאל הא אמרינן בבכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:) דלאחר שחיטה מדרבנן: **העשירי** זה מעשר. אבתי דרשינן מינה (ב"מ דף ז.) עשירי ודאי ולא עשירי ספק: **אי** נמי דליתביה לבהנים. הוה מצי למימר נמי דלא בעי סמיכה כדדרשינן בת"כ וסמך ידו על ראש קרבנו ולא בכור ומעשר ופסח (מנחות דף צב:): **דילמא** במותר אשם כתיב. תימה הא כתיב הכא לזבח השלמים ואילו מותר אשם קרב עולה וי"ל דהאי דכתיב לזבח השלמים לאו שיהיה לזבח השלמים אלא שיעקר שם אשם ממנו לשחטו לשם שלמים או לשם זבח אחר כדדרשינן ליה (לעיל דף ח:) בכלל ופרט ולעולם קרב עולה ואתא קרא למימר דבעי עקירה: **ושלמים** הבאין מחמת פסח לכל מצות שלמים. פי' בקונטרס הגיגת ארבעה עשר וכן לקמן סוף כל הפסולים (דף לו.) גבי תודה שנאבלת ולים ולילה מנין לרבות שלמי נזיר ושלמי פסח ת"ל שלמיו ופי' בקונטרס שלמי פסח חגיגת י"ד וקשה דבפסחים באלו דברים (דף עא:) דריש מקרא בהדיא דחגיגת י"ד נאבלת לשני ימים ולילה אחד [ובת"כ בפ' בשר זבח תודת שלמיו מרבי חגיגת י"ד לשני ימים ולילה אחד] ושלמים הבאין מחמתו ליום ולילה ונראה דודאי שלמי פסח דכל הפסולין (שם) היינו מותר הפסח כי ההוא דת"כ ובפסחים פ' האשה (דף פט.) גבי חמשה שנתערבו ערות פסחיהם דקאמר וניייתי מותר הפסח דנאכל ליום ולילה ובפ"ק דר"ה (דף ה.) קרי למותר הפסח שלמי פסח דתשיב פסח לבל תאחר ופריך פסח זימנא קביעא ליה בר' ומשני מאי פסח שלמי פסח סד"א הואיל ומזמנת פסח קאתו ועל כרחיה לאו היינו חגיגת י"ד דיכון דתקנו פסח לא שבוק מותר הפסח דמיקרי פסח טפי דהיינו פסח ממש ומוקי לה בחגיגת י"ד ושלמים הבאין מחמת הפסח דשמעתין נמי היינו מותר הפסח אע"ג דכבר תנא פסח שעיברה שנתו האי שלמי פסח הוי לא עיברה שנתו ולא זמנו או עיברה זמנו ולא שנתו אע"ג דמקרא אחרינא נפקי דכי רגלות התנא כמו (ב"מ דף ל.) והתעלמת דדריש פעמים שמתעלם בגון זקן ואינה לפי כבודו וכהן והוא בבית הקברות [ושלו מרובה משל חבירו אע"ג] דקרא לא אתי אלא לזקן ואינה לפי כבודו ובפ' מי שהיה טמא (פסחים דף צו:) פי' בקונטרס דהיינו תמורת פסח עצמו ואע"ג דדרשינן התם דאין קרב ואין תמורתו קריבה הא מוכח התם דכל היכא דפסח קרב גם תמורתו קריבה ולקמן פרק ב"ש (דף לז.) בתחלתו נדקדק וכן משמע דפריך מותר הפסח ליהוי תודה למאי דאמרת לחטעון לחם מי איכא מידי בר' ולימא להיות נאכל ליום ולילה כמו תודה אלא ש"מ מותר פסח נמי בלאו הכי נאכלים ליום ולילה דהיינו שלמי פסח. ג"ל ברו"ך:

חד

1 דּוֹחִין קָדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִים אֵצֶל קָדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִין, וְאֵין
2 דּוֹחִין קָדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִין אֵצֶל קָדָשִׁים שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין.
3 אֲבָל חַמּאת וְאָשָׁם, מִי לֹא מִיתְאֲכְלִי. אֶלָּא דּוֹחִין
4 קָדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִין לְכָל אָדָם, אֵצֶל קָדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִין
5 לְכָל אָדָם. וְאֵין דּוֹחִין קָדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִין לְכָל אָדָם, אֵצֶל
6 קָדָשִׁים שֶׁאֵין נֶאֱכָלִין לְכָל אָדָם. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי אָבִין
7 אָמַר, דּוֹחִין קָדָשִׁים קַלִּים אֵצֶל קָדָשִׁים קַלִּים, וְאֵין
8 דּוֹחִין קָדָשִׁים קַלִּים אֵצֶל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. מַתְקִיף לָהּ רַב
9 יִצְחָק בְּרַבִּי סַבְרִין, אִימָא שַׁחֲטִיהּ לְשֵׁם מַעֲשֵׂר לֶיהֱוֵי
10 מַעֲשֵׂר. לְמַאי הִילְכְתָא, דִּלְמָא לִיבְעֵי נְסָכִים וְלִמְלְקָא
11 עָלֶיהָ (בְּלֹא יְמִכֵּר) בְּלֹא יִגָּאֵל. אֲמַר קְרָא 'הָעֲשִׂירִי
12 יִהְיֶה קוֹדֶשׁ', וְהָ מַעֲשֵׂר, וְאֵין אַחֵר מַעֲשֵׂר. אִימָא
13 שַׁחֲטִיהּ לְשֵׁם בְּכוֹר, לֶיהֱוֵי בְּכוֹר. לְמַאי הִילְכְתָא,
14 דִּלְמָא לִיבְעֵי נְסָכִים. אִי נַמִי, דְּלֵיתְבֵיהּ לְכֹהֵנִים. בְּכוֹר
15 נַמִּי 'עֲבָרָה' עֲבָרָה מִמַּעֲשֵׂר גַּמְרִ. וְאִימָא, שַׁחֲטִיהּ
16 לְשֵׁם תְּמוּרָה, לֶיהֱוֵי תְּמוּרָה. לְמַאי הִילְכְתָא, לְמִלְקָא
17 עָלֶיהָ. אִי נַמִי, לְמִיקַם עָלֶיהָ בְּ'לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל'.
18 אֲמַר מַר וּזְטָרָא בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָן, אָמַר קְרָא 'וְהָיָה
19 הוּא וּתְמוּרָתוֹ', וֹ תְּמוּרָה, וְאֵין אַחֵר תְּמוּרָה. וְאִימָא,
20 שַׁחֲטִיהּ לְשֵׁם תּוֹדָה, לֶיהֱוֵי כִּי תּוֹדָה. לְמַאי הִילְכְתָא,
21 לְהַטְעִינוֹ לֶחֶם, מִי אִיכָּא מִידֵּי דְּפָסַח גּוּפֵיהּ לֹא בָּעֵי
22 לֶחֶם, וּמוֹתָרוֹ בָּעֵי לֶחֶם. אִי הָכִי, הַשְׁתָּא נַמִּי, מִי
23 אִיכָּא מִידֵּי דְּפָסַח גּוּפֵיהּ לֹא בָּעֵי נְסָכִים, וּמוֹתָרוֹ
24 בָּעֵי נְסָכִים. אֲנַן הָכֵי קָאֲמִרִינַן, מִי אִיכָּא מִידֵּי דְּמוֹתָר
25 תּוֹדָה עַצְמָהּ לֹא בָּעֵי לֶחֶם, וְאִיהוּ מוֹתָר דְּאָתֵי לְהוֹ
26 מַעֲלָמָא בָּעֵי לֶחֶם. מַתְקִיף לָהּ רַב [יִמַּר] בְּרֵיהּ דְּרַב
27 הִילֵּל, וּמַאי דִּבְמוֹתַר פֶּסַח כְּתִיב, דִּילְמָא בְּמוֹתַר
28 אָשָׁם כְּתִיב. אֲמַר רָבָא, אָמַר קְרָא 'וְאִם מִן הַצֹּאן
29 קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים', דָּבָר הַשָּׁוֶה בְּכָל הַצֹּאן. מַתְקִיף
30 לָהּ רַבִּי אָבִין בַּר חִיָּיא, וְאִיתֵימָא רַבִּי אָבִין בַּר כָּהֲנָא,
31 בְּכָל אַתָּר אַתְּ אָמַרְתְּ 'מִן' לְהוֹצִיא, וְכָאן 'מִן' לְרַבּוֹת.
32 אֲמַר רַבִּי מָנִי, הָכָא נַמִי 'מִן' לְהוֹצִיא, דִּלְמָא אֲתֵי בֶּן
33 שְׁתֵּי שָׁנִים וְלֹא אֲתֵי בִּנְקֵיבָה. מַתְקִיף לָהּ רַב חִנָּא
34 בַּגְדָּתָאָה, וּמִי מָצֵית אָמַרְתְּ דְּכִי כְּתִיב רֵאשׁ, בְּמוֹתַר
35 פֶּסַח כְּתִיב, וְהָא מְדִכְתִיב 'אִם כֶּשֶׂב' אִם עֵז', מִכְּלָל
36 דְּלָאו בְּמוֹתַר פֶּסַח כְּתִיב. הֲהוּא מְיַבֵּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא,
37 'כֶּבֶשׂ', לְרַבּוֹת אֶת הַפֶּסַח לְאַלְיָה. כֶּשְׂהוּא אוֹמֵר 'אִם
38 כֶּשֶׂב', לְרַבּוֹת פֶּסַח שֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ, וְשֶׁלְּמִים הַבָּאִים
39 מֵחֲמַת פֶּסַח לְכָל מִצְוֹת שֶׁלְּמִים, שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִדְבַּר סִינַי
40 וְנִקְּבִים וּתְנוּפַת חֵזֶה וָשׁוֹק. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר 'אִם עֵז' הִפְסִיק הָעִנְיָן, לְיַמֵּד עַל הָעֵז שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה
41 אַלְיָה. וְהָא מֵהָכָא נָפְקָא, מִדְּאָמַר אַבָּהּ דִּשְׁמוּאֵל נָפְקָא. דְּאָמַר אַבָּהּ דִּשְׁמוּאֵל, 'וְאִם מִן הַצֹּאן
42 קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים', דָּבָר הַבָּא מִן הַצֹּאן, יְהֵא לְזֶבַח שְׁלָמִים. וְאַפַּאי מִדְּרַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אַבּוּהּ נָפְקָא, דְּאָמַר רַב נַחְמָן
43 אָמַר רַבָּה בַּר אַבּוּהּ, מִנַּיִן לְמוֹתַר פֶּסַח שֶׁקָּרֵב שְׁלָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַה' אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר', וַהֲלֹא אֵין פֶּסַח בָּא אֶלָּא מִן
44 הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים, אֶלָּא מִבָּאן לְמוֹתַר הַפֶּסַח, שֶׁיְּהֵא לְדָבָר הַבָּא מִן הַצֹּאן וּמִן הַבָּקָר, וּמַאי נִיהוּ שְׁלָמִים. אֶלָּא תִּלְתָא קְרָאֵי כְּתִיבִי,

חד

חד לעיברה שנתו חמנו. ה"ה שנתו בלא זמנו ואע"פ שבשעה שהקדישו לא היה ראוי לפסח דבשיגיע זמנו תעבור שנתו דאפי' מפריש נקיבה לפסחו או זכר בין שתי שנים תורת שלמים עליו בדתנן במי שהיה טמא (פסחים דף צז:) יראה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים: **איתיבי** רב משרשיא לרבה בר'. תימה מאי קושיא הא רבא הוא דמפרש טעמא דר"ש בריש מנחות (דף ג:) מזאת תורת ואומר ר"ת דהכא נרסי' רבה ורבה לטעמיה דמשני התם כאן בשינוי קודש כאן בשינוי בעלים ועוד י"ל דאפי' גרסינן רבא רוצה ליישב דברי רב לכולהו אמוראי דהתם ולפי' ר"ת קשה דנראה דרב משרשיא חלוק לרבי היה ולא של רבה ועוד י"ל שרוצה רבא ליישב דברי רב משמיה דמבוג אפי' כרבנן דפליגי עליה דר"ש דלית להו זאת תורת ורב משרשיא בשהקשה לו מר"ש היה יכול להקשות ממתני' דמנחות אלא ניחא ליה למיפרך מברייתא דאפי' לר"ש דמכשיר לא מזאת תורת מכשיר וכן משמע מפי' הקונטרס ואע"ג דבפ' דם חטאת (לקמן דף עב.) דרשינן תורה אחת לכל החטאות וליכא מאן דפליג היינו במידי דכתיבא בהדיא בחטאת גופה דרשינן ליה לכ"ע כגון הני דפרק דם חטאת אבל שינוי קודש לא כתב בחטאת וברייש איזהו מקומן (לקמן דף מח.) דדריש תורה אחת לכל האשמות וקאמר דניחא למאן דאית ליה תורת אלא למאן דלית ליה תורת היינו לר"ש ולרבנן בריש מנחות (דף ג:) לרבא: **לשם** חטאת נזיר לשם חטאת מצורע. לעיל (דף ז.) איבא שמעתא אחריתי דרב דמחלק בין שוחט (לשם חטאת) לשוחט לשום עולה ושם פירשתי תרתי דרבא למה לי: **ושחט** אותה לחטאת. לעיל בפיקרין דרשינן ליה למילתא אחריתי ושמא הכא דריש מדלא כתיב ושחט לחטאת אותה: **על** מי שמחוייב חטאת דמונחת מקדש וקדשיו מזה. מיהו גרע ממי שאינו מחוייב בלום: **מחשבין** מעבודה לעבודה. (כדאמר בגמ' משחיטה לזריקה (כמו שינוי בעלים) אבל משחיטה לקבלה לא דהא מפיגול י"ל דלא וקי"ו דרב אשי דיליף משינוי בעלים לא הוי אלא משחיטה לזריקה כמו שינוי בעלי' ותימה

עיברה זמנו. זמן שחיטת הפסח: **לא זמנו ולא שנתו.** ואם שחטו קודם הפסח לשם שלמים כשר ואע"ג דחזי לפסח ראשון: **משמיה דמבוג.** שם חכם: **חטאת ששחטה לשם חטאת נחשון.** שעיר חטאת (דחנוכת) הנשיאים: **כשרה.** ולא הויא שינוי קדש דלא אמרי' חטאת נחשון כיון דלדורות אתי ולא לכפרה על חטא הרי היא כשחיטה לשם עולה וכ"ש דשינוי בעלים לא הוי דלא שחטה להתכפר בה נחשון: **ועלו לבעלים.** ר"ש פליג אמנחות ומודה בזבחים: **מחבת ומרחשת.** שני כלים שבהם מטגנים את המנחות שכל המנחות היו עשר עשר חלות מחבת צפה ומעשיה קשים מתוך שהחלבי צף מעשיה מתפשטין והאור שורף את השמן מרחשת עמוקה ומעשיה רוחשין ורכין שאין האור שורף את השמן ובשמניח אדם אצבעו עליה נראה כמו רוחשת: **חריבה.** מנחת חוטא שאין בה שמן דכתיב (ויקרא ה) לא ישים עליה שמן: **מעשיה מוכיחין.** דמחשבה הניכרת שהיא שקר סבר ר"ש דלא מהניא: **שחיטה אחת לכולן.** וכי שחיט עולה לשם חטאת ליבא הכיר דמשקר ומהניא מחשבה כ"ך שמעת"ל במנחו"ת: **מעמא כו'.** אלמא אפי' לרבי שמעון דמהדר להיכשירא לא ילוף מזאת תורה וכ"ש דמדרבנן קשיא לך דאמרי אף במנחות לא עלו אלמא לא דרשי תורה להכי ולרבא דאמר לעיל (דף ז.) חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם כשירה ליכא למיפרך מינה דהתם כיון דכי הדדי נינהו דתרוייהו חטאת סתמא שמייהו וכפרת שתיהן שוה על הכרת אין שם שינוי קודש והרי חטאת לשם חטאת נשחטה ואילו מנחת מחבת ומנחת מרחשת אין שמותיהן שוין זו שמה לבדה וזו שמה לבדה אלא לרב קשיא דהא לשם חטאת נחשון שינוי גמור הוא שהרי היא בעולה וקאמר כשרה משום תורת חטאת: **אלא אי איתמר.** דרב הכי איתמר ובשינוי בעלים איתמר: **שיתכפר בה.** היינו שינוי בעלים: **שאין כפרה למתים.** הילכך לא קרינא ביה במחוייב כפרה במותו: **הא חי.** אם שחטה בשינוי בעלים לשם אדם חי: **דומיא דנחשון.** שמחוייב חטאת שאינה על חטא הדומה לשעיר נחשון כגון חטאת נזיר ומצורע הבאות להכשיר פסולה: **ופריבין הני עולות שנינהו.** ואנן קים לן לעיל (דף ז.) חטאת ששחטה על מי שמחוייב עולה כשירה וחני בעולה דמו: פשיטא ל"ג: **עיקר חטאת נקט.** שורש החטאת שהיא היתה חטאת יחיד ראשונה: **לשם חטאת עבודה זרה.** רבותא נקט אע"ג דלא דמיא לשאר חטאות שהן בכבשה או בשעירה והיא אינה כשירה בכבשה אלא בשעירה: **בעיא דרבא היכי מתניתו לה.** וכיון דאמרת דרבא בבולהו פסיל ואפילו חטאת חלב לשם חטאת דם כ"ש לשם חטאת דומגאת מקדש וקדשיו: **מי אמרינן ברית כמותה.** והוה ליה מחוייב בפרה כמותו וקרינן ביה עליו ולא על חבירו וחבירו דומיא דידיה או דילמא כו' דאין קבוע כמותו שבא בעולה ויורד: **שחטה לשמה.** שלא חישב על השחיטה אלא על הזריקה חישב בשעת שחיטה דהיינו מעבודה לעבודה: **מחשבין מעבודה לעבודה.** כלומר מחשבה מועלת מעבודה לעבודה במחשבת שלא לשמו: **דילפינן ממחשבת פיגול.**

1 חַד לְעִיבָּרָה זְמַנּוֹ וְעִיבָּרָה שְׁנָתוֹ, וְחַד לְעִיבָּרָה זְמַנּוֹ
2 וְלֹא שְׁנָתוֹ, וְחַד לְלֹא עִיבָּרָה לֹא זְמַנּוֹ וְלֹא שְׁנָתוֹ.
3 וְצִרְיכִי, דְּאִי פָּתַח רַחֲמָנָא חַד, הָוָה אָמִינָא, הֵיכָא
4 דְּעִיבָּרָה שְׁנָתוֹ וּזְמַנּוֹ, דְּאִידְחֵי מִפֶּסַח לְנִסָּרֵי, אֲבָל
5 עִיבָּרָה זְמַנּוֹ וְלֹא שְׁנָתוֹ, דַּחֲזֵי לְפֶסַח שֵׁנִי, אֵימָא
6 לֹא. וְאִי פָּתַח רַחֲמָנָא הָנֵי תַּרְתֵּי, מְשׁוּם דְּאִידְחֵי
7 לְהוּ מִמִּילְתֵיהוּ, אֲבָל הֵיכָא דְּלֹא עָבַר לֹא זְמַנּוֹ
8 וְלֹא שְׁנָתוֹ דַּחֲזֵי לְפֶסַח, אֵימָא לֹא, צְרִיכִי: אָמַר רַב
9 מַשְׁמֵיהּ דְּמָבוֹג, חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשׁוּם חַטָּאת נַחְשׁוֹן,
10 כְּשֵׁירָה, דְּאָמַר קְרָא, 'זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת', תּוֹרָה
11 אַחַת לְכָל הַחַטָּאוֹת. יָתִיב רָבָא וְקָאָמַר לְהָא
12 שְׁמַעְתָּא, אֵיתִיבֵיהּ רַב מַשְׁרְשִׁיָא לְרָבָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן
13 אוֹמֵר, כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁנִּקְמְצוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁירוֹת,
14 וְעָלוּ לִבְעָלִים לְשׁוּם חוֹבָה, לְפִי שֶׁיֵּשׁ הַמְּנָחוֹת דּוֹמוֹת
15 לִזְבָחִים, שֶׁהַקּוֹמֵץ מַחֲבַת לְשֵׁם מַרְחֶשֶׁת, מַעֲשֶׂה
16 מוֹכִיחִין עָלֶיהָ שֶׁהִיא מַחֲבַת. חֲרִיבָה לְשֵׁם בְּלוּלָה,
17 מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין שֶׁהִיא חֲרִיבָה. אֲבָל בִּזְבָחִים אֵינוֹ כֵּן,
18 שֶׁחִיטָה אַחַת לְכוּלָּן, קִבְּלָה אַחַת לְכוּלָּן, זְרִיקָה אַחַת
19 לְכוּלָּן. מַעֲמָא דְּמַעֲשָׂיהָ מוֹכִיחִין, הָא אֵין מַעֲשֶׂיהָ
20 מוֹכִיחִין, לֹא. אֲמַאי, לֵימָא 'זֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה',
21 תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַמְּנָחוֹת. אֶלָּא אִי אִיתְּמַר הָכִי
22 אִיתְּמַר, אָמַר רַב מַשְׁמֵיהּ דְּמָבוֹג, חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ עַל
23 מְנָת שֶׁיִּתְכַּפֵּר בָּהּ נַחְשׁוֹן כְּשֵׁירָה, אֵין בְּפָרָה לְמֵתִים.
24 וְלֵימָא מַה בָּעַלְמָא, הָא קָא מַשְׁמַע לָן, טַעֲמָא דְּמֵת,
25 הָא חַי דִּיּוּמְיָא דְּנַחְשׁוֹן, פְּסוּלָה, וּמַאי נִיהוּ חַטָּאת
26 נְזִיר וְחַטָּאת מְצוֹרָע. הָנֵי, עוֹלוֹת נִינְהוּ. אֶלָּא אִי
27 אִיתְּמַר הָכִי אִיתְּמַר, אָמַר רַב מַשְׁמֵיהּ דְּמָבוֹג, חַטָּאת
28 שֶׁשְּׁחָטָהּ עַל שֵׁם חַטָּאת בְּנַחְשׁוֹן כְּשֵׁירָה. חַטָּאת נַחְשׁוֹן, עוֹלָה הִיא. אֵיפוֹא דְּאָמַר, אָמַר
29 רַב מַשְׁמֵיהּ דְּמָבוֹג, חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם חַטָּאת נַחְשׁוֹן, פְּסוּלָה. חַטָּאת נַחְשׁוֹן עוֹלָה הִיא.
30 וְלֵימָא חַטָּאת נְזִיר וְחַטָּאת מְצוֹרָע, עִיקַּר חַטָּאת נָקֵט. אָמַר רַב, חַטָּאת חֵלֶב שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם
31 חַטָּאת דָּם, לְשֵׁם חַטָּאת עֲבוֹדָה כּוֹכָבִים, כְּשֵׁירָה. לְשֵׁם חַטָּאת נְזִיר, לְשֵׁם חַטָּאת מְצוֹרָע,
32 פְּסוּלָה. הָנֵי, עוֹלוֹת נִינְהוּ. בָּעֵי רָבָא, חַטָּאת חֵלֶב שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם חַטָּאת דְּטוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו,
33 מַהוּ. מִי אָמְרִינַן בְּרִית כְּמוֹתָהּ, אוֹ דִילְמָא, אֵין קָבוּעַ כְּמוֹתָהּ. רַב אָחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא,
34 מָתְנֵי כּוּלְּהוּ לְפִסוּלָא. מַאי טַעְמָא, 'וְשָׁחַט אוֹתָהּ לְחַטָּאת', לְשֵׁם אוֹתָהּ חַטָּאת. אָמַר לֵיהּ רַב
35 אַשֵׁי לְרַב אָחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא, [בָּעֲיָא דְּרָבָא] הֵיכִי מַתְנִיתוּ לָהּ. אָמַר לֵיהּ, אָנָן בְּשִׁינּוּי בְּעָלִים
36 מַתְנִינַן לָהּ [וְהָכִי מַתְנִינַן לָהּ]. אָמַר רָבָא, חַטָּאת חֵלֶב שֶׁשְּׁחָטָהּ עַל מִי שֶׁמְּחוּיָּב חַטָּאת דָּם,
37 וְחַטָּאת עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, פְּסוּלָה. עַל מִי שֶׁמְּחוּיָּב חַטָּאת נְזִיר וְחַטָּאת מְצוֹרָע, כְּשֵׁירָה. וּבָעֵיָן
38 לָהּ הָכִי, בָּעֵי רָבָא, חַטָּאת חֵלֶב שֶׁשְּׁחָטָהּ עַל מִי שֶׁמְּחוּיָּב חַטָּאת דְּטוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו,
39 מַהוּ. מִי אָמְרִינַן בְּרִית כְּמוֹתָהּ, אוֹ דִילְמָא, אֵין קָבוּעַ כְּמוֹתָהּ, תֵּיקוּ: אִיתְּמַר, שְׁחָטָהּ לִשְׁמָהּ,
40 לְזוֹרֵק דָּמָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר פְּסוּלָה, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר כְּשֵׁירָה. רַבִּי יוֹחָנָן
41 אָמַר פְּסוּלָה, מְחַשְּׁבִין מֵעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה, וְיָלְפִינַן מִמַּחֲשֶׁבֶת פִּיגּוּל. וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר כְּשֵׁירָה,
42 אֵין מְחַשְּׁבִין מֵעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה, וְלֹא יָלְפִינַן מִמַּחֲשֶׁבֶת פִּיגּוּל. וְאָזְדוּ לְטַעְמַיְיהוּ, דְּאִיתְּמַר,

דמניא ביה הכי דתנן בפרק שני (לקמן דף נז:) השוחט את הזבח על מנת לזרוק דמו למחר פיגול: **אין מחשבין מעבודה לעבודה.** בשלא לשמו דלא ילפינן לה מפיגול דהתם עיקר מחשבתו המביאה לידי פיגול זו היא שיחשוב בעבודה זו לעשות עבודה אחרת מן אחת העבודות להאכיל לאדם או למזבח חוץ לזמנו וזריקה אכילת מזבח היא והוא הדין אם חישב על הקטרת החלב שאינה מן עבודות הילכך לא דמיא לשלא לשמו:

השוחט את הבהמה. של חולין לעבודה זרה אסורה בהנאה כדין זבחי מתים וחבחי מתים ילפינן (ע"ז דף כט:) שם שם מענלה שרופה: **לזרוק דמה לעבודה זרה.** (ועבודת) השחיטה לא נעשית לשם עבודה זרה אלא שחיטה לעבוד הזריקה לשם עבודה זרה ולא זרק: **מחשבין מעבודה לעבודה.** מחשבה היא לענין זבחי מתים ליאסר בהנאה: **דילפינן.** עבודה זרה שהיא חוץ ממחשבת פיגול שהוא פנים: **מותרת.** לאכילה: **אין מחשבין מעבודה לעבודה.** ואינה אסורה אלא אם כן שחט לעבודה זרה שבשחיטתה עבד עבודה זרה או זרק לעבודה זרה: **פנים מפנים.** מחשבת שלא לשמו מפיגול: **תריני שוחט חוץ לזמנו.** ולא חישב על מנת לאכול ולא על מנת לזרוק או להקטיר אלא על השחיטה חישב סתם חוץ לזמנה כשר דלאו מחשבה היא דאין זמן אלא באבילת אדם ומזבח (דזהו) פיגול: **שכן ברית.** האוכל פיגול אפי' לאלתר חייב כרת הואיל וחמור מהניא ביה מעבודה לעבודה: **תריני שוחטו חוץ למקומו.** שלא חישב לא על אכילה ולא על זריקה אלא אמר הריני שוחט חוץ למקומו כשר דהא חזינן דבמקומו הוא שוחטו ועוד דבאכילת אדם או מזבח תלה רחמנא לחוץ למקומו וחוץ לזמנו דכתיב ואם האכל יאכל וגו' וילפינן חוץ למקומו וחוץ לזמנו מהאי קרא לקמן (דף יג.): **על מנת לזרוק דמו חוץ למקומו כו' פסול.** (בפרק שני) והשתא ליכא למפרך שכן כרת שאין חייבין כרת על אכילתן דהניא לקמן (בפרק שני) (דף כח.): **שחט לשם פלוני כשר.** דאין שינוי בעלים חל על השחיטה דלא שייך שם בעלים אלא על הבפרה והיינו דאמרן לעיל (דף ד.) דשינוי בעלים אינו בד' עבודות: **לא תאמר בזריקה.** מחשבין שלא לשמו ודרבנן ליה לעיל בבוכלהו עבודות: **משחיטה וקבלה.** ומה שחיטה שכשרה בזר פסולה בשלא לשמה זריקה לא כל שכן כי פרכת מה לשחיטה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח קבלה תוכיח: **דאין מחשבין מעבודה לעבודה.** אלא בשעת זריקה גופה בעי מיחשב: **וי"למא.** להכי כתביה לאשמועינן רבותא דמחשבין מעבודה לעבודה (שלא) בשעת זריקה גופה בעי מיחשב דאפי' לא חישב על הזורקה בשעתה אלא בשעת שחיטה הויא מחשבה: **אם כן.** דמחשבין אתא לאשמועינן לשתוק קרא מיניה ותיתי דמחשבין מקל וחומר דרב אשי כדאמרן ומה אם במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני כו': **ואידך.** רבי יוחנן פריך הכי דלא נפקא לן זריקה מקל וחומר דקבלה ושחיטה: **מה להנך כו'.** הלכך לאו קרא יתירא הוא דניליף מיניה דאין מחשבין: **השתא מיתת בשלמים קיימינן.** דבשלמים כתיבא מחשבה שלא לשמו הלכך מצי למילף זריקה משחיטה וקבלה וליכא למיפרך צפון דשלמים לא בעי צפון וליתנהו פניניות: **שכן דמה למעלה.** מחוט הסיקרא דתנן במס' מדות (פ"ג מ"א) חוט הסיקרא חוגרת באמצע להבדיל בין דמים לאיזנים לדמים התחתונים וליקף לקמן (דף נג.) מן והיתה הרשת עד חצי המזבח התורה נתנה מחיצה להבדיל וחשוכא בהמה נעשית למעלה דכתיב בה (ויקרא ד) על קרנות וכן עולת העוף בדלקמן (דף סד:) ושאר זבחים שלא פירש בהן נעשין למטה דכתיב בהו מוכח ולא כתיב בהו קרנות וכוליה מוכח ליכא למימר דהוה מקומן שהרי תורה נתנה מחיצה:

חזורי

וחימה דלקמן (דף יג.) דפריך וקבלה מי פסלה בו' ומשני כאן במחשבת שלא לשמן כאן במחשבת פיגול אמאי לא משני אידי ואידי במחשבת שלא לשמן וקבלה לא עשה בה מחשבת במעשה בגן בשוחט על מנת לקבל שלא לשמן ובזריקה (לא) עשה בה מחשבה כמעשה ונראה לי דלקמן מיירי שחישב בעבודה עצמה אם קבל (ולגמור הקבלה) שלא לשמן פסול ואם קבל (ולגמור) חוץ לזמנו כשר ואם זרק לגמור הזריקה חוץ לזמנו פסול וכן מקטיר לגמור הזריקה למחר דהוה פסול אי לאו דמעטיה קרא לקמן משום דאין מעבדת בפרה אבל ליכא לפרושי לקמן מחשבת פיגול דלא פסלה בקבלה כגון שוחט על מנת לקבל דמן חוץ לזמנו דבשלא לשמן נמי לא פסלה דמעבודה לעבודה ילפינן מפיגול (ואי) במקבל על מנת לזרוק חוץ לזמנו הוה פיגול אלא בדפרשינן בחישב בעבודה עצמה. ברי"ך ובלאו הכי תימה דהוי מצי למימר קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה לענין שינוי בעלים.

ריש לקיש אמר מותרת. מדהה ר"ל דהייב מיתה דראמרינן בפרק ארבע מיתות (סנהדרין סא.) מיהי דהוה אמשתהה להך דהר מותר ועובדו בסיוף ושחיטת מומר לא חשיב בדפי' בפ"ק דחולין (דף יד.). גבי שוחט בשבת ואין לתמוה ההיאך נדרג דילמא ממילך ולא דריך לעבודה זרה כדאמר בפרק ד' מיתות (סנהדרין סא.) דניסת שאמר אלך אעבוד פסור דממילך ולא עביד דהכא ודאי לא ממילך כיון דעבד מעשה ששחט על מנת לזרוק ועוד הבא אפילו יודע ודאי שלא יזרוק חשיב עובד עבודה זרה בשחיטה (זו) כששוחט ע"מ לזרוק: **מקום** שאם אמר הריני שוחט שלא לשמן כו'. וא"ת שוחט שלא לשם אוכלין בפסח יוכיח השוחט שלא לשם אוכלין פסול ושוחט ע"מ לזרוק שלא לשם אוכלין כשר ויש לומר דלא דמי התם דזורק עצמו שלא לשם אוכלין כשר: **לא** תאמר בזריקה ותיתי בק"ו משחיטה וקבלה. תימה אמאי לא פריך שכן טעונות צפון וישנן בחטאות הפנימיות וכ"ת מישום דבשלמים קיימא אם כן מאי צריך למילף מבניניא נילף בק"ו מקבלה שאין חייבין עליה בחוץ ואפילו הכי פסלה בה מחשבה דעוד למה לי קרא בזריקה לשינוי בעלים דרשי' לכפר עליו תיתי מבניניא משחיטה וקבלה ועוד קשה אמאי אין מחשבת אוכלין בפסח בזריקה תיתי בק"ו משחיטה שכשירה בזר כיון דלא פרנין מצפון וחטאות הפנימיות ומיהו דילמא (תבוסו) מיעוטא הוא ואע"ג דשלא למנויין דהיינו שינוי בעלים כתיב נמי (תבוסו) ולא ממעטי זריקה לא דמי (עיין פסחים דף סא.): **והדר** ביה לגבי דרב נחמן מקל וחומר דרב אשי. (והיינו) לרבנן דאליבא דר' שמעון ליכא קל וחומר דאיכא למיפרך מה לשינוי בעלים שכן נוהג במנחות תאמר בשינוי קודש שאינו נוהג במנחות לרבי שמעון (מנחות דף ב:):

חטאת

1 **הַשּׁוֹחֵט** אֶת הַבְּהֵמָה עַל מְנָת לִזְרוֹק דָּמָהּ לַעֲבוֹדַת
2 כּוֹכָבִים, וּלְהַקְטִיר חֶלְבָּהּ לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, רַבִּי יוֹחָנָן
3 אָמַר, אֲסוּרָה, מַחְשְׁבִין מֵעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה, וְיֵלְפִינַן חוּץ
4 מִמְּפִנִּים. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר, מוּתֶּרֶת, אֵין מַחְשְׁבִין מֵעֲבוֹדָה
5 לַעֲבוֹדָה, וְלֹא יָלְפִינַן חוּץ מִפְּנִים. וְאִי אַשְׁמְעִינַן בְּהָא,
6 בְּהָא אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, אֲבָל פְּנִים מִפְּנִים, אֵימָא מוֹדֵי
7 לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, וְאִי אַשְׁמְעִינַן הָא, בְּהָא קָאָמַר רַבִּי
8 יוֹחָנָן, אֲבָל בְּהַהִיא, אֵימָא מוֹדֵי לֵיהּ לְרֵישׁ לָקִישׁ, צְרִיכִי.
9 כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר, מָתִיב רַב יִרְמְיָה לְסִיּוּעֵיהּ לְרַבִּי
10 יוֹחָנָן, וְרַבִּי אִילָא לְסִיּוּעֵיהּ לְרֵישׁ לָקִישׁ. רַב יִרְמְיָה
11 לְסִיּוּעֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, וּמַה בְּמָקוֹם שֶׁאָם אָמַר הֲרֵינִי
12 שׁוֹחֵט חוּץ לִזְמַנּוֹ שֶׁהוּא כָּשֵׁר, שְׁחָטוֹ עַל מְנָת לִזְרוֹק
13 דָּמוֹ חוּץ לִזְמַנּוֹ, פָּסוּל. מָקוֹם שֶׁאָם אָמַר הֲרֵינִי שׁוֹחֵט
14 שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל, שְׁחָטוֹ עַל מְנָת לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא
15 לִשְׁמוֹ, אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּהֵא פָּסוּל. מַתְקִיף לָהּ רָבָא בַּר
16 אָהִילַאי, מַה לְּחוּץ לִזְמַנּוֹ שֶׁכֵּן כָּרֵת. אֶלָּא אָמַר רָבָא
17 בַּר אָהִילַאי, הָכִי קָאָמַר, וּמַה מָּקוֹם שֶׁאָם אָמַר הֲרֵינִי
18 שׁוֹחֵט חוּץ לִמְקוֹמוֹ שֶׁהוּא כָּשֵׁר, שְׁחָטוֹ עַל מְנָת לִזְרוֹק
19 דָּמוֹ חוּץ לִמְקוֹמוֹ, פָּסוּל. מָקוֹם שֶׁאָם אָמַר הֲרֵינִי שׁוֹחֵט
20 שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שֶׁהוּא פָּסוּל, [שְׁחָטוֹ עַל מְנָת]
21 שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּהֵא פָּסוּל. מַתְקִיף לָהּ רַב אַשִׁי,
22 מַה לְּחוּץ לִמְקוֹמוֹ שֶׁכֵּן נוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים, תֹּאמַר
23 בְּשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בְּפֶסַח וְחַטָּאת. אֶלָּא
24 אָמַר רַב אַשִׁי, הָכִי קָאָמַר, וּמַה בְּמָקוֹם שֶׁאָם אָמַר
25 הֲרֵינִי שׁוֹחֵט לְשֵׁם פְּלוֹנִי כָּשֵׁר, לְזָרְקוֹ דָּמוֹ [שֶׁלֹּא
26 לִשְׁמוֹ) לְשֵׁם פְּלוֹנִי, פָּסוּל. מָקוֹם שֶׁאָם אָמַר הֲרֵינִי
27 שׁוֹחֵט שֶׁלֹּא לִשְׁמָן שֶׁהוּא פָּסוּל, [שְׁחָטוֹ עַל מְנָת]
28 לִזְרוֹק דָּמָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּהֵא פָּסוּל. רַבִּי אִילָא
29 לְסִיּוּעֵיהּ לְרֵישׁ לָקִישׁ, לֹא תֹּאמַר בְּזָרִיקָה, וְתֵיתֵי מִקַּל
30 וְחוֹמֶר מִבְּנִיָּנִיא, מִשְׁחִיטָה וְקַבָּלָה. לְמַאי הִלְכְתָא כָּתַב
31 רַחֲמָנָא, לוֹמַר דְּאֵין מְחַשְּׁבִין מֵעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה. מַתְקִיף
32 לָהּ רַב פָּפָּא, וְדִלְמָא דְּמְחַשְּׁבִין מֵעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה. אִם
33 כֵּן, לְשַׁתּוֹלֵי קְרָא מִינֵיהּ, וְתֵיתֵי מִקַּל וְחוֹמֶר דָּרֵב אַשִׁי.
34 וְאִידָךְ פְּרִיךְ הָכִי, מַה לְּהָנָךְ שֶׁכֵּן טְעוּנוֹת צָפוֹן וְיֶשְׁנָן
35 בַּחֲטָאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת. וְאִידָךְ, הַשְׁתָּא מֵיתָה בְּשַׁלְמִים
36 קַיְימִין. אִיתְּמַר, שְׁחָטָהּ לִשְׁמָהּ לִזְרוֹק דָּמָהּ שֶׁלֹּא
37 לִשְׁמָהּ, רַב נַחְמָן אָמַר פְּסוּלָה, רַבָּה אָמַר כְּשֵׁרָה. וְהַדַּר
38 בֵּיהּ רַבָּה לְגַבֵּי רַב נַחְמָן, מִקַּל וְחוֹמֶר דְּרַב אַשִׁי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַף (אֶת) הָאָשָׁם: תַּנְיָא,
39 אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, חַטָּאת בָּאָה עַל חֵטְא, וְאָשָׁם בָּא עַל חֵטְא, מַה חַטָּאת שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ פְּסוּלָה,
40 אַף אָשָׁם שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לֹא אִם אָמַרְתָּ בְּחַטָּאת, שֶׁכֵּן דָּמָהּ לְמַעְלָה.
41 אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פֶּסַח יוֹכִיחַ שֶׁדָּמוֹ לְמַטָּה, וּשְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ,
42 מַה לְּפֶסַח שֶׁכֵּן זְמַנּוֹ קָבוּעַ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, חַטָּאת תּוֹכִיחַ. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ,

חזורי

חטאת נאמר בה היא. בכמה מקומות משמע דמדכתיב היא נפקא לן עכובא ותימה דלעיל נפקא לן מקראי אחרינא ולעיל (דף ה:) פירשתי: **הרי** הוא אומר בחטאת כאשם. באשם מצורע כתיב והוה מצי למילף אשם מחטאת)בגזירה שוה דיעון ענן מחטאת דשמיעת קול דהא למותרת נדבה גמירי ואין ג"ש למחצה כראמר ברייש מנחות (דף ד.) אלא אי לאו דהיקשא הוה ממעט אשם מאותה: **מה** להצד השוה שבהן שכן צד כרת. ואע"ג דאשם תלוי נמי בא על כרת אינו בא לכפר אלא להגן ולכי מתעדיד מייתי חטאת הוה"נ הוה מצי למימר שכן באין בצבור:

מחטאת דשמיעת הקול. וליכא למיפרך מה לשם חטאת שכן כרת דחדא מחדא **ומה** עולה שהיא בליל כר. לא פרכינן כל דהו: תימה כיון דאתי האי ק"ו ומפיק מהיקישא אם כן תהא עולה פסולה שלא לשמה ק"ו מחטאת שאינה בליל וכי תימא מה לחטאת שכן מכפרת פסח יוכיח ומיהו כיון דכתיב אותה בחטאת לא קשה. ותימה לסברתו דעביד קל וחומר מעולה שהיא בליל שלא לשמו נמי ליכשר באשם ותו לימא חטאת יוכיח: הגי"ה **כל** דמים שנכנסו להיכל לכפר פסולים. לא דמי להא דאמר (לקמן דף סג. ומנחות דף ח. ושם) [שלמים ששחטן] בהיכל בשירות לא יהא טפל חמור מן העיקר דהני מילי היכא דכתיב אל פתח אהל מועד שתלה הכשירו בהיכל:

אשם

חוזרני חלילה. ולא יקום הדין ולקמן פריך ונידחד דינא וניתני במה הצד: **נאמר בה היא בשחיטה**. שעיר נשיא: **הרי הוא אומר בו**. ואין משיכין על ההזיקה ולקמן בסוף שמעתא מפרש טעמייהו דרבנן דסמכי אהזיקשא אחרינא והך היקשא דרשינן למילתא אחריתי: **תיתי במה הצד**. דפסח וחטאת נאכלין (ליום ולילה) אף אני אביא אשם: **צד כרת**. חטאת באה על שגגת כרת ופסח חיבים עליו כרת טהור שלא היה בדרך רחוקה: **שכן נכנס דמה לפני ולפנים**. כגון ביום הכפורים: **בחטאות החיצונות קאמרינן**. במתני' דפסולה ואע"ג דלא עיילי לפנים ומנייהו ילוף ר' אליעזר: **שאם נכנס דמה לפנים פסול**. פירכא היא וה"ק ולימא ליה מה לחטאת החיצונה שכן אם נכנס דמה לפנים פסולה דכתיב (ויקרא ו) וכל חטאת אשר יובא מדמה בו' תאמר באשם דלא מיפסיל בהכי: **אית ליה לרבי אליעזר אף באשם**. שנכנס דמו לפנים פסול לקמן בשמעתין: ולימא ליה ר' יהושע מה לחטאה שכן מכפרת על חייבי כריתות: **מחטאת דשמיעת קול**. ליף רבי אליעזר דאינה באה על כרת: **ולימא ליה שכן מצינה ארבע מתנות**. תאמר באשם שאינו טען אלא שני מתנות שהן ד': **כר' ישמעאל בו'**. באיזהו מקומן (לקמן נג.) נאמר כאן סביב בעולה ואשם ונאמר להלן סביב בחטאת (ד'מזלואים) מה להלן פיסוק ארבע מתנות דהא ד' מתנות כתיבי בה ואי אפשר לשתי קרנות בבת אחת אף כאן פיסוק ד' מתנות באותה מתנה שנותן לקרן שהוא בשתים צריך לפסוק לצפונה של קרן ולמזרחה של קרן: **ולימא ליה שכן מצינן ד' מתנות על ד' קרנות**. מה שאין כן באשם דר' ישמעאל גופיה לא בעי בשאר זבחים אלא ד' מתנות בשתי קרנות דקתני בדר' ישמעאל אי מה להלן ארבע מתנות [על ארבע קרנות] אף כאן כו' אמרת עולה טעונה יסוד וקרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד: **ולימעך**. טובא הוה ליה לרבי יהושע למיפרך דהא איכא קרן ואצבע והוחזה שחוטאת טעונה ליתן מתנותיה באצבע כנגד חוזרה של קרן אבן של אמה של אמה ברום אמה בד' מקצעות המזבח מה שאין כן בשאר הדמים דאפילו עולת העוף שהיא למעלה מחוט הסיקרא כדלקמן אינה צריכה להגביה כ"כ ולתת על הקרן ממש אלא שתהא למעלה מן החוט כל שהוא כדתניא לקמן (דף נג.) עשאה למטה מרגליו אפי' אמה כשרה ואין שום זבח טעון מתנות אצבע אלא זורק מן הבלי אל קיר המזבח למקצעותיו השנים והדם מתפשט לצפון ולמערב ואין מתנתו כנגד חוזרה במשך מלמעלה למטה כחטאת שצריכה כנגד חוזרה לקמן באיזהו מקומן (דף נג.): **ולימא ליה רבי אליעזר אשם נמי דמו למעלה**. דהא רבי אליעזר מקיש אשם לחטאת: **חטאת העוף**. דמה למטה לקמן בפרק קדשי קדשים (דף סג.): **אינה מן זבח**. אלא מן מליקה: **אין לחן קצבה**. לדמיהן ואשם יש לו קצבה לדמיו בכסף שקלים: **המחטא אותה**. הזורק דמה ובחטאת כתיב ומיעט אותה בחטאת למעט שאר קדשים ממקום מתן דמו שנתערבו (דף פב.): **אלא לרבנן מאי מעטייהו**. הא דאיכא איתקש אשם לחטאת:

של חטאת: **אי הכי**. בשחיטת חטאת נמי כתיב אותה בחטאת ומיעטוה הוא ולידרשה ר' אליעזר למעוטי אשם מפסול שלא לשמו: **שייר עולת העוף**. שהיא למעלה דלילפינן לקמן (דף סה.) ממולק והקטיר מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה בראשו של מזבח: **בזיבחה לא שייר מידי**. אדרב שהוא זבח לא שייר כלום שכל הזבחים נמעטו שלא יהא דמו למעלה ועולת העוף לאו שיורא הוא דאינו זבח כמותו: **הא מני**. דלא חשיב עולת העוף שיור רבי אלעזר בר' שמעון היא: **דאמר האי מקום**. דחטאת בהמה לחוד ודעולת העוף לחוד אע"פ ששניהם למעלה אין מקומן שוה הלכך במיעוטא דגבי זריקת חטאת ליכא שיור: **כמה דברים אמורים**. דעליונים לא קביע להו מקום אלא שיהא מן החוט ולמעלה: **בעולת העוף אבל חטאת בהמה אינה נעשית אלא בגופה** של קרן. האבן של אמה שבראש מזבח שכל למטה מן הקרנות פסולה ואף על פי שהיא למעלה מן החוט ארבע אמות: **כל דמים**. החיצונים שנכנסו להיכל לכפר פסולין ואף על גב דלא כתיב אלא וכל חטאת אשר יובא מדמה וגו' מרבה רבי עקיבא קדשי קדשים וקדשים קלים מריבויא דכל וכל לקמן בכל הזבחים שנתערבו (דף פב.): **אלא לרבנן מאי מעטייהו**. הא דאיכא איתקש אשם לחטאת:

עולה נכנס דמה לפנים כשרה. בין לרבנן בין לרבי אליעזר דלא כדרשינן כל ובל והיקשא נמי ליכא דהא: **מנחת חוטא.** דקרבן עולה יורדת דשמירת הקוש: **תוכיה.** שמכפרת ואם נכנסה לפנים כשירה דלא פסל הכתוב אלא דם: **וניתא חטאת העוף בעיא דר' אבין היא.** טפי שדוה ממיני דמים וראויה להוכיח על מיני דמים: **חטאת העוף בעיא דר' אבין היא.** היכא דהכניס דמה לפנים בצוארה שאין לדמה קבלה ומניבעיא ליה בפ' דם חטאת (לקמן צב:) אם נפסלה בכך או לא ולא איפשיטא לה: **דמה.** אשר יובא מדמה: **לא בשרה.** שאם נכנס בשרה להיכל אינה נפסלת: **דם דמה לא דריש.** דכיון דלא מצי למיכתב וכל חטאת אשר יובא אל אהל מועד דאיצטריך למיכתב דם למעוטי בשר אורזיה דקרא למיכתב מדמה: **קדש קדשים היא כחטאת וכאשם.** במנחה הוא דכתיב וקא א"ר שמעון מדקא מקיש מנחות לחטאת ואשם להכי מקיש (לשניהם לומר לך דיש מהם כחטאת ויש מהם כאשם) שתהא מנחת חוטא כחטאת דלא לשמה: פסולה ומנחת נדבה כאשם דכשר שלא לשמה: **אלא לרבי אליעזר.** כיון דחטאת ואשם כי הדדי נינהו למאי דכתיב איתקש לתרוייהו: **שלא בכלי שרת.** שלא קדש הקומץ בכלי שרת פסולה שהמנחות הוקשו לזבחים ליטעון ארבע עבודות קמיצה בכנר שחיטה מתן קומץ בכלי שרת בכנר קבלת הדם הולכה בכנר הולכה הקטרה בכנר זריקה: **וי"ש מכשירי.** אם הוליכו בידו בקומצו עד המזבח והקטירו: **כחטאת וכאשם.** להכי איתקש מנחה לחטאת ולאשם שאינן שוין בהלכותיהן לומר לך: **בא לעובדיה.** בהלכות והקטרות ביד שלא בכלי: **עובדיה ביומין.** שהקומץ בה כזריקת דם חטאת שהיא ביד באצבע ובימין דכתיב בחטאת ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן וגו' ודרשינן לקמן בפ"ב (דף כד.) באצבעו ונתן שלא תהא נתינה אלא בימין דכל מקום שנאמר אצבע והבאה אינו אלא ימין: **בא לעובדיה בכלי.** דשאי לעובדה בשמאל להוליך הכלי שקדשה בתוכו בשמאלו למזבח וליתן בשמאלו מן הכלי על האשים כזריקת דם אשם שהוא מן הכלי למזבח שאינה בנתינת אצבע דלא כתיב אצבע אלא בחטאת וכשרה בשמאל לר"ש בכל הזבחים חוץ מחטאת דאמרינן לקמן בפרק שני (שם:) זרק בשמאל פסול ור"ש מכשיר חוץ מחטאת משום דרבי שמעון תרתי בעי אצבע והבאה דגמרינן ממצורע דכתיב ביה אצבע והבאה וימין וטבל הכהן באצבעו הימנית ובזריקת כל הזבחים לא כתיב בו אצבע אלא בהונה חוץ מחטאת: **מנחת חוטא כתיב בה כי חטאת היא.** גבי שמיעת הקול בויקרא: **ולרבנן.** דפליגי עליה דר' אליעזר במתני' למאי דלכתא כו': חטאת כתיב בה (ויקרא ד) וסמך ידו על ראש החטאת: **אמרי רבי אחזי.** דרבי אליעזר נמי פסיל באחרים הנשחטים לשם פסח בזמנו ולשם חטאת כל ימות השנה ומבריית'א דלקמן דייק לה רבי יוחנן: **ורבה אמר באחרים לשם חטאת פליגי.** יוסף בן חנוי ורבי אליעזר ולא פסיל רבי אליעזר אלא באחרים לשם פסח אבל באחרים לשם חטאת מכשיר כדתניא בו' ובין רבה ובין ר' יוחנן דייקי מילתייהו מהא מתני' ובמסקנא בעינא לפרושי דיוקייהו: **הפסח שעברה שנתו.** דתו לא חזי לפסח כתמיה שלמים כדרבינן לעיל (דף חג) מקראי: **ושחטו בזמנו לשמו.** דהוה ליה שוחט שלמים לשם פסח: **ובן השוחטו.** אחר מכל הזבחים לשם פסח בזמנו: **אם בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו.** כדיליפינן לה במסכת פסחים (דף סא.) שחטו קודם חצות פסול שנאמר בין הערבים וכמה פעמים שנה הכתוב לעכב קביעות זמנו ב"ד בין הערבים: **אחרים בשרים לשמו.** דרבי אליעזר מודה בו דלא פליג אלא בזמנו כדתנן בהדיא אבל בכל ימות השנה אין שם שחיטת פסח חל על קרבן אחר: **אמר לו רבי אליעזר או חילוף.** אם ק"ו אתה בא ללרדש יכול אני להחליפו בענין אחר ולומר דבר שאינו ולהכשיר פסח בזמנו שלא לשמו: **ויוכשר פסח ב"ד שלא לשמו.** ובדין הזה אתה יכול להכשיר פסח בזמנו שלא לשמו: **וכן אתה אומר.** בתמיה התדרוש ק"ו ויתכשרו: **מה לי הוכשרו אחרים בו'.** ק"ו שדרשת יש עליו תשובה: **מה לי הוכשרו אחרים כו' יוכשרו אחרים כו'.** בתמיה ומתכבא דייק רבי יוחנן למילתיה ואמר דכי היכי דפסיל רבי אליעזר באחרים לשם פסח פסיל באחרים לשם חטאת דהא טעמא דרבי אליעזר משום דהוא פסול לשם אחרים וה"נ בחטאת איתא ורבה דייק מסיפא שחזר רבי אליעזר מדין זה ודנו בדין אחר ומודה דאחרים לשם חטאת כשרים: **א"כ.** אם אתה פוסל אחרים לשמו בזמנו הוזרעת פסח ונתת כח בשלמים שכל השנה שהיא זמן שלמים פסח הנשחט לשמו כשר והיום שהוא זמן פסח כל שלמים הנשחטין לשמו פסולין נמצאת מחשבת שלו גדול כח בשלמים מפסח וקרא אשכחן דאחמור בפסח מבשלמים כדתניא ביה הוא ובכל הזבחים הכשיר שלא לשמן:

אמר

אשם שאינו כליל לא כל שכן. לא שייך למימר חטאת תוכיח דאיכא למימר מה לחטאת שכן דמה למעלה ושכן צד כרת ושכן באה בצבור: **מנחת** חוטא הרי היא כחטאת. אין זה למד מלמד דאע"ג דחטאת ילפינן למצוה משלמים לעיל מכל מקום עובדא בגופיה כתיבי ומנחת נדבה כאשם לאו משום דמאשם ילפא למצות דמנחת גופה איתקש לשלמים כאשם אלא למימרא דלא הוי כחטאת:

בא לעבודה ביד עובדה בימין כחטאת. דכתיב בה אצבע דילפינן מגזירה שוה ממצורע דאצבע דהוי ימין וא"ת הלא איבעיא לן פרק איזהו מקומן (לקמן דף נ.) אי ילפינן הזקש מג"ש ואי מצורע חולין (הוא) הוה אתי שפיר (ולא) קשה למ"ד דבעי למד קדש ומלמד קודש פרק איזהו מקומן (גם זה שם): **הכי** גרסינן עיקר קרא לכדר' יהודה בריה דרבי חייא הוא כו'. תימה דבריש מנחות (דף ב:) משמע דאיתר דרשא עיקר דפריך אביי מבדי מחשבה דפסיל רחמנא היקישא הוא: **הוריעתה** כח פסח ונתת כח בשלמים. דבזמן שלמים פסח לשם שלמים כשר ואילו בזמן הפסח שלמים לשם פסח פסולים והלא יש פסוק בפסח לפסול שלא לשמו ואילו בשלמים אין פסוק:

אמר

עוֹלָה שֶׁהִיא כְּלִיל, נִכְנַס דָּמָהּ לִפְנִים כְּשֵׁרָה, אָשָׁם שֶׁאֵינוֹ כְּלִיל, לֹא כָּל שֶׁכֵּן. מַה לְּעוֹלָה שֶׁכֵּן אֵינָהּ מְכֻפֶּרֶת, מִנְחַת חוֹטֵא תּוֹכִיחַ. וְלֵימָא, חַטַּאת הָעוֹף תּוֹכִיחַ. תּוֹכִיחַ. חַטַּאת הָעוֹף בָּעְיָא דְּרַבִּי אָבִין הִיא. וְלִפְרוֹךְ, מַה לְּמִנְחַת חוֹטֵא, שֶׁכֵּן אֵינָהּ מִן זֶבַח, עוֹלָה תּוֹכִיחַ. וְחֲזַר הַדִּין לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, זֶה, הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁהֵן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְנִכְנָס (דָּמָן) לִפְנִים כְּשֵׁרִין, אַף אֲנִי אָבִיא אָשָׁם שֶׁהוּא קוֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וְנִכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים כָּשֵׁר. אָמַר לֵיהּ רָבָא מְבָרֵישׁ לֵךְ אָשָׁי, וְלִפְרוֹךְ, מַה לְּחַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁבֵּן אֵין לָהֶן קְצָבָה, תֹּאמַר בְּאָשָׁם שֶׁיֵּשׁ לוֹ קְצָבָה. אֶלָּא הֵיינוּ טַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנָן, דְּאָמַר קְרָא 'דָּמָהּ', דָּמָהּ שֶׁל זוֹ וְלֹא דָּמָהּ שֶׁל אַחֶרֶת. וְאִידָךְ, 'דָּמָהּ' וְלֹא בְּשָׂרָהּ. וְאִידָךְ, 'דָּם' 'דָּמָהּ'. וְאִידָךְ, 'דָּם' 'דָּמָהּ' לֹא דָּרִישׁ. בְּשִׁלְמָא לְרַבָּנָן דְּאָמְרִי אָשָׁם שֶׁשָּׁחַט שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ כָּשֵׁר, הֵיינוּ דְּאִיתְקַשׁ מִנְחָה לְחַטָּאת, מִנְחָה לְאָשָׁם. דְּתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, 'קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִיא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם', מִנְחַת חוֹטֵא חֲרֵי הִיא כְּחַטָּאת, לְפִיכָךְ קְמִצָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ פְּסוּלָה. מִנְחַת נְדָבָה חֲרֵי הִיא כָּאָשָׁם, לְפִיכָךְ קְמִצָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ כְּשֵׁרָה. אֶלָּא לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לְמַאי הִלְכְתָא אִיתְקַשׁ מִנְחָה לְחַטָּאת וּמִנְחָה לָאָשָׁם. לְכִי אִידָךְ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּתַנְיָא, שֶׁלֹּא בִּכְלֵי שָׁרֵת, פְּסוּלָה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר. וְאָמַר רַב יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּא, מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר קְרָא 'קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִיא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם', בָּא לְעוֹבְדָהּ בְּיָד, עוֹבְדָהּ בִּימִין, בַּחַטָּאת. בַּכְּלִי, עוֹבְדָהּ בִּשְׂמֹאל, בָּאָשָׁם. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הַאי קְרָא מַפֵּיס לֵיהּ לְהָכִי, וּמַפֵּיק לֵיהּ לְהָכִי. עֵיקַּר קְרָא לְכִדְרַב יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּא הוּא דַּאֲתָא, [וְמִנְחַת חוֹטֵא הִפְסוּלָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ [טַעְמָא אַחֲרִינָא הוּא]. חַטַּאת, טַעְמָא מַאי דִּכְתִיב בָּהּ 'הִיא', מִנְחַת חוֹטֵא נָמֵי כְּתִיב בָּהּ 'הִיא'. וּלְרַבָּנָן, לְמַאי הִלְכְתָא אִיתְקַשׁ אָשָׁם לְחַטָּאת. לְמֵימַר לָךְ, מָה חַטָּאת טְעוּנָה סְמִיכָה, אַף אָשָׁם טָעוּן סְמִיכָה: יוֹסֵף בֶּן חוֹנַי אוֹמֵר הַנִּשְׁחָטִין כו': אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, יוֹסֵף בֶּן חוֹנַי וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. רַבָּה אָמַר, בְּאֲחֵרִים לְשֵׁם חַטָּאת פָּלִיגִי, דְּתַנְיָא, הַפֶּסַח שֶׁנִּבְרָה שִׁנָּתוֹ וּשְׁחָטוֹ בְּזְמַנּוֹ לִשְׁמוֹ, וְכֵן הַשּׁוֹחֵט אֲחֵרִים לְשֵׁם פֶּסַח בְּזְמַנּוֹ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל, וַחֲכָמִים מַכְשִׁיר. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אִם בְּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר לִשְׁמוֹ, בַּאֲחֵרִים לְשֵׁם פֶּסַח בְּזְמַנּוֹ כָּשֵׁר לִשְׁמוֹ, אֲחֵרִים בִּשְׁעַת יְמוֹת הַשָּׁנָה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שֵׁם בְּעַצְמָן, וְיִכָּשֵׁר פֶּסַח בַּאֲרִבְעָה עָשָׂר שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ. וְכָךְ אַתָּה אוֹמֵר, מַה לִּי הוֹכְשְׁרוּ אֲחֵרִים בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה לִשְׁמוֹ, שֶׁכֵּן הוּא כָּשֵׁר לְשֵׁם אֲחֵרִים, וְיוּכְשְׁרוּ אֲחֵרִים בְּזְמַנּוֹ לִשְׁמוֹ, שֶׁכֵּן הוּא פָּסוּל לְשֵׁם אֲחֵרִים. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אִם כֵּן הוֹרַעְתָּה כֹּחַ פֶּסַח, וְנָתַתָּ כֹּחַ בַּשְּׁלָמִים. חָזַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְדָנוֹ דִּין אַחַר. מָצִינוּ מוֹתַר פֶּסַח בָּא שְׁלָמִים, וְאֵין מוֹתַר שְׁלָמִים בָּא פֶּסַח. וּמַה פֶּסַח שֶׁמּוֹתְרוֹ בָּא שְׁלָמִים, שֶׁחָטוֹ בְּזְמַנּוֹ לְשׁוּם שְׁלָמִים פָּסוּל. שְׁלָמִים שֶׁאֵין מוֹתָרָן בָּא פֶּסַח, אִם שֶׁחָטָם לְשֵׁם פֶּסַח בְּזְמַנּוֹ, אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּהוּ פְּסוּלִין.

אמר

אמר ר' אליעזר לא אם אמרת בחטאת. דין הוא שאחרים כשרים לשמו (וקשה) נהי דלא דמי לפסח מ"מ ק"ו איכא וא"כ (תימא) יפסלו נמי מהאי דינא מותר חטאת בא עולה כמו דינא דמותר חטאת בא לשלמים ור"ל דאעיקר טעמו סמיך דבאיתא בפסחים (דף טב:) ור"ל דהא לא אמרת דקאמר רבי אליעזר לדברי רבי יהושע קאמר אליבא דרבי יוחנן ורבינו תם מצא בספר ישן ברישא דשמעתא רבה אמר באחרים לשם חטאת ומיצא ובאחרים בוי"ו ורבה לא בא אלא לפרש דברי רבי יוחנן ור' יוחנן עצמו מודה דבאחרים לשם חטאת פליגי ולא אמר אמרו דבר אחד אלא באחרים לשם פסח: **הג"ה** אי איפלוג בלשמן כו'. ותימה השתא נמי דפליגי בשלא לשמן אני יכול לטעות בר"י לבן בתירא שיפסול י"ד לשמו שחרית ולפרש טעמו משום דמקצתו ראוי ור"ל דמזה אינו חושש משום דשום תנא לא מכשיר פסח שחרית אלא זה: **הג"ה** אחד בבקר ולא שנים בבקר. בעלמא

רש"י

אמר לו רבי יהושע מצינו מותר חטאת בא עולה. כדתניא בתמורה (דף כג:) זה מדרש דרש יהודיע הכהן כל דבר שבא ממותר חטאת וממותר אשם ילקח בהן עולה לקרץ המזבח והיכי דמי מותר חטאת כגון הפרשי מעות לחטאתו וניתותרו אי נמי מפריש שתי חטאות לאחריות דקי"ל בתמורה (דף כד.) מתכפר באחת מהן והשניה תרעה: **ומה חטאת שמותיה בו'**. ואם ק"ו כזה אתה דורש יש לך לפסול עולה לשם חטאת ומהכא דייק רבה מילתיה לעיל מדלא אהדר ליה רבי אליעזר אנא נמי פסילנא בנשחטין לשם חטאת: **שכן כשרה לשמה כל השנה.** לפיכך עולה הנשחטת לשם חטאת כשרה: **ולא יחללו את קדשי.** אין (כאן) לחילול כשירימו אותם לשם גבוה מהם: **בעתידין לתרום.** דהיינו טבל דכתיב ירימו דבר הנעתיד ומסיים בהא בסנהדרין פרק אלו הן ומתו בו כי יחללוהו: **א"כ.** דלכך"ש אחי עזריה לחודיה אתא לכתוב ולא יחללו אשר הורמו מ"ש לשון עתיד דנקט ש"מ למידרש ביה נמי הא: **בעי רבי זירא.** לשום גבוה מהן כשרים דקתני כשרין ואין מרצין קאמר בת"ק ולא פליג אלא במותר דקאמר פסולים לגמרי: **ורבי'ת פליגי.** לשם גבוה מכשיר לגמרי ובמותר פסיל לגמרי ואילו רבנן בתרוייהו מכשירים ואין מרצין קאמרי: **ת"ש.** מדקא מפרש מילתיה ונקיט בכור ומעשר דלא לרצויי אתו ש"מ כשרין ואינן מרצין קאמר: **ומדסיפא.** הבכור והמעשר ששחטן לשם שלמים כשרים ואין מרצין רישא קדשים קלים ששחטן לשם קדשי קדשים נמי כשרין ואין מרצין קאמר: **הא בדאיתא בו'.** כשרין דקתני גבי בכור כשרין למילתייהו קאמר (וכשרים נמי דקתני גבי קדשי קדשים למילתייהו קאמר) ואפ"ל לרצות לשם חובה: **אלא מאי קמשמע לן.** האי דנקט הבכור והמעשר אי לאו לגלויי עלה דרישא נקט לה ולמימר דכשרין ואין מרצין קאמר: **גבוה ונעוד קמשמע לן.** בתמיה וכי אתא לפרושי לן היכי דמי נמוך לשם גבוה: **תניא.** ברישא דמילתא: **הא נמי תניא.** לקמן בפרק בן התדיר (דף פט.) דבכור נמוך משלמים: **שלמים קודמין את הבכור.** אם שניהם עומדים לישחט בעזרה ולהקריב: **שהן בעזים מתן ארבע.** שתי מתנות שהן ארבע ובכור במתנה אחת כדתנן באיזהו מקומן (לקמן נג:) סמיכה ונסכים ליתנהו בבכור כדילפינן במנחות בפרק שתי מדות (דף צ:): **הא עיקר.** שנשנית תחילה לצורך לאשמועינן גבי פסול שלא לשמו דאיכא בקדשים קלים גבוה ונמוך: **ההיא.** דכל התדיר אגרריה נסבה ששנה שם את הקודמים זה לזה ונקט נמי האי בהדייהו אע"ג דכבר תנייה הכא: **מתני'** רבי יהושע מכשיר. דפסח בשאר ימות השנה חשיב ליה: **בן בתירא פוסל.** בגמרא מפרש לה: **שבעים ושנים זקן.** בגמרא מפרש אמאי לא תנא זקנים: **כל הזבחים הנאכלין.** אבל עולה לא: **לא הוסיף בן עזאי.** על דברי חכמים לפסול חוץ מפסח

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מָצִינוּ מוֹתַר חַטָּאת בָּא עוֹלָה, וְאֵין מוֹתַר עוֹלָה בָּא חַטָּאת. וּמָה חַטָּאת שֶׁמּוֹתָרָהּ בָּא עוֹלָה, שְׁחָטָהּ לְשֵׁם עוֹלָה פְּסוּלָה. עוֹלָה שֶׁאֵין מוֹתָרָהּ בָּא חַטָּאת, שְׁחָטָהּ לְשֵׁם חַטָּאת, אֵינוֹ דִּין שֶׁתְּהֵא פְּסוּלָה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לֹא אִם אָמַרְתָּ בַּחַטָּאת, שֶׁכֵּן כְּשֵׁרָה לִשְׁמָהּ כָּל הַשָּׁנָה כּוּלָּהּ, תֹּאמַר בְּפֶסַח שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר לִשְׁמוֹ אֶלָּא בְּזְמַנּוֹ, הוֹאִיל וְהוּא פָּסוּל לִשְׁמוֹ, דִּין הוּא שֶׁיִּפָּסְלוּ אֲחֵרִים לִשְׁמוֹ: שִׁמְעוֹן אָחִי עֲזַרְיָה אוֹמֵר כו': רַב אַשִׁי מַתְנֵי מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, וְרַב אָחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא מַתְנֵי מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יַנַּאי, מַאי טַעְמָא דְּשִׁמְעוֹן אָחִי עֲזַרְיָה, דִּכְתִיב קָרֵא יְתֵרָה, וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יָרִימוּ לַה'". בְּמוּרָם מֵהֶן אֵין מִתְחַלְּלִין, בְּנָמוּךְ מֵהֶם מִתְחַלְּלִין. וְהָאי, לְהָכִי הוּא דַּאֲתָא, וְהָא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְשְׁמוּאֵל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל, מְנַיִן לָאוֹכֵל אֶת הַמֻּקְפָּל שֶׁהוּא בְּמִיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר "וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יָרִימוּ לַה'". בָּעֲתִידִים לִתְרוֹם הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אִם כֵּן, לְכְתוֹב קְרָא אֲשֶׁר הוּרְמוּ, מַאי אֲשֶׁר יָרִימוּ, שְׁמַע מִינַּיהּ תַּרְתֵּי: בָּעֵי רַבִּי זֵירָא, כְּשֵׁרִין וְאֵין מְרַצִּין, וְכִי פְּלִיג בַּהֲדָא פְּלִיג. אוֹ דִלְמָא, כְּשֵׁרִין וּמְרַצִּין, וּבְתַרְתֵּי פְּלִיגִי. אָמַר אַבָּיֵי, וְאִתֵּימָא רַבִּי זְרִיקָא, תָּא שְׁמַע, הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר שֶׁשְּׁחָטָן לְשֵׁם שְׁלָמִים, כְּשֵׁרִים. שְׁלָמִים שֶׁשְּׁחָטָן לְשֵׁם בְּכוֹר אוֹ לְשֵׁם מַעֲשֵׂר, פְּסוּלִין. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כְּשֵׁרִין וּמְרַצִּין, בְּכוֹר בַּר רִיצּוּיֵי הוּא. אֶלָּא כְּשֵׁרִין וְאֵין מְרַצִּין, וּמִדְּסֵיפָא כְּשֵׁרִין וְאֵין מְרַצִּין, רֵישָׁא נָמֵי כְּשֵׁרִין וְאֵין מְרַצִּין. מִידֵּי אִירְיָא, הָא כִּדְאִיתָא, וְהָא כִּדְאִיתָא. אֶלָּא מַאי קָא מַשְׁמַע לָן, גְּבוֹהַּ וְנָמוּךְ קָא מַשְׁמַע לָן, תְּנִינָא 'בְּיָצִר, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁשְּׁחָטָן לְשֵׁם קָדָשִׁים קַלִּים' כו', מַהוּ דִּתְימָא, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְקָדָשִׁים קַלִּים הוּא דְּאִיכָּא גְּבוֹהַּ וְנָמוּךְ, אֲבָל קַלִּים וְקַלִּים לֹא. הָא נָמֵי תְּנִינָא 'שְׁלָמִים קוֹדְמִים אֶת הַבְּכוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהֵן טְעוּנִין מַתָּן אַרְבַּע, וְסְמִיכָה, וּנְסָכִים, וּתְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק'. הָא עִיקָּר, הָהֵיא אַגְּרָרָא נְסַבָהּ: **משנה** הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שַׁחֲרִית בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁלֹּא לְשֵׁמוֹ, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַכְשִׁיר בְּאִילּוּ נִשְׁחַט בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר. בֶּן בְּתֵירָא פּוֹסֵל בְּאִילּוּ נִשְׁחַט בֵּין הָעַרְבָּיִם. אָמַר שִׁמְעוֹן בֶּן עֲזַאי, מְקוּבָּל אֲנִי מִפִּי שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם זָקֵן, בְּיוֹם שֶׁהוֹשִׁיבוּ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בִּישִׁיבָה, שֶׁכָּל הַזְּבָחִים הַנֶּאֱכָלִין שֶׁזְּבָחָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁרִין, אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לְבַעֲלֵי מִשְׁום חוֹבָה, חוּץ מִן הַפֶּסַח וּמִן הַחַטָּאת. וְלֹא הוֹסִיף בֶּן עֲזַאי אֶלָּא הָעוֹלָה, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים: **גמרא** אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא, מַכְשִׁיר הָיָה בֶּן בְּתֵירָא בְּפֶסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שַׁחֲרִית בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לִשְׁמוֹ, דְּכִוְותֵיהּ בְּאִילּוּ 'וְיָמָא הוּא. וּמַאי 'בְּאִילּוּ', אִירְיֵי דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ 'בְּאִילּוּ', אֲמַר אִיהוּ נָמֵי 'בְּאִילּוּ'. אִי הָכִי, אַדְּמַיפְלְגִי בְּשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, לִיפְלְגוּ בְּלִשְׁמוֹ. אִי אִיפְלְגוּ בְּלִשְׁמוֹ, הַיְינוּ אֲמִינָא, אֲבָל בְּשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, מוֹדֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְבֶן בְּתֵירָא, הוֹאִיל וּמִקְצָתוֹ רָאוּי, קָא מַשְׁמַע לָן. וְהָכְתִיב 'בֵּין הָעַרְבָּיִם', אָמַר עוּלָּא בְּרֵיהּ דְּרַב עֵילָאי, בֵּין שְׁנֵי עַרְבַיִם. תָּמִיד דִּכְתִיב בֵּיהּ 'בֵּין הָעַרְבָּיִם', הָכִי נָמֵי דִּכְווֹלֵי יוֹמָא כָּשֵׁר. תָּנֵי דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, בֵּין שְׁנֵי עַרְבַיִם, מִבְּלַל דְּ'בֵּין הָעַרְבָּיִם', בֵּין הָעַרְבַּיִם מַמָּשׁ. אֲמָא חַד בְּבֹקֶר, אִידָךְ כּוּלֵּיהּ יוֹמָא. אֶחָד בְּבֹקֶר, וְלֹא שְׁנֵיהֶם בְּבֹקֶר. נִרְוֹת, דִּכְתִיב 'בֵּין הָעַרְבָּיִם', הָכִי נָמֵי דִּכְווֹלֵי יוֹמָא כָּשֵׁר. שְׁאנֵי הֶתֵּם, דִּכְתִיב 'מֵעֶרֶב וְעַד בֹּקֶר', וְתַנְיָא, 'מֵעֶרֶב וְעַד בֹּקֶר', תֵּן לֵיהּ מַדָּתָהּ שֶׁתְּהֵא דּוֹלֶקֶת מֵעֶרֶב וְעַד בֹּקֶר. דָּבָר אַחֵר, אֵין לְךָ עֲבוֹדָה כְּשֵׁרָה מֵעֶרֶב וְעַד בֹּקֶר אֶלָּא זוֹ בִּלְבַד. קְטוֹרֶת, דִּכְתִיב בָּהּ 'בֵּין הָעַרְבַּיִם', הָכִי נָמֵי דִּכְווֹלֵי יוֹמָא כָּשֵׁר. שְׁאנֵי קְטוֹרֶת דְּאִיתְקַשׁ

גמ' מכשיר היה בן בתירא בפסח ששחטו שחרית לשמו. והוה ליה זמנו לפיכך פסול שלא לשמו כדאמר פסח בזמנו שלא לשמו פסול: **ומאי כאילו**. נשחט בין הערבים והאמרת דכולא יומא בין הערבים קרי ליה מדקמשכחת ליה שחרית וקרא כתיב בין הערבים אלמא סבירא ליה בין ערב של אמש לערב של אחריו כדמפרשינן ליה לקמיה דהיינו מעשלה השחר שפסק ליל של אמש עד שתשקע החמה ומאי כאילו הא הוא גופיה בין הערבים: **ליפלגו בלשמו**. ולימא (פסח ששחטו בי"ד שחרית) ר' יהושע פוסל ובן בתירא מכשיר: **אבל בשלא לשמו מודה רבי יהושע**. דאע"ג דשחרית לאו זמניה הוא פסול הואיל ומקצתו של יום ראוי לשמו קמ"ל: **והא כתיב בין הערבים**. לרבי אושעיא פריך היכי מצי למימר פסח זמנו שחרית: **בין שני ערבים**. מעלות השחר עד שקיעת החמה דהיינו בין סוף ערב דאתמול ותחילת ערב דאורתא: **ואימא חד בבקר**. את הראשון לא ישחוט יותר מחצות והשני כל היום זמנו רצה שחרית רצה ערבית כדכתיב בין הערבים דמפרשת ליה כל יומא: **ולא שנים בבקר**. הלכך על כרחך צריך להשתות השני עד הערב: **מדתה**. חצי לוג לכל נר ונר כך שיערו חכמים לילי תקופת טבת שלא תכבה כל הלילה ובתמוז ובניסן ובתשרי אם תדליק שליש היום לא איכפת לן: **אין לך עבודה**. מעבודות שהן אמורות ביום כגון עבודות הדם וקמיצו וקטרת שכשרין מהדלקת נרות ואילך שזו מאוחרת לכולן:

דאיתקש

רש"י

דאיתקש לנרות. והבהעלות אהרן וגו' והיינו בין הערבים דקטורת: **יאוחר דבר.** יאוחר פסח לתמיד דאע"ג דכולה יומא זמניה אי שהייה עד זמן שחיטת התמיד תמיד קודם לו: **אין הלכה כר' יוחנן.** במסכת ברכות: **הלכה.** כדברי האומר היו לפניו ב' תפלות אחת של מנחה ואחת של מוספין ששהא ולא התפלל של מוספין עד זמן חבירתה משמיען לה: **ובין הערבים דכתיב נבי קטורת נרות למה לי.** דהאיל ומניה לא הוי משמע לן בין הערבים ממש ומבעי לן קרא אחרני לפרושי: **ועוד.** תני בתוספתא תיובתא לר' אושעיא דקתני השיב רבי תחת בן בתירא כו': **לדברי ר' יהושע.** דאמר באילו נשחט ביה"ש: **שאין מקצתו ראוי.** לשמו הלכך לא קרינן ביה פסח בזמנו אלמא דרבי ס"ל כבן בתירא ומשום דמקצתו ראוי לשמו הוא דקאמר טעמיה: **ואם איתא.** דבן בתירא שחרית מכשר לשמו כולו ראוי לשמו הוא: **מנוקי בה.** בהא דרבי יוחנן: **א"כ.** דבין לשמו ובין שלא לשמו פסול: **פסח בשר.** בזמנו לשמו לבן בתירא: **היכי משכחת לה אי האפרישה האידנא.** בי"ד בשחרית: **דחזי מעיקרא הוא.** דבשעת הפרשה לא חזי למידי ושמעינן ליה לר' יוחנן דאמר דחזי מעיקרא הוי דחזי לגמרי שלא להזריעות עוד: **ואי האפרישה מאתמול נראה ונדחה הוא.** דכי אפרשיה חזי להקריבו שלא לשמו וכי מטיא י"ד שחרית לא חזי למידי ונראה ונדחה שוב אינו חוזר ונראה לדברי הכל בשלמא לרבנן פסח אינו נדחה כלל או מלשמו או משלא לשמו דעד זמן שחיטתו חזי לשלמים ובזמנו חזי לפסח אלא לבן בתירא דחזי הוא: **תהא לאחר חצות.** משכחת לה פסח כשר לבן בתירא במפריש לאחר חצות דהיינו זמן שחיטתו וחזי לשמו: **אפי' תימא מצפרא.** ואין כאן דחזי מעיקרא הואיל וראוי היום אין כאן חסרון זמן דאיתה: **ליל שמיני נכנס.** הולד להתעשר וקיימא לן בבכורות בפרק מעשר בהמה (דף נז.) מחוסר זמן אינו נכנס לדיר להתעשר: **הא לילה.** ליל שמיני חזי ולא הוי מחוסר זמן: **לקדושה.** להקדישו ואע"ג דלא חזי לילה להקרבה קאמרינן דמקדיש ליה אלמא לילה אין מחוסר זמן הואיל ומחר יהיה ראוי: **לימא קסבר ר' יוחנן בו'.** מדאיצטריך לן לשנויי אליביה במפריש לאחר חצות דאי לא שמעינ לך מיניה בעלי חיים נדחים ראוי להפרישו לעולם דדלמא אין דחוי אלא בשחוטין כגון מת המשתלח ישפך הדם במס' יומא (דף סב.): **הקדיש חציה.** אחד מהם: **ועושה תמורה.** דהא אינה דשותפין: **ואינה קריבה.** הואיל ובתחילת הקדושה לא נראה להקריב רחציה היתה חולין ודחוי מעיקרו הוא הלכך אינה קריבה עד ותרעה ולוקחין בדמיה אחרת:

יש

ובין הערבים דכתיב בקטורת בעלמא דרשינן אחד מן דמיחדד שבעדרו (מגילה דף כח.): **תוספות**

דְּאִיתְקֵשׁ לִנְרוֹת. הָתָם נָמֵי, כְּתִיב ״שָׁם תּוּבַח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב״. הַהוּא, לְיֹאוּחַר דָּבָר׳ הוּא דַּאֲתָא. דְּתָנֵיָא, ״יְאוּחַר דָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ ׳בָּעֶרֶב׳ וְ׳בֵּין הָעַרְבַּיִם׳, לְדָבָר שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ אֶלָּא ׳בֵּין הָעַרְבַּיִם׳ בִּלְבַד. וּמַי אִיכָּא מִידֵּי דְּאִילּוּ שְׁחִיט לֵיהּ מִצַּפְרָא, אָמְרַת יְזִמְנֵיהּ הוּא, וְכִי מָטֵי בֵּין הָעַרְבַּיִם אָמְרַת ״אִיחַר דָּבָר. אִין, דְּהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הַלָּכָה מִתְפַּלֵּל שֶׁל מִנְחָה, וְאַחַר כָּךְ מִתְפַּלֵּל שֶׁל מוּסָפִין. וּ׳בֵּין הָעַרְבַּיִם׳ דִּכְתִיב גַּבֵּי קְטֹרֶת וְנֵרוֹת לָמָּה לִי, וְעוֹד הֵשִׁיב רַבִּי תַּחַת בֶּן בְּתִירָא לְדִבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לֹא אִם אָמַרְתָּ בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר שֶׁאֵין מִקְצָתוֹ רָאוּי. תֹּאמַר בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁמִּקְצָתוֹ רָאוּי. וְאִם אֵיתָא, כּוּלּוֹ רָאוּי הוּא. אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, פּוֹסֵל הָיָה בֶּן בְּתִירָא בְּפֶסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר שַׁחֲרִית, בֵּין לִשְׁמוֹ בֵּין שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, הוֹאִיל וּמִקְצָתוֹ רָאוּי. מְנַדֵּף בָּהּ רַבִּי אֲבָהוּ, אִם כֵּן פֶּסַח כָּשֵׁר לְבֶן בְּתִירָא, הֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ. אִי דְּהַאְפְרְשֵׁיהּ הַאִידָּנָא, דַּחוּי מֵעִיקָּרוֹ הוּא, וְאִי דְּאַפְרְשֵׁיהּ מֵאֶתְמוֹל, נִרְאָה וְנִדְחָה הוּא. אֶלָּא אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, תְּהֵא לְאַחַר חֲצוֹת. אַבַּיֵי אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא מִצַּפְרָא, אֵין מְחוּסַּר זְמַן לָבוֹ בַּיּוֹם. רַב פָּפָּא אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא מֵאוֹרְתָא, לַיְלָה אֵין מְחוּסַּר זְמַן, דְּתָנֵי דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, לֵיל שְׁמִינִי נִכְנָס לְדִיר לְהִתְעַשֵּׁר וְכִדְרַבִּי אֶסְטְרוֹיְקִי, דְּרַבִּי אֶסְטְרוֹיְקִי רָמֵי, כְּתִיב ״וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ׳, הָא לַיְלָה חָזֵי. וְכְתִיב, ״וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה׳, הָא לַיְלָה לֹא חָזֵי. הָא בְּיָצָד, לַיְלָה לְקִדּוּשָׁה יוֹם לְהַרְצָאָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי זֵירָא לְרַבִּי אֲבָהוּ, לֵימָא קָסָבַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּהֵמָה שֶׁל שְׁנֵי בַּעֲלֵי חַיִּים נִדְחִין. אָמַר לֵיהּ, אִין, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הַקְּדִישׁ חֶצְיָהּ וְחָזַר וְלָקַח חֶצְיָהּ וְהִקְדִּישָׁהּ, קְדוּשָׁה רִאשׁוֹנָה קְרֵיבָה, וְעוֹשָׂה תְּמוּרָה וּתְמוּרָתָהּ כַּיּוֹצֵא בָּהּ, וְאֵינָהּ קְרֵיבָה. שְׁמַע מִינָּהּ תְּמוּרָה הִיא. שְׁמַע מִינָּהּ, בַּעֲלֵי חַיִּים נִדְחִין. שְׁמַע מִינָּהּ, דְּחוּי מֵעִיקָּרָא הָוֵה דְּחוּי. וּשְׁמַע מִינָּהּ

יש

ואפי' [רב] מודה התם דבעלי חיים נדחין ומיהו קשה מאכל חלב המיר דתו דחוי דחויה בידים ועוד דחוי נראה ונדחה ולמה לא לרבי יוחנן לאשמועינן רצריך לדקדק בכל הנך מימרות דר' יוחנן הנך תלת דבעלי חיים נדחים ובשני מקומות מפליגי רב ור' יוחנן בההיא דבפרק שני שעירי ובההיא דלקמן פ' קדשי קדשים (דף נט.). גבי מוכה שנפגם: **ושמע** מינה יש דיחוי בדמים. פי' בקונט' בדבר שאין בו אלא קדושת דמים לא תימא שאין דחוי מעיקרא (אין בו) אלא בקדושת הגוף וא"ת א"כ דחוי מעיקרא ודחוי בדמים הכל אחד דכל דחוי מעיקרא אין בו אלא קדושת דמים ור"ל דמשכחת לה בקבל בכלי שיש בו מים דראשון ראשון דחוי וחזר ונדחך למראה דם ובפ' התערובת (לקמן דף עח.) אמרי' דדם לתוך מים ראשון ראשון בטל ולענין ביסוי אינו כן דאין דחוי אצל מצות וה"ר יהונתן מפרש יש דחוי בדמים שדוחה תמורה שלא לקרב ואמרי' כאן דאין קדושה אלא לדמים לה אלימא להתפיס התמורה לדחותה מקדושתה לעשותה כיוצא בה וכפי' זה משמע מתוך גירסת הספרים דבריהתו דגרסי' התם (דף כח.). כך ש"מ בעלי חיים נדחין דקתני ואינה קריבה וש"מ קדושת דמים מדחה דקתני ותמורתה כיוצא בה וש"מ יש דחוי בדמים דקתני קדושה למאי לדמים ודחוי מעיקרו לא קתני התם ומיהו ה"ר חיים גריס דחוי מעיקרו ולא גריס יש דחוי בדמים וכן יש כמה ספרים ולפי' קשה מההיא דמפריש נקבה לפסחו דלא קאמר התם תמורתה כיוצא בה ואמרי' עלה יש דחוי בדמים וכן בפ' בתרא דבריחות (דף כח.) דקאמר ר' אלעזר אמר ר' אושעיא מטמא מקדש עשיר שהפרישו קן לכבשתו והעני בו' דקאמר ש"מ תלת ולא שייכא תמורה (דאין תמורה בעופות) ורבינו ש"י פי' בתשובה כמו שפי' וכתב דבר זה למדתי מפירושו ממס' בריחות דגרסי' התם בלשון זה ש"מ קדושת דמים מדחה כלומר ש"מ אפי' שלא קידשה מתחילה להקרבת גופו אלא קדושת דמים בגון הקדיש וחציה שני חולין והכי נמי פרשינן ליה יש דיחוי בדמים בגון נקבה לפסחו לא חזיא גופא לפסח אלא לדמיה וכי אקדשה לדמים אקדשה ואיידי דדחויה היא דלא חזיא לאקרובי גופא לדבר שהוקדשה לה אמרי' תדחה

מלקרב לעולם אפילו לאחר פסח דהא מוהר הפסח הוי שלמים ונקיבה לשלמים מיחזא חזיא דקתני מתני' דמיה לשלמים אבל איהי גופה לא אלמא אלימא קדושת דמים לומר בה תורת דחוי ולא אשכחינן תנאי דפליגי בהא מילתא מיהו בהא אלימא לאשמועינן ורבינו חננאל מפרש יש דיחוי בדמים כלומר דדמים דחוים (והדיחוי בדמים) שלא יקריב מן הדמים דמי שהיה מוכן לכך

רש"י

צד כרת לא פריך. לפי שאינו שוה בשניהם דחטאת אינו ענוש כרת על הבאתו אלא שעל שגגת כרת הוא בא ופסח ענוש כרת על הבאתו: אשם נמי לייתי. לפסול בשלא לשמו מבנין אב כדאמר רבי אליעזר לעיל (דף י): דקא"ל רבי יהושע זוחרני חלילה ופרכינן ולידהד דינא ולייתי במה הצד וסליקינא לדך אתקפתא משום דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד כרת. ומשני לבן עזאי אשם מפירכא אחריתא מסלק ליה דלא לייתי בבנין אב דפריך מה להצד השוה שבהן שישנו בצבור פסח קרי ליה קרבן צבור כדאמרן בסדר יומא בפ' הוציאו לו (דף נא.) משום דאתי בכינופיא: נמרא נמיר לה. מפי ע"ב זקנים כדתנן: לחדד תלמידיו. שיקשו לו תשובה עליו א"נ שיתנו לבם להיות חריפין לדרוש קלים וחמורים מאילימן בבן עזאי: מתני' וקבל ולהלך וזרק בו'. או או קתני קבל או הלך או זרק או לשמו ושלא לשמו. שחישב בעבודה אחת לשמו ושלא לשמו: אבל אפשר בלא הילוך. הלכך לא חשיבא למיפסל: המהלך במקום שהוא צריך להוליך. הולכה זו מחשבה פוסלת בה אם חישב בה שלא לשמה ובגמ' מפרש למילתי' מאי צריך ומאי אין צריך: גמ' והקריבו. דכתיב בעולה ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן את הדם זו קבלת הדם וללמד שצריך לקבלו בכלי: אתה אומר בו' או אינו אלא לזריקה. דהא לשון הקרבה למזבח הוא כדכתיב לכהן הקמיר הקרבים אותה וגו' והאי נמי בהקרבה למזבח משתעי דהיינו זריקה אבל קבלה לא צריך (כלי) מאהל מועד ואילך: כשהוא אומר בו' זו קבלת הדם. כדאשכחן קבלה בעולת סיני (שמות כד) ויקח משה חצי הדם וישם באגנות ואע"ג דהקרבה לשון הולכה היא כדאמרן לעיל (דף ד.) והקריב הכהן את הכל זו הולכת אברים לכבש הכא כיון דזימנין הולכה ליתיה כלל כמו השוחט בצד המזבח לא כתב לה קרא ואקבלה הוא דאכתביה והיכא דאיצטריכא הולכה נפקא לן דהויא עבודה מדאפקא רחמנא לקבלה בלשון הולכה: בבהן כשר. לאפוקי חללים ובעלי מומין: ובכלי שרת. שיהו מלובשים בגדי כהונה דכהנים משמע (הכהנים) בכיהונם (לקמן דף יח:) והיינו בגדי כהונה וכל היכא דקתני נמי בבהן כשר ובכלי שרת בבגדי כהונה קאמר: אמר רבי עקיבא. ר' עקיבא לא משמע ליה מהכא דאיכא למימר בני אהרן כל שהן והכהנים בביהונם לא משמע ליה: מה לחלן בכהנים בשריו. הכתוב מדבר דהא אלעזר ואיתמר כתיבי ובכלי שרת נמי הכתוב מדבר דכתיב אשר מלא את ידם והיינו לשון רבוי בגדי כהונה דכתיב (ויקרא כא) ומלא את ידו לקבוע שם הבגדים וכתיב נמי ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם למלא בם את ידם (שמות כט): לחבחין הפרש בו'. ואתה עושה את הקבלה בשאר עבודות: ואין לי לפרש. איני יודע לפרש מה הפרש שמעתי ביניהן: לא עשה בה מחשבה במעשה. השתא סלקא דעתך הא דקאמר אין מחשבה פוסלת בשבילה אם חישב בה חוץ לזמנו או שלא לשמו אלמא לא פסלה בקבלה: קבלו בחוץ אינו חייב כרת. דשחיטה היא דכתיב לחיובא (ואל פתח אהל מועד) וזריקה נפקא מדם יחשב לקמן בפרק השוחט (דף קז.): קבלו פסולין. זרים ושאר חייבי מיתות בגון שתויי יין והדומין להם: אין חייבין עליו. מיתה דבעיא עבודה תמה שאין אחריה עבודה בסדר יומא (דף כד.) ובפרק בתרא דהכא (דף קיב) נמי תנן אין בהם משום זרות ולא משום טומאה ולא משום מחוסר בגדים בו': אתה דורש. מאיליך ומסכים למה ששמעתי: מחשבת פיגול. דחוץ לזמנו לא פסלה בקבלה: דיקא נמי. (ודתנא) דתמציתיה לא איירי במחשבת פיגול: אלא בזריקה. במחשב בשעת זריקה ע"מ לאכול מובחו ביום השלישי כדכתיב בקרא דמחשבת פיגול המקריב אותו לא יחשב לפניו מניעה בפ"ב (לקמן כט). במחשב בשעת הקרבה לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר (והקרבה) היינו זריקה: בזרים הטבואים. את הקרבן לידי היתר אבילה הכתוב מדבר: אף שפיכת שיריים. אם שפך שירי הדם ליסוד על מנת לאכול בשר חוץ לזמנו או אם הקטיר אימורין במחשבה זו: לא יצתה. היינו זריקה שהיא מרצה: בכלל היתה. בכלל הדברים המביאין לידי אבילה: שאין מעכבין. שירים אין מעכבין כדתניא באיזהו מקומן (לקמן דף נב.) יכול יעכבנו תלמוד לומר ואת כל הדם ישפך נתקו ואת הכתוב ועשאו שירי מצוה כו' הקטרת אימורין לא מעכבין כפרה דכתיב הדם הוא בנפש יכפר: לא קשיא הא. דקתני לעיל מחשבת קבלה לא פסלה בפיגול לא כשחישב בשעת קבלה על אבילת בשר אלא במחשב בשעת שחיטה על מנת לקבל דם למחר דאילו זריקה כדאי גוזעא עשה בה מחשבה במעשה אם שחט על מנת לזרוק דם למחר פיגול דהיינו אבילת מזבח (ואי נמי) דאיתרבי בהדיא אפי' שפיכת שיריים לקמן: הא דאמר בו'. והאי דקתני שחיטה וקבלה מחשב בשעת קבלה על מנת לשפוך שירים או אחת משאר האבילות קאמרי: ושפיכת שיריים לא פסלה בהו מחשבה. דקתני לעיל יכול שאני מרבה אף שפיכת שיריים: אלא באבילת בשר. בשחישב לאכול בשר חוץ לזמנו: מנין לרבות שפיכת שיריים. וכל שכן תחלת זריקה:

לא

אתה אומר זו קבלת הדם בו'. לעיל (דף ד.) פי' בקונט' דמוקמינן והקריבו בקבלה ולא בהולכה משום דהקריבו נאמר מיד אחר שחיטה וקבלה היא עבודה ראשונה שאחר שחיטה ולפירושו קשה היכי בעי למימר הכא או אינו אלא זריקה אלא נראה דמוקמי' לה בקבלה או בזריקה לפי שהן עבודות חשובות שאי אפשר לבטלן מה שאין כן בהולכה: בכהן כשר ובכלי שרת. פירש בקונטרס בלי שרת בגדי כהונה וקשה דהא נפקא לקמן בפרק שני (דף יז:) מקרא דאין בגדיהם עליהן אין כהונה עליהן והוה ליה למימר ואפילו בעבודה דלא מעבבא בפרה ויש לומר דאי לאו גזרה שוה דהכא הוה אמרינן מה שהקפידה תורה אמחוסר בגדים היינו היכא דכתיבי בגדים אבל היכא דלא כתיבי בגדים לא וגבי נתינת אש וסידור איברים לא הוה בעינא בגדים מבהן בביהונו אלא מדגלי רחמנא גבי קבלה גזרה שוה ילפינן בכל דוכתא דהכהן הוי בביהונו: דיקא נמי דקתני שהוכשר נפסל. במסקנא לא חיישינן להאי דיקא דבקבלה נמי איכא פסול פיגול ויש

צַד כְּרֵת לֹא פָרֵיךְ. אָשָׁם נָמֵי לֵיתֵי. אָשָׁם פָּרֵיךְ, מָה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן, שֶׁכֵּן יֶשְׁנָן בְּצִבּוּר בְּבֵיתִיד. וְאִבָּעֵית אֵימָא, צַד כְּרֵת נָמֵי פָּרֵיךְ, וְכֵן עָוֹן דִּכְתִיב בֵּיהּ נָמֵי, וְהָא לָזֶה. וְהָא דְּקָאָמַר רַב הוּנָא קָל וָחוֹמֶר, לֹא אָמְרָה אֶלָּא לְחַדֵּד בָּהּ תַּלְמִידָיו: **מִשְׁנָה** הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, קִבֵּל וְהָלַךְ וְזָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אוֹ לִשְׁמָן וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אוֹ לִשְׁמָן וְלִשְׁמָן, פְּסוּלִים. כֵּיצַד לִשְׁמָן וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָן, לְשֵׁם פֶּסַח וְלֶשֵׁם שְׁלָמִים, שֶׁלֹּא לִשְׁמָן וְלִשְׁמָן, לְשֵׁם שְׁלָמִים וּלְשֵׁם פֶּסַח. שֶׁהַגָּבָה נִפְסָל בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים, בְּשָׁחֲטָה, וּבַקִּבּוּל, וּבַהֲלִיכָה, וּבַזְּרִיקָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן מְכַשִּׁיר בַּהֲלִיכָה, שֶׁהֲלִיכָה אוֹמֶרֶת, אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא בְּשַׁחֲטָה, וְשֶׁלֹּא בְּקַבָּלָה וְשֶׁלֹּא בְּזִרְיקָה, אֲבָל אֶפְשָׁר בְּלֹא הֲלִיכָה, שׁוֹחֵט בְּצַד הַמִּזְבֵּחַ וְזוֹרֵק. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, הַמְהַלֵּךְ בְּמָקוֹם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַלֵּךְ, מַחְשָׁבָה פּוֹסֶלֶת. בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַלֵּךְ, אֵין מַחְשָׁבָה פּוֹסֶלֶת: **גמרא** וְקַבָּלָה מִי פָּסְלָה, וְהָתַנְיָא 'וְהִקְרִיבוּ' זוֹ קַבָּלַת הַדָּם. אַתָּה אוֹמֵר קַבָּלַת הַדָּם, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא זְרִיקָה. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר 'וְזָרְקוּ' הֲרֵי זְרִיקָה אָמוּר. הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּם 'וְהִקְרִיבוּ', זוֹ קַבָּלַת הַדָּם. 'בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים' שֶׁתְּהֵא בְּכֹהֵן כָּשֵׁר וּבִכְלֵי שָׁרֵת. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִנַּיִן לְקַבָּלָה שֶׁלֹּא תְּהֵא אֶלָּא בְּכֹהֵן כָּשֵׁר וּבִכְלֵי שָׁרֵת, נֶאֱמַר כָּאן 'בְּנֵי אַהֲרֹן', וְנֶאֱמַר לְהַלָּן 'אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְּשֻׁחִים', מַה לְּהַלָּן בְּכֹהֵן כָּשֵׁר וּבִכְלֵי שָׁרֵת, אַף כָּאן בְּכֹהֵן כָּשֵׁר וּבִכְלֵי שָׁרֵת. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן, אֶקַּפַּח אֶת בָּנַי, אִם לֹא שָׁמַעְתִּי לְהַכְחִין הֶפְרֵשׁ בֵּין קַבָּלָה לִזְרִיקָה, וְאֵין לִי לְהָפְרֵשׁ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרֵשׁ. קַבָּלָה, לֹא עָשָׂה בָהּ מַחְשָׁבָה בְּמַעֲשֶׂה. זְרִיקָה, עָשָׂה בָהּ מַחְשָׁבָה בְּמַעֲשֶׂה. קִבְּלוֹ בַּחוּץ, אֵינוֹ חַיָּב כָּרֵת. זָרְקוּ בַּחוּץ, עֲנוּשׁ כָּרֵת. קִבְּלוּהוּ פְּסוּלִין, אֵין חַיָּבִין עָלָיו. זָרְקוּהוּ פְּסוּלִין, חַיָּבִין עָלָיו. אָמַר רָבָא, לֹא כָּשֵׁיא, כָּאן בְּמַחְשָׁבָת פִּיגּוּל, כָּאן בְּמַחְשָׁבַת שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. דְּיָקָא נָמֵי, דְּקָתָנֵי שֶׁהַזָּבַח נִפְסָל, וְלֹא קָתָנֵי מַתְפִּגֵּל, שְׁמַע מִינַּהּ: וּמַחְשֶׁבֶת פִּיגּוּל לֹא פָסְלָה בְּקַבָּלָה, וְהָתַנְיָא, יָכוֹל לֹא תְּהֵא מַחְשָׁבָה מוֹעֶלֶת אֶלָּא בִּזְרִיקָה בִּלְבַד, מִנַּיִן לְרִבּוֹת קַבָּלָה, וְקַבָּלָה שֶׁחִיטָה וְקַבָּלָה, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו (פִּיגּוּל הוּא) לֹא יֵרָצֶה'. בְּדָבָרִים הַבָּאִין לִידֵי אֲכִילָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר. יָכוֹל שֶׁאֲנִי מַרְבֶּה אַף שְׁפִיכַת שִׁירַיִם וְהַקְטָרַת אֵימוּרִין, תַּלְמוּד לוֹמַר 'בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה, הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב', וְזִרְיקָה בִּכְלָל הָיְתָה, וְלָמָּה יָצְתָה, לְחַקֵּשׁ אֵלֶיהָ. לוֹמַר לָךְ, מַה זְּרִיקָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא עֲבוֹדָה (וּמְכַפֶּרֶת) וּמְעַכֶּבֶת בַּפָּרָה. אַף כֹּל עֲבוֹדָה וּמְעַכֶּבֶת בַּפָּרָה, יָצְאוּ שְׁפִיכַת שִׁירַיִם וְהַקְטָרַת אֵימוּרִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה.

ויש לפרש במסקנא דנקט לשון פסול דאיירי בשלא לשמן דהוי בכל ד' עבודות ומיהו אשכחן דיקא דלא קאי לבסוף גבי כל הנישום דמים באותר (קדושין דף כח.): **על** מנת לשפוך שיריים למזבח. ע"ש בפרק קמא דמעילה (דף ז.) דמיבעיא לן חישב לנשפכין מהו ופי' רבינו דהתם מיירי שנשפך מן הכלי על הרצפה ומיבעיא ליה אם מוליך אותו מקצת הדם הנשאר בכלי על מנת לזרוק מאותן נשפכין חוץ לזמנו שהרי ראויין לאוספן או דלמא כיון דבבוזה איתיה דם וההוא דעל הרצפה הולך לאיבוד לא פסלה בהו: **הנ"ה** תהי בה ריש לקיש כלום למדנו אלא משלמים. תימה הא ריש לקיש גופיה קאמר לקמן (יד.) מודה רבי שמעון בהולכת (אברים) **אי** מה שלמים כר'. וה אין שייך לומר דמחשבת יום שני לא יפסול בחוצות כמו בשלמים דפשיטא דבכל חד אוזינן בתר חוץ לזמנו דידיה: **אלא** מאי איתי לך למימר דבר הפוסל בהן כר'. השתא מסיק דמסברא יש לנו לומר כן דדבר הפוסל מוציא מידי פיגול ודבר המעכב בה מביא לידי פיגול כמו בשלמים ואין שייך להקשות שכן נוהג בכל הזבחים: **זה** הכלל כל הקומץ ונותן בכלי. בהגשה אין פיגול דקמיצה כנגד שחיטה ואין לו פיגול קודם שחיטה: מודה

1 אֶלָּא לֹא קַשְׁיָא, הָא דְּאָמַר חֲדִינִי [שׁוֹחֵט] עַל מְנָת
2 לְקַבֵּל דָּמָהּ לְמָחָר, הָא דְּאָמַר חֲדִינִי מְקַבֵּל דָּמָהּ
3 עַל מְנָת לִשְׁפּוֹךְ שִׁירַיִם לְמָחָר. אָמַר לֵיהּ הַהוּא
4 מְרַבָּנָן לְרַבָּא, וּשְׁבִיבִי שִׁירַיִם וְהַקְּטֶרֶת אִימּוּרִין, לֹא
5 פָּסְלָה בְּהוּ מַחֲשָׁבָה, וְהָתְנַן, יָכוֹל לֹא תְּהֵא מַחֲשָׁבָה
6 מוֹעֶלֶת אֶלָּא בַּאֲכִילַת בָּשָׂר, מַנַּיִן לְרִבּוֹת שְׁבִיבִי שִׁירַיִם
7 וְהַקְּטֶרֶת אִימּוּרִים, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל'
8 בִּשְׁתֵּי אֲכִילוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אַחַת אֲכִילַת אָדָם וְאַחַת
9 אֲכִילַת מִזְבֵּחַ. לֹא קַשְׁיָא, הָא דְּאָמַר חֲדִינִי זוֹרֵק עַל
10 מְנָת לִשְׁפּוֹךְ שִׁירַיִם לְמָחָר, הָא דְּאָמַר חֲדִינִי שׁוֹפֵךְ
11 שִׁירַיִם עַל מְנָת לְהַקְטִיר אִימּוּרִין לְמָחָר: אָמַר רַב
12 יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא, שָׁמַעְתִּי שֶׁמְּבִילַת אֲצֵבַע
13 מְפַגֶּלֶת בְּחַטָּאת פְּנִימִית. שָׁמְעָהּ אֵילְפָא אָמְרָהּ קַמֵּיהּ
14 דְּרַב פַּדָּא, אָמַר, כְּלוּם לְמַדְנוּ פִּיגּוּל אֶלָּא מְשֻׁלָּמִים, מָה שְׁלָמִים אֵין טְבִילַת אֲצֵבַע מְפַגֶּלֶת
15 בָּהֶן, אַף חַטָּאת אֵין טְבִילַת אֲצֵבַע מְפַגֶּלֶת בָּהֶן. וְכִי הַכֹּל מְשֻׁלָּמִים לָמְדוּ, אִי מָה שְׁלָמִים
16 שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אֵין מוֹצִיא מִידֵי פִּיגּוּל, אַף חַטָּאת שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אֵין מוֹצִיא מִידֵי פִּיגּוּל. אֶלָּא
17 מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר, מֵרְבִּויָא דִּקְרָאֵי קָאָתְיָא, [הָכָא נַמִּי מֵרְבִּויָא דִּקְרָא קָאָתֵי]. אָמַר רַבִּי
18 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, בַּעֲלָיָה זוֹ שָׁמַעְתִּי שֶׁמְּבִילַת אֲצֵבַע מְפַגֶּלֶת. תְּהֵי בָּהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ,
19 כְּלוּם לָמְדוּ פִּיגּוּל אֶלָּא מְשֻׁלָּמִים, מָה שְׁלָמִים אֵין טְבִילַת אֲצֵבַע מְפַגֶּלֶת בָּהֶן, אַף חַטָּאת,
20 אֵין טְבִילַת אֲצֵבַע מְפַגֶּלֶת בָּהֶן. וְכִי הַכֹּל מְשֻׁלָּמִים לָמְדוּ, אִי מָה שְׁלָמִים שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אֵין
21 מוֹצִיא מִידֵי פִּיגּוּל, אַף חַטָּאת שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אֵין מוֹצִיא מִידֵי פִּיגּוּל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא,
22 אֵין הַכֹּל מְשֻׁלָּמִים לָמְדוּ, הוֹאִיל וְחוּץ לִמְקוֹמוֹ פּוֹסֵל בְּשְׁלָמִים, וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פּוֹסֵל בַּחַטָּאת,
23 מָה חוּץ לִמְקוֹמוֹ הַפּוֹסֵל בְּשְׁלָמִים, מוֹצִיא מִידֵי פִּיגּוּל. אַף שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, הַפּוֹסֵל בַּחַטָּאת,
24 מוֹצִיאָהּ מִידֵי פִּיגּוּל. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה, מִצְּדָדִי תְּבָרָא. מָה לְחוּץ לִמְקוֹמוֹ הַפּוֹסֵל בְּשְׁלָמִים, שֶׁכֵּן
25 נוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים. תֹּאמַר בְּשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בְּפֶסַח וְחַטָּאת בִּלְבַד. אֶלָּא מַאי
26 אִית לָךְ לְמֵימַר, דָּבָר הַפּוֹסֵל בָּהֶן מוֹצִיאָם מִידֵי פִּיגּוּל, דָּבָר הַמְעַכֵּב בָּהֶן מְבִיאָן לִידֵי פִּיגּוּל.
27 הָכָא נַמִּי, דָּבָר הַפּוֹסֵל בָּהּ, מוֹצִיא מִידֵי פִּיגּוּל. דָּבָר הַמְעַכֵּב בָּהּ, מְבִיאָהּ לִידֵי פִּיגּוּל. אָמַר
28 רַב מָרִי, אַף אֲנַן נַמִּי תְּנִינָא, זֶה הַכְּלָל כָּל הַקּוֹמֵץ וְנוֹתֵן בַּכֵּלִי, וְהַמּוֹלִיךְ וְהַמַּקְטִיר. בְּשְׁלָמָא
29 קוֹמֵץ הַיְינוּ שׁוֹחֵט, מוֹלִיךְ הַיְינוּ מוֹלִיךְ, מַקְטִיר נַמִּי הַיְינוּ זוֹרֵק. אֶלָּא נוֹתֵן בַּכֵּלִי, מַאי נִיהוּ.
30 אִילֵימָא דְּדָמִי לְקַבָּלָה, מִי דָּמֵי, הָתָם מְמַיְּלָא, הָכָא אִיהוּ קָא שָׁקֵל וְרָמֵי. אֶלָּא בְּיָן דְּלָא
31 סָגֵי דְּלָא יְהִיב, עַל כָּרְחַיְיהוּ עֲבוֹדָה חְשׁוּבָה הִיא, הָכָא נַמִּי בְּיָן דְּלָא סָגֵי דְּלָא יְהִיב, עַל
32 כָּרְחַיְיהוּ הַיְינוּ הוֹלָכָה. לֹא, לְעוֹלָם דְּדָמֵי לְקַבָּלָה, וּדְקָאָמְרַת הָכָא מְמַיְּלָא, הָתָם אִיהוּ קָא שָׁקֵל
33 וְיָהִיב, בְּיָן דְּאִידֵי וְאִידֵי מַתַּן בְּלֵי הוּא, מַה לִּי קָא מְמַיְּלָא, מַה לִּי קָא שָׁקֵל וְיָהִיב. לֵימָא כְּתַנָּאֵי,
34 דְּתָנֵי חֲדָא מְבִילַת אֲצֵבַע מְפַגֶּלֶת בְּחַטָּאת, וְתַנְיָא אִידָךְ לֹא מְפַגֶּלֶת וְלֹא מְחַפְּגֶלֶת. מַאי לָאו,
35 תַּנָּאֵי הִיא. לֹא, הָא רַבָּנַן, הָא רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאי אִירְיָא מְבִילַת אֲצֵבַע, הָאֲמַר כֹּל

לא קשיא הא. דקמרבי שפיכת שיירים בגון דאמר הריני זורק או אחת משאר עבודות על מנת לשפוך שירים למחר שהרי חישב להאביל את המזבח חוץ לזמנו: **והא.** דמעטינהו לעיל בגון דאמר הריני שופך שירים כו' בללא דמילתא בעינן מחשבה בשעת עבודה על דבר אכילת אדם או למזבח הלכך חישב בשעת שפיכת שיירים על אכילת בשר לא כלום היא דלא הואי מחשבה בשעת עבודה: **שמעתי מרבותי שבבילת אצבע.** האמור בחטאות הפנימיות וטבל הכהן אצבעו וגו' (ויקרא ג) מפגלת בחטאת אם טבל ע"מ להקטיר אימורים למחר: **כלום למדנו פיגול.** בחטאת אלא משלמים דעיקר פיגול בשלמים כתיב ואם האבל יאבל ושלמים אין בהן טבילת אצבע שכל הדמים בזריקה מן הכלי למזבח חוץ מן החטאת שהיא במתנת אצבע: ופרכינן **וכי הכל משלמים למדנו:** דין פיגול בכל הזבחים כדינו בשלמים: **מה שלמים אין שלא לשמו מוציאו מידי פיגול.** אם שחט במחשבת חוץ לזמנו וקבל והוליך שלא לשמן לא יצאו מידי פיגולן שהרי אין שלא לשמו פוסל בשלמים והוה ליה קרב המתיר במצותו בפיגול בלא פסול מחשבה אחרת: **אף חטאת.** אע"פ שלא לשמה פוסל בה לא תוציאנה מידי פיגול ואנן תנן בפ"ב (לקמן דף כט:) הפסח והחטאת ששחטן חוץ לזמנו וקבל והלך וזרק שלא לשמו זהו שלא קרב המתיר במצותו ואינה פיגול ליענש ברת על אכילתו כדלפנין בפ"ב (שם דף כח:) מקרא כדרצאת כשר כך הרצאת פיגול שיקרבו כל מתירין דהיינו ארבע עבודות בלא פסול מחשבה אחרת: **אלא מאי אית לך למיטר מרבויא דקרא קאתי.** כל הזבחים לפיגול בת"כ ולא משלמים למדו הלכך כל חד וחד מאי דפסיל מוציאו מידי פיגול וכן לענין הבאתו לידי פיגול כל חד וחד מאי דכתיב ביה דהוי עבודה מביאו לידי פיגול: **הכי נרסינן שבבילת אצבע מפגלת: אין הכל משלמים למדנו.** דקשיא לך בחטאת היאך שלא לשמו מוציאה מידי פיגול: **הואיל וחוץ למקומה בו'.** מחשבת ע"מ לאוכלו חוץ למחצית אכילתו דהיינו בכל העיר וחוץ לעיר הוי חוץ למקומו פוסל בשלמים בהדיא מרבינן לה לפסולא בפ"ב אלא שאין בו כרת: **מוציא מידי פיגול.** כדילפינן בפ"ב שכל מחשבת פסול מוציאתו מידי פיגול: **מצדה תבריא.** תשובתה בצדה אם מחוץ למקומו אתה לומד לשלא לשמו ולהעמיד פיגול על עבודות הנוהגות בשלמים ותו לא אלא שמוציאתה מידי פיגול תלמד בחטאת שלא לשמו מחוץ למקומו דשלמים יש להשיב מה לחוץ למקומו דין הוא שיוציא מידי פיגול שהרי פסול וחמור לנהוג בכל הזבחים תאמר כו': **אלא מאי אית לך למימר.** אם באת לומר הכל משלמים למדו מה יש לך טעם בשלא לשמו המוציא חטאת מידי פיגול כך יש לך לומר

שלמים דבר הפוסל בהו בגון חוץ למקומו מוציאן מידי פיגול: **ודבר המעכב בהו.** בגון ד' עבודות הדם מביאין לידי פיגול: **הכא נמי.** אף חטאת דבר הפוסל בה בגון שלא לשמה מוציאה ודבר המעכב בה כל הכתוב בעבודת דמה וטבילת אצבע בכלל: **אף אנן נמי תנינא.** דטבילת אצבע מפגלת דתנן במנחות בכל הקומץ בכל ד' עבודות (אם) חישב על מנת לאכול שיריים או להקטיר קומץ למחר פיגול: **בשלמא קומץ.** מפגל דהיינו כשוחט שמוציא הם שהוא חלק גבוה מן הבשר (והבשר) שיריים הם אף זה הפריש קומץ מתוך שיריים וכן שאר ב' עבודות דמפגל מהזיקישא דהוקש מנחה לזבח דכתיב זאת התורה ואמר לקמן (דף צח.) דהך היקישא מה שלמים מפגל ומתפגלין אף כל מפגלין ומתפגלין: **התם מפגלא.** נופל הדם בכלי הכא קא שקיל בידיה ורמי: **אלא בין דלא סני דלא יהיב.** קומץ לכלי לקדשו בתוכו כדאמרינן לעיל (דף יא.) שלא בכלי שרת פסולה ואמרינן טעמא במסכת סוטה בפרק שני (דף יד:) מידי דהוה אדם לאו אע"ג דקדישתיה סכין בצואר בהמה הדר בעי לקבוליה וקדושיה בכלי זיינא אחריתי קומץ נמי אע"ג דקדשה מנחה כולה בכלי בעי לקדושי קומץ זיינא אחריתי הלכך עבודה חשובה היא ומפגלה הכי נמי בטבילת אצבע כיון דלא סגי כר' היינו הולכה שמוליך הדם באצבעו לקרבן למזבח: **לעולם דדמי לקבלה.** הלכך אתיא בהיקישא דאיתקוש מנחות לשלמים דהא איתרבי קבלה בשלמים לפגל כדאמרי' לעיל ומותן כלי במנחה כקבלה בדם אבל טבילת אצבע לא איתרבאי ולא תיפשוט: **לא מפגלת.** אם טבל על מנת להקטיר אימורין למחר: **ולא מתפגלת.** אם שחט (או קבל) ע"מ לטבול אצבע למחר: **מאי לאו תנאי היא.** דמר חשיב לה הולכה ומר לא חשיב לה הולכה: **לא.** דכ"ע הולכה היא והא דקתני אינה מפגלת רבי שמעון היא דאמר במתניתין הולכה לא מפגלא כדתנן ורבי שמעון מכשיר בהילוך:

[יד.]

גְּמָרָא: וַיְדָא אָמְרָה? דְּאָמְרִין (ויקרא ב, ח): "וְהֵבֵאתָ" - לְרַבּוֹת מִנְחַת הָעֹמֶר לְהַגָּשָׁה, "וְהִקְרִיבָהּ" - לְרַבּוֹת מִנְחַת סוֹטָה לְהַגָּשָׁה, וּכְתִיב בַּתְרֵי (שם, ט): "וְהֵרִים". וְהֵיכָן הִיא תְּנוּפָה? כְּבָר קְדְמָה.

תַּמָּן תָּנֵינַן: אֵלּוּ מִנְחוֹת נִקְמָצוֹת וּשְׁיָרֵיהֶן לַכֹּהֲנִים. רַבִּי בָּא בַּר מַמָּל וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק הֲווֹן יְתִיבִין, רַבִּי בָּא בַּר מַמָּל בְּעָא קֳמֵי רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: מִנְחַת הָעֹמֶר מִנַּיִן שֶׁשְּׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין? אֲמַר לֵהּ: וְלָא כֵן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יְשֻׁמָעֵאל: "מִנְחַת" "מִנְחַת" - מַה "מִנְחַת" שֶׁנֶּאֱמְרָה לְהַלָּן מִן הַשְּׁעוֹרִין, אַף כָּאן מִן הַשְּׁעוֹרִין, מַה מִּנְחַת סוֹטָה שְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין, אַף מִנְחַת הָעֹמֶר שְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: מִן דְּקָיְמִין, קָם רַבִּי בָּא בַּר מַמָּל עִם רַבִּי יִרְמְיָה, אֲמַר לֵהּ: חֲמִית הֵיךְ אֲפַרְחֵי הָדֵין דִּידָן, מִנְחַת סוֹטָה עֲצָמָהּ מִנַּיִן שֶׁשְּׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין?! אַיְתִי רַבִּי זְעֵירָא לְרַבִּי יִצְחָק עֲטוֹשָׁיָא, וְתָנָא לֵהּ (ויקרא ז, י): "וְכָל מִנְחָה בְלוּלָה בַּשֶּׁמֶן", מָה אֲנַן קָיְמִין? אִם בִּבְלוּל שֶׁל חִטִּין - כְּבָר הוּא אָמוּר, אֶלָּא אִם אֵינוֹ עָנְיָן לְבָלוּל שֶׁל חִטִּין, תְּנֵהוּ עָנְיָן לְבָלוּל שֶׁל שְׂעוֹרִין. וְחוֹרָנָה אָמַר: מָה אֲנַן קָיְמִין? אִם בְּחָרֵב שֶׁל חִטִּין - כְּבָר הוּא אָמוּר, אֶלָּא אִם אֵינוֹ עָנְיָן לְחָרֵב שֶׁל חִטִּין, תְּנֵהוּ עָנְיָן לְחָרֵב שֶׁל שְׂעוֹרִין.

דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בְּבָלוּל שֶׁל חִטִּין וּבְחָרֵב שֶׁל חִטִּין אֲנַן קָיְמִין, וּלְצַרֵּךְ אִתְאֲמְרַת, "לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו" - הָאִישׁ חוֹלֵק אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא בַּעַל מוּם, וְאֵין הַקָּטָן חוֹלֵק אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא תָּמִים.

וַיְדָא אָמְרָה דָּא? "וְהֵבֵאתָ" - לְרַבּוֹת מִנְחַת הָעֹמֶר לְהַגָּשָׁה, "וְהִקְרִיבָהּ" - לְרַבּוֹת מִנְחַת סוֹטָה לְהַגָּשָׁה. וּכְתִיב בָּתְרֵיהּ (שם, י): "וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים". אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בוּן: מִפְּנֵי שֶׁרִבְּתָה תוֹרָה בְּדָבָר אֶחָד אַתְּ מְרַבֶּה אוֹתָהּ לְכָל הַדְּבָרִים?! אֶלָּא "אַזְכָּרָה" "אַזְכָּרָה" - מָה "אַזְכָּרָה" שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן שְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין, אַף "אַזְכָּרָה" שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן שְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין.

הֲלָכָה ב: מַתְנִיתִין: הָיָה מַשְׁקֶהָ, וְאַחַר כָּךְ מַקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ.

[יד:]

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מַקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ, וְאַחַר כָּךְ מַשְׁקֶהָ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ה, כו): "וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַמָּיִם". אִם הִשְׁקָהּ וְאַחַר כָּךְ הִקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ - כְּשֵׁרָה.

גְּמָרָא: מַה טַּעֲמָא דְרַבָּנִין? "וּבָאוּ בָהּ" (שם, כד). מַה טַּעֲמָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן? "וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת הָאִשָּׁה". מַה מְקַיְּמִים רַבִּי שִׁמְעוֹן טַעֲמָא דְרַבָּנִין? "וּבָאוּ בָהּ" - כְּלְהוֹן וְלֹא מִקְצָתָן. מָה מְקַיְּמִין רַבָּנִין טַעֲמָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן? "וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַמָּיִם" - עַל כָּרְחָהּ שֶׁלֹּא בְּטוּבָתָהּ.

מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן לַחֲכָמִים, שֶׁאִם הִשְׁקָהּ וְאַחַר כָּךְ הִקְרִיב מִנְחָתָהּ שֶׁהִיא כְּשֵׁרָה, וּמוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, שֶׁאִם הִקְרִיב מִנְחָתָהּ וְאַחַר כָּךְ הִשְׁקָהּ שֶׁהִיא כְּשֵׁרָה. מַה בֵּינֵיהֶן? מִצְוָה. רַבָּנִין אָמְרִי: מִנְחָה הִיא שֶׁהִיא בּוֹדֶקְתָּהּ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַמַּיִם הֵן בּוֹדְקִין אוֹתָהּ. מַה טַּעֲמָא דְרַבָּנִין? "מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן" (שם, טו). מַה טַּעֲמָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן? "וּבָאוּ בָהּ". מָה מְקַיְּמִין רַבָּנִין טַעֲמָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן? "וּבָאוּ בָהּ" - מְלַמֵּד

שֶׁהֵן מִתְחַלְחֲלִין בְּכָל אֵיבָרֶיהָ. מַה מְקַיֵּם רַבִּי שִׁמְעוֹן טַעְמָא דְרַבָּנִין? "מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן" - מְלַמֵּד שֶׁכָּל עֲוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהּ נִזְכָּרִין לָהּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה.

רַבָּנִין אָמְרֵי: כּוֹתֵב וּמוֹחֵק וּמַשְׁקֶה וּמַקְרִיב, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כּוֹתֵב וּמַקְרִיב וּמוֹחֵק וּמַשְׁקֶה. כָּל עַמָּא מוֹדַיי שֶׁמְּחִיקָה סְמוּכָה לְהַשְׁקָיָה, אֶלָּא דְרַבָּנִין אָמְרֵי: כּוֹתֵב וּמוֹחֵק וּמַשְׁקֶה וּמַקְרִיב. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כּוֹתֵב וּמַקְרִיב וּמוֹחֵק וּמַשְׁקֶה. תָּנֵי: 'לְעוֹלָם הִיא יְכוֹלָה לַחְזוֹר בָּהּ עַד שֶׁלֹּא תִּקָּרֵב מְנָחָתָהּ, קָרְבָה מְנָחָתָהּ וְאָמְרָה: 'אֵינִי שׁוֹתָה' - מְעַרְעֲרִין אוֹתָהּ וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כָּרְחָהּ'; כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. בְּרַם כְּרַבָּנִין כְּבָר שָׁתַת.

אֲנַן תָּנֵינַן: 'אֵינָהּ מַסְפֶּקֶת לִשְׁתּוֹת'. אִית תַּנֵּי תָּנֵי: 'לֹא הָיְתָה זֶּה מִשָּׁם'. מַאן דְּמַר 'אֵינָהּ מַסְפֶּקֶת לִשְׁתּוֹת' - רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאן דְּמַר: 'לֹא הָיְתָה זֶּה מִשָּׁם' - רַבָּנִין.

הֲלָכָה ג: מַתְנִיתִין: עַד שֶׁלֹּא נִמְחֲקָה הַמְּגִלָּה אָמְרָה 'אֵינִי שׁוֹתָה' - מְגִלָּתָהּ נִגְנֶזֶת, וּמִנְחָתָהּ מִתְפַּזֶּרֶת עַל הַדֶּשֶׁן, וְאֵין מְגִלָּתָהּ כְּשֵׁרָה לְהַשְׁקוֹת בָּהּ סוֹטָה אַחֶרֶת. נִמְחֲקָה הַמְּגִלָּה וְאָמְרָה 'טְמֵאָה אֲנִי' - הַמַּיִם נִשְׁפָּכִין, וּמִנְחָתָהּ מִתְפַּזֶּרֶת עַל הַדֶּשֶׁן. נִמְחֲקָה הַמְּגִלָּה וְאָמְרָה 'אֵינִי שׁוֹתָה' - מְעַרְעֲרִין אוֹתָהּ וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כָּרְחָהּ.

[טו.]

גְּמָרָא: תָּנֵי: 'מְגִלָּתָהּ נִגְנֶזֶת תַּחַת צִדּוֹ שֶׁל הֵיכָל, לָמָּה? בִּשְׁבִיל לְשַׁחֲקָהּ'. לוּל קָטָן הָיָה, שָׁם הַמַּיִם נִשְׁפָּכִין. תָּנֵי: 'אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה'. מַהוּ לִגְבֹּל בָּהֶן אֶת הַטִּיט? מַה בְּכָךְ? 'הַמַּיִם נִשְׁפָּכִין'! תָּנֵי: יֵשׁ בָּהֶן מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה!

'נִמְחֲקָה הַמְּגִלָּה וְאָמְרָה טְמֵאָה אֲנִי, הַמַּיִם נִשְׁפָּכִין וּמִנְחָתָהּ מִתְפַּזֶּרֶת עַל גַּבֵּי הַדֶּשֶׁן' - הָדָא אָמְרָה: שְׁמִנְחַת סוֹטָה קְדֵשָׁה עַד שֶׁלֹּא תִּכָּתֵב הַמְּגִלָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: דְּרוּבָּה תָּנֵי רַבִּי חִיָּה: עַד שֶׁהִיא בַּדֶּרֶךְ, מִנְחָתָהּ קְדֵשָׁה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בוּן: מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן: שֶׁבַּעְלָהּ בְּעָלָהּ בַּדֶּרֶךְ.

'נִמְחֲקָה הַמְּגִלָּה וְאָמְרָה אֵינִי שׁוֹתָה, מְעַרְעֲרִין אוֹתָהּ וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ עַל כָּרְחָהּ' - לָמָּה? שֶׁגְּרָמָה לַשֵּׁם שֶׁיִּמָּחֵק. כַּמָּה יִמְחֹק? תָּנֵי רַבִּי חַנִּין: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַחַת, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שְׁתַּיִם. אָמַר רַבִּי אִילִי: טַעֲמוֹן דְּבֵית הִלֵּל כְּדֵי לִכְתֹּב 'יְהּ'.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה: וְכִי מִפְּנֵי מָה מַשְׁקִין אֶת זוֹ? אִם לְבָדְקָהּ - כְּבָר הִיא בְּדוּקָה וּמְתֻקֶּנֶת! אֶלָּא סָבַר רַבִּי עֲקִיבָה: הָאוֹמֶרֶת אֵינִי שׁוֹתָה כְּאוֹמֶרֶת אֲנִי טְמֵאָה לְךָ. וְלֵית לְרַבִּי עֲקִיבָה מְעַרְעֲרִין אוֹתָהּ לִשְׁתּוֹת עַד שֶׁפָּנֶיהָ מוֹרִיקוֹת וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ עַל כָּרְחָהּ? אִית לֵהּ כְּשֶׁהִתְחִילָה לִשְׁתּוֹת.

הֲלָכָה ד: מַתְנִיתִין: אֵינָהּ מַסְפֶּקֶת לִשְׁתּוֹת עַד שֶׁפָּנֶיהָ מוֹרִיקוֹת, וְעֵינֶיהָ בּוֹלְטוֹת, וְהִיא מִתְמַלֵּאת גִּידִים, וְהֵן אוֹמְרִים: 'הוֹצִיאוּהָ הוֹצִיאוּהָ',

[טו:]

שֶׁלֹּא תִּטַּמֵּא אֶת הָעֲזָרָה. אִם יֵשׁ לָהּ זְכוּת - תּוֹלֶה לָהּ, יֵשׁ זְכוּת תּוֹלֶה לָהּ שָׁנָה אַחַת, וְיֵשׁ זְכוּת תּוֹלֶה לָהּ שְׁתֵּי שָׁנִים, וְיֵשׁ זְכוּת תּוֹלֶה לָהּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים. מִכָּן אָמַר בֶּן עַזַּאי: חַיָּב אָדָם לְלַמֵּד אֶת בִּתּוֹ תּוֹרָה, שֶׁאִם תִּשְׁתֶּה תֵּדַע שֶׁהַזְּכוּת תּוֹלֶה לָהּ. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַמְלַמֵּד אֶת בִּתּוֹ תּוֹרָה מְלַמְּדָהּ תִּפְלוּת. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: רוֹצָה אִשָּׁה בְּקַב וְתִפְלוּת, מִתִּשְׁעַת קַבִּין וּפְרִישׁוּת. הוּא הָיָה אוֹמֵר:

חָסִיד שׁוֹטֶה, רָשָׁע עָרוּם, אִשָּׁה פְּרוּשָׁה וּמַכַּת פְּרוּשִׁים - הֲרֵי אֵלּוּ מִכְלֵי עוֹלָם.

גְּמָרָא: וְלָא כֵן סְבַרְנָן מֵימַר: כֻּלְּהֶן וְלֹא מִקְצָתָן? כְּאֵינָשׁ דְּאָמַר: ׳לֹא אַסְפִּיק פְּלָן לְמִשְׁתֵּי עַד דְּאִתְחַלְחַל׳.

״יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שָׁנָה אַחַת, יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁתֵּי שָׁנִים, יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שָׁלֹשׁ שָׁנִים׳. יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שָׁנָה אַחַת - מִנְּבוּכַדְנֶצַּר (דניאל ד, כו): ״לְקֻצָת יַרְחִין תְּרֵי עֲשַׂר״. יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁתֵּי שָׁנִים - מֵאַמְנוֹן (שמואל ב׳ יג, כג): ״וַיְהִי לִשְׁנָתַיִם יָמִים״. יֵשׁ זְכוּת שֶׁתּוֹלָה לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים - מֵאַחְאָב (מלכים א׳ כב, א): ״וַיֵּשְׁבוּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין מִלְחָמָה בֵּין אֲרָם וּבֵין יִשְׂרָאֵל״. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: נֶאֱמַר, כָּל אוֹתָן שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ הָיָה עָסוּק בַּמִּצְווֹת! וְכָל אוֹתָן שְׁתֵּי שָׁנִים הָיָה עָסוּק בַּתּוֹרָה! וַיְדָא אָמְרָה דָא? ״וַיֵּשְׁבוּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין מִלְחָמָה בֵּין אֲרָם וּבֵין יִשְׂרָאֵל״.

״מִנְחַת זִכָּרוֹן״ - כְּלָל, ״מַזְכֶּרֶת עָוֹן״ פְּרָט, כְּלָל וּפְרָט אֵין בַּכְּלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבַּפְּרָט! אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן לֹא נִמְצֵאת מִדַּת הַדִּין מְקֻפַּחַת, מָה אִם מִדַּת הַפְּרָעָנוּת מְעוּטָה הֲרֵי הִיא מַזְכֶּרֶת, מִדַּת הַטּוֹב מְרֻבָּה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה! אֶלָּא ״מִנְחַת זִכָּרוֹן״ - יֵשׁ לָהּ זְכוּת, ״מַזְכֶּרֶת עָוֹן״ - אֵין לָהּ זְכוּת. תָּנֵי: רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: כָּל הַזִּכְרוֹנוֹת שֶׁנֶּאֶמְרוּ בַּתּוֹרָה - לְטוֹבָה, חוּץ מִזּוֹ שֶׁהוּא שֶׁל פְּרָעָנוּת. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה: אִלּוּ נֶאֱמַר ״מַזְכֶּרֶת עָוֹן״ וְשָׁתַיִק הֲוֵיתִי אוֹמֵר כִּדְבָרֶיךָ, הָא אֵינוֹ אוֹמֵר ״מִנְחַת זִכָּרוֹן״ אֶלָּא לְטוֹבָה.

תָּנֵי: רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר בֶּן מַתְיָה: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (במדבר ה, כח): ״וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהֹרָה הִיא״, וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה שֶׁהִיא טְהוֹרָה? וּמָה תַּלְמוּד לוֹמַר ״וּטְהוֹרָה הִיא״ - אֶלָּא סוֹף הַמָּקוֹם פּוֹרֵעַ בָּהּ תַּחַת נְוּולָהּ, שֶׁאִם הָיְתָה עֲקָרָה - נִפְקֶדֶת, יוֹלֶדֶת בְּצַעַר - יוֹלֶדֶת בְּרֶוַח, כְּאוּרִים - יוֹלֶדֶת נָאִים, שְׁחֹרִים - יוֹלֶדֶת לְבָנִים, קְצָרִים - יוֹלֶדֶת אֲרוּכִים, נְקֵבוֹת - יוֹלֶדֶת זְכָרִים, אֶחָד - יוֹלֶדֶת שְׁנַיִם. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: אִם כֵּן יֵלְכוּ כָּל הַנָּשִׁים וְיִתְקַלְקְלוּ בִּשְׁבִיל שֶׁיִּפָּקְדוּ.

וְלַיִת לְרַבִּי שִׁמְעוֹן ״וְנִקְתָה וְנִזְרְעָה זָרַע״? אִית לֵהּ: זָרַע כָּשֵׁר, לֹא זָרַע פָּסוּל.

וּבֶן עַזַּאי דְּלָא כְרַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. דְּתָנֵי: מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה וְרַבִּי אֶלְעָזָר חִסְמָא שֶׁהָיוּ מְהַלְּכִין מִיַּבְנֶה לְלוּד,

[טז.]

וְהִקְבִּילוּ אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בִּבְקִיעִין, אָמַר לָהֶן: מַה חִדּוּשׁ הָיָה לָכֶם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ הַיּוֹם? וְאָמְרוּ לוֹ: הַכֹּל תַּלְמִידֶיךָ וּמִימֶיךָ אָנוּ שׁוֹתִים! אָמַר לָהֶן: אֲפִלּוּ כֵן, אִי אֶפְשָׁר לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁלֹּא יְהֵא בּוֹ דָּבָר חָדָשׁ בְּכָל יוֹם. מִי שָׁבַת שָׁם? אָמְרוּ לוֹ: רַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. וּמָה הָיְתָה פָּרָשָׁתוֹ? ״הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף״ (דברים לא, יב). וּמָה אָמַר בָּהּ? הוֹאִיל וְהָאֲנָשִׁים בָּאִין לִלְמֹד, וְהַנָּשִׁים בָּאוֹת לִשְׁמֹעַ, הַטַּף לָמָּה בָּא? אֶלָּא לִתֵּן שָׂכָר לְמְבִיאֵיהֶן. אָמַר לָהֶן: אֵין הַדּוֹר יָתוֹם שֶׁרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה שָׁרוּי בְּתוֹכוֹ.

מַטְרוֹנָה שָׁאֲלָה אֶת רַבִּי לְעָזָר: מִפְּנֵי מָה חֵט אַחַת בְּמַעֲשֶׂה הָעֵגֶל, וְהֵן מֵתִים בָּהּ שָׁלֹשׁ מִיתוֹת? אָמַר לָהּ: אֵין חָכְמָתָהּ שֶׁל אִשָּׁה אֶלָּא בְּפִלְכָהּ, דִּכְתִיב (שמות לה, כה): ״וְכָל אִשָּׁה חַכְמַת לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ״. אָמַר לוֹ הוּרְקָנוֹס בְּנוֹ: בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא לַהֲשִׁיבָהּ דָּבָר אֶחָד מִן הַתּוֹרָה, אִבַּדְתָּ מִמֶּנִּי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כּוֹר מַעֲשֵׂר בְּכָל שָׁנָה. אָמַר לֵהּ: יִשָּׁרְפוּ דִּבְרֵי תוֹרָה וְאַל יִמָּסְרוּ

לַנָּשִׁים. וּכְשֶׁיָּצְתָה אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: רַבִּי לָזוֹ דָּחִיתָה, לָנוּ מָה אַתָּה מֵשִׁיב? רַבִּי בָּרְכָיָה, רַבִּי אַבָּא בַּר כָּהֲנָא בְּשֵׁם רַבִּי לֵיעֶזֶר: כָּל מִי שֶׁהָיָה לוֹ עֵדִים וְהַתְרָאָה - הָיָה מֵת בְּבֵית דִּין, עֵדִים וְלֹא הַתְרָיָה - הָיָה נִבְדָּק כְּסוֹטָה, לֹא עֵדִים וְלֹא הַתְרָיָה - הָיָה מֵת בְּמַגֵּפָה.

רַב וְלֵוִי בַּר סִיסַי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין: זִבַּח קִטֵּר נִסֵּךְ - הָיָה מֵת בְּבֵית דִּין, טִפַּח רִקֵּד שִׁחֵק - הָיָה נִבְדָּק כְּסוֹטָה, שָׁמַח בִּלְבּוֹ - הָיָה מֵת בְּמַגֵּפָה.

אֵי זֶהוּ חָסִיד שׁוֹטֶה? רָאָה תִּינוֹק מְבַעְבֵּעַ בַּנָּהָר, אָמַר: 'לְכְשֶׁאֶחֱלוֹץ תְּפִילַּי אַצִּילֶנּוּ', עִם כְּשֶׁהוּא חוֹלֵץ תְּפִלָּיו הוֹצִיא זֶה אֶת נַפְשׁוֹ. רָאָה תְּאֵנָה בְּכוֹרָה, אָמַר: 'בְּמִי שֶׁאֶפְגַּע בּוֹ תְּחִלָּה אֶתְעַנָּה לוֹ'. רָאָה נַעֲרָה מְאֹרָסָה, וְהָיָה רָץ אַחֲרֶיהָ. הָדָא הִיא דְתָנֵינַן: הָרוֹדֵף אַחַר חֲבֵרוֹ לְהָרְגוֹ, אַחַר הַזְּכוּר, אַחַר נַעֲרָה מְאֹרָסָה.

'רָשָׁע עָרוּם' - רַבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רַב הוּנָא: זֶה שֶׁהוּא מוֹרֶה קַלּוֹת עַל עַצְמוֹ וַחֲמוּרוֹת לַאֲחֵרִים. וְאָתְיָא כְּהָדָא דְתָנֵי: כָּל הָרוֹצֶה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ וְלִנְהֹג כְּחוּמְרֵי בֵית שַׁמַּאי וּכְחוּמְרֵי בֵית הִלֵּל, עַל זֶה נֶאֱמַר (קֹהֶלֶת ב, יד): "וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ", כְּקַלֵּי אֵלּוּ וּכְקַלֵּי אֵלּוּ - נִקְרָא רָשָׁע, אֶלָּא אוֹ כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי כְּקוּלֵּיהֶן וּכְחוּמְרֵיהֶן, אוֹ כְּדִבְרֵי בֵית הִלֵּל כְּקוּלֵּיהֶן וּכְחוּמְרֵיהֶן. הָדָא דְתֵימַר, עַד שֶׁלֹּא יָצְאַת בַּת קוֹל, אֲבָל מִשֶּׁיָּצְאַת בַּת קוֹל - לְעוֹלָם הֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל, וְכָל הָעוֹבֵר עַל דִּבְרֵי בֵית הִלֵּל חַיָּב מִיתָה. תָּנֵי: יָצְאַת בַּת קוֹל וְאָמְרָה: 'אֵלּוּ וְאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים הֵן, אֲבָל הֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל לְעוֹלָם'. וְאֵיכָן יָצְאַת בַּת קוֹל? רַבִּי בִּיבִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּיַבְנֶה יָצְאַת בַּת קוֹל.

'אִשָּׁה פְּרוּשָׁה' - זוֹ שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת וּמַלְעֶבֶת בְּדִבְרֵי תוֹרָה: "וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא, וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא" (בְּרֵאשִׁית ל, טז). אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ: כִּבְיָכוֹל הָיָה בְּמַחֲשָׁבָה, הוּא לְבַדּוֹ הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא עָלַת עַל דַּעְתָּהּ אֶלָּא בִּשְׁבִיל לְהַעֲמִיד שִׁבְטִים.

'וּמַכּוֹת פְּרוּשִׁים' - זֶה שֶׁהוּא נוֹתֵן עֵצָה לִיתוֹמִים לְהַבְרִיחַ מְזוֹנוֹת מִן הָאַלְמָנָה. כְּהָדָא אַרְמַלְתָּה דְּרַבִּי שׁוּבְתַי, הֲוָת מְבַזְבְּזָה בִּנְכָסַיָּה, אַתּוֹן יַתְמַיָּא וְקָרְבוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר. אֲמַר לוֹן: 'וּמָה נַעֲבִיד לְכוֹן וְאַתּוּן שָׁטְיָין, נְפַק כְּתָבָה'! אֲמַר לוֹן: נֵימָא לְכוֹן מֵימַר, עִיבְדוּן גַּרְמֵיכוֹן מְזַבְּנִין, וְהִיא תָּבְעָה פּוּרְנָהּ, וּמוֹבְדָה מְזוֹנָהּ. עָבְדִין כֵּן,

[טז:]

בְּרַמְשָׁא אֲתַת וּקְרַבַת גַּבֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר: 'זוֹ מַכּוֹת פְּרוּשִׁין נָגְעוּ בָהּ, יָבֹא עָלַי אִם נִתְכַּוַּנְתִּי לְכָךְ'.

חַד תַּלְמִיד מִדְּרַבִּי הָיָה לוֹ מָאתַיִם זוּז חָסֵר דִּינָר, וַהֲוָה רַבִּי יָלִיף זָכֵי עִמֵּיהּ חָדָא לִתְלָת שְׁנִין מַעֲשַׂר מִסְכְּנִין. חַד זְמַן, עָבְדִין בּוֹ תַּלְמִידוֹי עֵין בִּישׁ, וּמַלּוֹן לֵיהּ. אֲתָא בָּעֵי מִזְכֵּי עִמֵּיהּ הֵיךְ מָה דַּהֲוָה יְלִיף. אֲמַר לֵיהּ: רַבִּי, אִית לִי שְׁעוּרָא. אָמַר: 'זֶה מַכַּת פְּרוּשִׁים נָגְעוּ בּוֹ'. רְמַז לְתַלְמִידוֹי וְאַעְלוּנֵיהּ לְקִפִּילִין, וְחַסְרוּנֵיהּ חַד קְרָט'. וְזָכָה עִמֵּיהּ הֵיךְ דַּהֲוָה יְלִיף.

הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן בְּתוֹלָה צַיְמָנִית, מְצַיְמָה אוֹבֶדֶת בְּתוּלֶיהָ.

וְאַלְמָנָה שׁוֹבָבִית - מִי חָגְלָה, נִסַּבַת שֵׁם בִּישׁ. וְתִינוֹק שֶׁהוּא עוֹלֶה לָחֲדָשָׁיו, רַבִּי חִלְקִיָּה

לָקַח אוֹתוֹ לַחֲנוּת וְקָנָה דָּבָר מַאֲכָל, וּפָתַח מְמוֹנוֹ מִמָּאתַיִם זוּז, וְיָכוֹל לְקַבֵּל מַעֲשֵׂר עָנִי.

בְּשֵׁם רַבִּי סִימוֹן: זֶה שֶׁהוּא גָּדוֹל בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא בְּפִרְקוֹ, וּמְבַזֶּה גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: זֶה שֶׁהוּא בֶּן תֵּשַׁע וְאֵיבָרָיו נִרְאִין כְּבֶן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, וְהוּא בָּא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרָיוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, וְהֵן מֵתוֹת עַל יָדוֹ, וְהוּא פָּטוּר.

הֲלָכָה ה: מַתְנִיתִין: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין הַזְּכוּת תּוֹלָה בַּמַּיִם הַמָּרִים, וְאִם אוֹמֵר אַתָּה שֶׁהַזְּכוּת תּוֹלָה בַּמַּיִם הַמְאָרְרִים, מַדְהֵא אַתָּה אֶת הַמַּיִם בִּפְנֵי כָּל הַנָּשִׁים הַשּׁוֹתוֹת, וּמוֹצִיא אַתָּה שֵׁם רַע עַל הַטְּהוֹרוֹת שֶׁשָּׁתוּ, וְיֹאמְרוּ טְמֵאוֹת הָיוּ, אֶלָּא שֶׁתָּלְתָה לָהֶן זְכוּת. רַבִּי אוֹמֵר: הַזְּכוּת תּוֹלָה בַּמַּיִם הַמְאָרְרִים, וְאֵינָהּ יוֹלֶדֶת וְאֵינָהּ מַשְׁבַּחַת אֶלָּא מִתְנַוְּנָה וְהוֹלֶכֶת, סוֹף שֶׁהִיא מֵתָה בְּאוֹתָהּ מִיתָה.

גְּמָרָא: אָמַר רַב הַמְנוּנָא: הַמִּתְנַוְּנָה - מָתֶרֶת לְבִיתָהּ. וְאָתְיָא כְּהָדָא דְתָנֵי: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ טְהוֹרָה שֶׁשָּׁתָת - סוֹפָהּ שֶׁהִיא מֵתָה בְּתַחֲלָאִים רָעִים, מִפְּנֵי שֶׁהִכְנִיסָה עַצְמָהּ לְמִסְפָּק הַזֶּה הַמְרֻבֶּה[א].

"וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהֹרָה הִיא" (בְּמִדְבַּר ה, כח) - זוֹ טְהוֹרָה, לֹא שֶׁבָּאוּ לָהּ עֵדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה. "אִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהֹרָה הִיא" - זוֹ טְהוֹרָה, לֹא שֶׁתָּלְתָה לָהּ זְכוּת.

וְאָתְיָא כְּמַן דְּאָמַר: הַזְּכוּת תּוֹלָה וְאֵינָהּ נִכֶּרֶת. בְּרַם כְּמַן דְּאָמַר: הַזְּכוּת תּוֹלָה וְנִכֶּרֶת? אָמַר רַבִּי יִצְחָק: כֵּן אֲנַן קָיְמִין: כְּשֶׁשָּׁתָת וְלֹא בָדְקוּ אוֹתָהּ הַמַּיִם, שֶׁלֹּא תֹּאמַר עֲדַי שֶׁקֶר הֵן לְפִיכָךְ לֹא בָדְקוּ אוֹתָהּ הַמַּיִם, אָתָא מֵימַר לָךְ שֶׁאֵין הַמַּיִם בּוֹדְקִין בְּאִשָּׁה שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְבֵיתָהּ.

[יז.]

אָמַר רַבִּי יוּדָה: וְאָתְיָא כְּמַאן דְּמַר הַזְּכוּת תּוֹלָה וְאֵינָהּ נִכֶּרֶת, וְלָמָּה לֹא הֻכְּרָה? מִפְּנֵי שֶׁתָּלְתָה לָהּ זְכוּת.

"וְנִקָּה הָאִישׁ מֵעָוֹן" (שָׁם, לא) - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא תָּלְתָה לָהּ זְכוּת. יָכוֹל אַף הִיא לֹא תָּחוּשׁ? תַּלְמוּד לוֹמַר (שָׁם): "וְהָאִשָּׁה הַהִיא תִּשָּׂא אֶת עֲוֹנָהּ". וְאָתְיָא כְּמַאן דְּמַר: הַזְּכוּת תּוֹלָה וְאֵינָהּ נִכֶּרֶת.

הֲלָכָה ו: מַתְנִיתִין: נִטְמֵאת מִנְחָתָהּ עַד שֶׁלֹּא קָדְשָׁה בִּכְלִי - הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת וְתִפָּדֶה. וְאִם מִשֶּׁקָּדְשָׁה בִּכְלִי - הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת וְתִשָּׂרֵף. אֵלּוּ שֶׁמִּנְחוֹתֵיהֶן נִשְׂרָפוֹת: הָאוֹמֶרֶת 'טְמֵאָה אֲנִי לָךְ', וְשֶׁבָּאוּ לָהּ עֵדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה, וְהָאוֹמֶרֶת 'אֵינִי שׁוֹתָה', וְשֶׁבַּעְלָהּ אֵינוֹ רוֹצֶה לְהַשְׁקוֹתָהּ, וְשֶׁבַּעְלָהּ בְּעָלָהּ בַּדֶּרֶךְ. וְכָל הַנְּשׁוּאוֹת לְכֹהֲנִים מִנְחוֹתֵיהֶן נִשְׂרָפוֹת.

גְּמָרָא: תָּנֵי: נִטְמֵאת מִנְחָתָהּ עַד שֶׁלֹּא קָדְשָׁה בִּכְלִי - הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת וְתִפָּדֶה; מִשֶּׁקָּדְשָׁה בִּכְלִי - הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת וְתִשָּׂרֵף.

וְהָאוֹמֶרֶת 'טְמֵאָה אֲנִי', לֹא כְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ הִיא, וְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ יֵלְכוּ הַמָּעוֹת לְיַם הַמֶּלַח! דְּמֵיָא לְאָשָׁם תָּלוּי. אִם לְאָשָׁם תָּלוּי, אֲפִלּוּ מִשֶּׁקָּדְשָׁה בִּכְלִי? אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: דְּמֵיָא לְאָשָׁם תָּלוּי שֶׁנִּשְׁחַט, דְּתָנֵינָן תַּמָּן: 'אִם מִשֶּׁנִּשְׁחַט נוֹדַע לוֹ - הַדָּם יִשָּׁפֵךְ וְהַבָּשָׂר יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה'.

תָּנֵי: 'נִטְמֵאת מִנְחָתָהּ עַד שֶׁלֹּא קָדְשָׁה בִּכְלִי - הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת וְתִפָּדֶה, מִשֶּׁקָּדְשָׁה בִּכְלִי - הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת וְתִשָּׂרֵף. קָדַשׁ הַקֹּמֶץ וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבוֹ עַד שֶׁמֵּת הוּא אוֹ עַד שֶׁמֵּתָה הִיא - הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת

[א] שֶׁגְּרָמָה שֶׁשָּׁם הַשֵּׁם יִמְחֶק.

וְתִשְׂרֵף, קָרַב הַקְּמָץ וְלֹא הִסְפִּיק לֶאֱכֹל שִׁירַיִם עַד שֶׁמֵּת הוּא אוֹ עַד שֶׁמֵּתָה הִיא – הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמְּנָחוֹת וְתֵאָכֵל, שֶׁעַל סָפֵק בָּאת מִתְּחִלָּתָהּ, כִּפְרָה סְפֵקָהּ וְהָלְכָה לָהּ. בָּאוּ לָהּ עֵדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה – בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ מִנְחָתָהּ אֲסוּרָה׳. מַהוּ בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ? בֵּין שֶׁקָּמַץ וּבֵין שֶׁלֹּא קָמַץ, בֵּין שֶׁהִקְטִיר וּבֵין שֶׁלֹּא הִקְטִיר. רַבִּי אִילָא אָמַר: בֵּין שֶׁקָּמַץ וּבֵין שֶׁלֹּא קָמַץ – בְּשֶׁלֹּא הִקְטִיר, אֲבָל אִם הִקְטִיר – הַשִּׁירַיִם מֻתָּרִין.

תַּמָּן תָּנֵינַן: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים נִקְמֶצֶת, וְהַקֹּמֶץ קָרֵב לְעַצְמוֹ, וְהַשִּׁירַיִם קְרֵבִין לְעַצְמָן. וּשְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דּוֹרְשִׁין (וַיִּקְרָא ה, יג):

[יז:]

״וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה״, רַבָּנִין אָמְרִין: הֲרֵי הִיא כְּמִנְחַת נִדְבָתוֹ, מַה מִּנְחַת נִדְבָתוֹ קְרֵבָה בְּכָלוּל, אַף זוֹ קְרֵבָה בְּכָלוּל. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הֲרֵי עֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל כֹּהֵן כַּעֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל - מָה עֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִקְמֶצֶת, אַף זוֹ נִקְמֶצֶת. אִי מַה זוֹ נֶאֱכֶלֶת אַף זוֹ נֶאֱכֶלֶת? תַּלְמוּד לוֹמַר (שָׁם ו, טז): ״וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל״.

אֵלִין שִׁירַיִם מִשֶּׁם מָה הֵן בָּאִין? מִשֶּׁם קֹמֶץ? מִשֶּׁם שִׁירַיִם? אֵין תֵּימַר מִשּׁוּם קֹמֶץ - אֵינוֹ נוֹתְנָן בַּלַּיְלָה, וְאֵינוֹ נוֹתְנָן לְאַחַר מִיתָה, וְאֵינוֹ מְחַשֵּׁב לָהֶן. וְאֵין תֵּימַר מִשּׁוּם שִׁירַיִם - נוֹתְנָן בַּלַּיְלָה, וְנוֹתְנָן לְאַחַר מִיתָה. מַהוּ שֶׁיְּחַשֵּׁב לָהֶם? נִשְׁמְעִנָּהּ מִן הָדָא: רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַקֹּמֶץ קָרֵב לְעַצְמוֹ, וְהַשִּׁירַיִם מִתְפַּזְּרִין עַל גַּבֵּי הַדֶּשֶׁן. רַבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי: מָה אֲנַן קָיְמִין? אִם בְּדֶשֶׁן שֶׁלְּמַעְלָן כְּבָר אָמְרָהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָן לְדֶשֶׁן שֶׁלְּמַעְלָן, תְּנֵהוּ עִנְיָן לְדֶשֶׁן שֶׁלְּמַטָּן. הָדָא אָמְרָה: נוֹתְנָן בַּלַּיְלָה, וְנוֹתְנָן לְאַחַר מִיתָה. וּמְחַשֵּׁב לָהֶן? אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בְּרַבִּי בוּן: אֵינוֹ מְחַשֵּׁב לָהֶן, שֶׁלֹּא הֻכְשְׁרוּ לֹא לַאֲכִילַת אָדָם וְלֹא לַאֲכִילַת מִזְבֵּחַ.

רַבִּי בָּא בַּר מַמָּל בָּעֵי: הַךְ רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן - בְּשִׁיטַת אֲבִיו אוֹ בְּשִׁיטַת חֲכָמִים? אִין בְּשִׁיטַת אֲבִיו - יִקְרַב לְמַעְלָן, אִין בְּשִׁיטַת חֲכָמִים - לֹא יִקְמֹץ. בְּשִׁיטַת אֲבִיו הוּא. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הֲרֵי עֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל כֹּהֵן כַּעֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, מָה עֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִקְמֶצֶת, אַף זוֹ נִקְמֶצֶת. אִי מַה זוֹ נֶאֱכֶלֶת אַף זוֹ נֶאֱכֶלֶת? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל״. וּתְהֵא, ״כָּלִיל... וְלֹא תֵאָכֵל״ הִיקֵּשְׁתִּיהָ, לֹא הִיקֵּשְׁתִּיהָ ״לְכָלִיל תָּקְטָר״.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: רָאָה רַבִּי דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְשָׁנָה כַּיּוֹצֵא בוֹ. רַבִּי בָּא בַּר כֹּהֵן בָּעֵי קֳמֵי רַבִּי יוֹסֵי: וְלָמָּה לִי כְּרַבִּי לְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? אֲפִלּוּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבִיו! אָמַר לֵהּ: ׳אִכּוּל׳ בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וְאֵין ׳שְׂרֵפָה׳ בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ. הָתִיב רַבִּי חֲנִינָה קֳמֵי רַבִּי מָנָא: וְהָא תָּנֵי רַבִּי חִיָּה, וּפְלִיג? ׳לְקָרֵב כָּלִיל אֵינָהּ יְכֹלָה מִפְּנֵי שׁוּתָּפוּתָהּ שֶׁל אִשָּׁה, לְהֵאָכֵל אֵינָהּ יְכֹלָה מִפְּנֵי שֻׁתָּפוּתוֹ שֶׁל אִישׁ.

[יח.]

אָמַר לֵהּ: רַבִּי רָאָה דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְרַבִּי חִיָּה רַבָּה רָאָה דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן אָבִיו.

הֲלָכָה ז: מַתְנִיתִין: בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשֵּׂאת לְכֹהֵן - מִנְחָתָהּ נִשְׂרֶפֶת, וּבַת כֹּהֵן שֶׁנִּשֵּׂאת לְיִשְׂרָאֵל - מִנְחָתָהּ נֶאֱכֶלֶת. מַה בֵּין כֹּהֵן לְכֹהֶנֶת? מִנְחַת כֹּהֶנֶת נֶאֱכֶלֶת, וּמִנְחַת כֹּהֵן אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת; כֹּהֶנֶת מִתְחַלֶּלֶת, וְאֵין כֹּהֵן

מִתְחַלֵּל; כֹּהֶנֶת מִטַּמְּאָה לְמֵתִים, וְאֵין כֹּהֵן מִטַּמֵּא לְמֵתִים; כֹּהֵן אוֹכֵל בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְאֵין כֹּהֶנֶת אוֹכֶלֶת בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים.

גְּמָרָא: מַה בֵּין כֹּהֵן לְכֹהֶנֶת? מִנְחַת כֹּהֶנֶת נֶאֱכֶלֶת, מִנְחַת כֹּהֵן אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת, דִּכְתִיב (ויקרא ו, טז): "וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל" - לֹא כֹהֶנֶת. רַבִּי אַבָּהוּ בְּעָא קָמֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: וְהָא כְתִיב (שם כב, יא): "וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ", מֵעַתָּה כֹּהֵן וְלֹא כֹהֶנֶת! מַאי כְּדוֹן? "וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו" (שם ו, טו) - אֶת שֶׁבְּנוֹ עוֹמֵד תַּחְתָּיו, יָצְאַת זוֹ שֶׁאֵין בְּנָהּ עוֹמֵד תַּחְתֶּיהָ.

'כֹּהֶנֶת מִתְחַלֶּלֶת, וְאֵין כֹּהֵן מִתְחַלֵּל' - דִּכְתִיב (שם כא, טו): "וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו". אֵין לִי אֶלָּא זֶרַע שֶׁהוּא מִתְחַלֵּל, הֵיא עַצְמָהּ מִנַּיִן? וְדִין הוּא: מָה אִם הַזֶּרַע שֶׁלֹּא עָבַר עֲבֵרָה הֲרֵי הוּא מִתְחַלֵּל, הֵיא שֶׁעָבְרָה עֲבֵרָה אֵינוֹ דִּין שֶׁתִּתְחַלֵּל? ! הוּא עַצְמוֹ יוֹכִיחַ, שֶׁעָבַר עֲבֵרָה וְאֵינוֹ מִתְחַלֵּל! לֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּאִישׁ שֶׁאֵינוֹ מִתְחַלֵּל בְּכָל מָקוֹם, תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שֶׁהִיא מִתְחַלֶּלֶת בְּכָל מָקוֹם, הוֹאִיל וְהִיא מִתְחַלֶּלֶת בְּכָל מָקוֹם דִּין הוּא שֶׁתִּתְחַלֵּל. מַה נַּפְשָׁךְ לוֹמַר: "לֹא יְחַל" - "לֹא יְחַלֵּל", אַף מִי שֶׁהָיָה כָּשֵׁר וְנִתְחַלֵּל.

'כֹּהֶנֶת מִטַּמְּאָה לְמֵתִים' - רַבִּי דּוֹסָא מִפְלְחַיָּא, רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר: כֹּהֶנֶת מֻתֶּרֶת לָצֵאת חוּצָה לָאָרֶץ. מַה טַּעֲמָא (ויקרא כא, א): "אֱמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים" - לֹא אֶל הַכֹּהֲנוֹת. דְּלָא כֵן מָה אֲנַן אָמְרִין? הוֹאִיל וְהִיא בִּכְלַל גְּזֵרָה, לֹא תֵצֵא. וּתְהֵא בִּכְלַל גְּזֵרָה וְלֹא תֵצֵא? אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן, נִמְצֵאתָ מַדְחֶה פָּרָשַׁת טֻמְאוֹת.

'כֹּהֵן אוֹכֵל בְּקָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים, אֵין כֹּהֶנֶת אוֹכֶלֶת בְּקָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים' - דִּכְתִיב (שם ז, ו): "כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ".

הֲלָכָה ח: מַתְנִיתִין: וּמָה בֵּין הָאִישׁ לְאִשָּׁה? הָאִישׁ פּוֹרֵעַ וּפוֹרֵם, וְאֵין הָאִשָּׁה פּוֹרַעַת וּפוֹרֶמֶת; הָאִישׁ מַדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנָזִיר, וְאֵין הָאִשָּׁה מַדֶּרֶת אֶת בְּנָהּ בְּנָזִיר; הָאִישׁ מְגַלֵּחַ עַל נְזִירוּת אָבִיו, וְאֵין הָאִשָּׁה מְגַלַּחַת עַל נְזִירוּת אָבִיהָ; הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה מְקַדֶּשֶׁת אֶת בִּתָּהּ; הָאִישׁ מוֹכֵר אֶת בִּתּוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה מוֹכֶרֶת אֶת בִּתָּהּ; הָאִישׁ נִסְקָל עָרוֹם, וְאֵין הָאִשָּׁה נִסְקֶלֶת עֲרֻמָּה; הָאִישׁ נִתְלֶה, וְאֵין הָאִשָּׁה נִתְלֵית; הָאִישׁ נִמְכָּר בִּגְנֵבָתוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה נִמְכֶּרֶת בִּגְנֵבָתָהּ.

גְּמָרָא: 'מָה בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה? הָאִישׁ פּוֹרֵעַ וּפוֹרֵם' וְכוּ' -

[יח:]

"אִישׁ" (שם יג, מד), אֵין לִי אֶלָּא אִישׁ, אִשָּׁה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "צָרוּעַ" - בֵּין אִישׁ, בֵּין אִשָּׁה, בֵּין קָטָן. אִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר "אִישׁ"? לָעִנְיָן שֶׁלְּמַטָּן: הָאִישׁ פּוֹרֵעַ וּפוֹרֵם, אֵין הָאִשָּׁה פּוֹרַעַת וּפוֹרֶמֶת.

'הָאִישׁ מַדִּיר, וְהָאִישׁ מְגַלֵּחַ' - רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי מֵאִיר: עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה דְּבָרִים מִקְּלֵי בֵית שַׁמַּאי וּמֵחֲמְרֵי בֵית הִלֵּל, וְזֶה אֶחָד מֵהֶם: 'בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין הָאִישׁ מַדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנָזִיר, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: הָאִישׁ מַדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנָזִיר'.

'הָאִישׁ מוֹכֵר אֶת בִּתּוֹ' - דִּכְתִיב (שמות כא, ז): "וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה".

'הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ' - דִּכְתִיב (דברים כב, טז): "אֶת בִּתִּי נָתַתִּי לָאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה וַיִּשְׂנָאֶהָ".

'הָאִישׁ נִסְקָל עָרוֹם, וְאֵין הָאִשָּׁה נִסְקֶלֶת עֲרֻמָּה' - דִּכְתִיב (ויקרא כד, יד): "וְרָגְמוּ אֹתוֹ", לֹא אֶת כְּסוּתוֹ. רַבִּי חַגַּי בְּעָא קָמֵי רַבִּי יוֹסֵי:

וְהָכְתִיב (דְּבָרִים כב, כד): "וּסְקַלְתֶּם אֹתָם בָּאֲבָנִים" - מֵעַתָּה "אֹתָם" לֹא אֶת כְּסוּתָם?! מַאי כְּדוּן? אִישׁ עַל־יְדֵי שֶׁאֵין נִיווּלוֹ מְרֻבֶּה, לְפִיכָךְ נִסְקָל עָרוֹם, אֲבָל אִשָּׁה עַל־יְדֵי שֶׁנִּוּוּלָהּ מְרֻבֶּה, לְפִיכָךְ אֵינָהּ נִסְקֶלֶת עֲרֻמָּה.

'הָאִישׁ נִתְלֶה, וְאֵין הָאִשָּׁה נִתְלֵית' - דִּכְתִיב (דְּבָרִים כא, כב): "וְתָלִיתָ אֹתוֹ" - וְלֹא אוֹתָהּ.

'הָאִישׁ נִמְכַּר' - "בִּגְנֵבָתוֹ", וְלֹא בִּגְנֵבָתָהּ. בִּגְנֵיבוֹ וְלֹא בִּכְפִילוֹ. בִּגְנֵיבוֹ וְלֹא בִּזְמִימוֹ. בִּגְנֵיבוֹ אֵינוֹ נִמְכָּר וְנִשְׁנֶה. וְאֵין לוֹ עָלָיו דָּמִים. מֵעַתָּה בִּגְנֵבָה אַחַת, אֲבָל בִּשְׁתֵּי גְּנֵבוֹת נִמְכָּר וְנִשְׁנֶה. רַבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי: גָּנַב מִשֶּׁל שְׁתָּפוּת, מָה אַתְּ עָבֵד לֵהּ? כִּגְנֵבָה אַחַת? כִּשְׁתֵּי גְּנֵבוֹת?

הָיָה גּוֹנֵב וּמוֹצִיא בַּלַּיְלָה? נִימַר: אִם יָדְעוּ בּוֹ הַבְּעָלִים בִּנְתַיִם - שְׁתֵּי גְּנֵבוֹת הֵן, וְאִם לָאו - גְּנֵבָה אַחַת הִיא.

הַדָּרָן עֲלָךְ פֶּרֶק הָיָה נוֹטֵל

פֶּרֶק רְבִיעִי

הֲלָכָה א: **מַתְנִיתִין:** אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם, לֹא שׁוֹתָה וְלֹא נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, כט): "אֲשֶׁר תִּשְׂטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ וְנִטְמָאָה" - פָּרַט לַאֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט, מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר וּלְנָתִין - לֹא שׁוֹתָה וְלֹא נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּה.

גְּמָרָא: 'אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם' וְכוּ' - וַיַּשְׁקֵינָהּ! גְּזֵרַת הַכָּתוּב הִיא (שָׁם, טו): "וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן". וְלֹא יְקַנֶּא לָהּ? הַתּוֹרָה אָמְרָה (שָׁם, יד): "וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ", "וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ" - אֲפִלּוּ מְקֻצָּת אִשְׁתּוֹ.

מַתְנִיתָא דְּבֵית שַׁמַּאי, דְּבֵית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּתָהּ וְלֹא שׁוֹתָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: תַּמָּן טַעֲמַייְהוּ דְּבֵית שַׁמַּי: 'הָבֵיא לִי בַּעְלִי וַאֲנִי שׁוֹתָה',

[יט.]

בְּרַם הָכָא: יוֹדַעַת הָיְתָה שֶׁאֵין אֲרוּסָה שׁוֹתָה, לָמָּה הִכְנִיסָהּ עַצְמָהּ לַמִּסְפֵּק הַמְּרֻבֶּה הַזֶּה? בִּשְׁבִיל לְפָסְלָהּ מִכְּתֻבָּתָהּ.

רַבִּי יוּדָה בָּעֵי: כְּמָה דְּתֵימַר תַּמָּן: "וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ", "וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ" - אֲפִלּוּ מְקֻצָּת אִשְׁתּוֹ, וְדִכְוָתָהּ (שָׁם, יט): "תַּחַת אִישֵׁךְ" אֲפִלּוּ מְקֻצָּת אִישֵׁךְ? הֵיךְ עֲבִידָה? קִנֵּא לָהּ עוֹדָהּ אֲרוּסָה וּכְנָסָהּ, וְנִסְתְּרָה, מַשְׁקֶה אוֹתָהּ עַל קִנּוּיוֹ. קִנֵּא לָהּ עוֹדָהּ שׁוֹמֶרֶת יָבָם וּכְנָסָהּ, וְנִסְתְּרָה, מַשְׁקֶה אוֹתָהּ עַל קִנּוּיוֹ.

קִנֵּא לָהּ עוֹדָהּ אֲרוּסָה וְנִסְתְּרָה, וּכְנָסָהּ וְיָדַע בָּהּ - תֵּצֵא בִּכְתֻבָּתָהּ, וְאִם לָאו - תֵּצֵא בְּלֹא כְתֻבָּה.

קִנֵּא לָהּ בַּעְלָהּ וּמֵת, וְנָפְלָה לִפְנֵי הַיָּבָם וּכְנָסָהּ, וְנִסְתְּרָה - מַשְׁקֶה אוֹתָהּ עַל קִנּוּיוֹ. לֹא קִנֵּא לָהּ בַּעְלָהּ וּמֵת, וְנָפְלָה לִפְנֵי הַיָּבָם וְקִנֵּא לָהּ, וְלֹא הִסְפִּיק לִכְנֹס עַד שֶׁמֵּת, וְנָפְלָה לִפְנֵי אָחִיו - אֵינוֹ מַשְׁקֶה אוֹתָהּ, שֶׁלֹּא נָפְלָה לוֹ אֶלָּא מֵחֲמַת אָחִיו הָרִאשׁוֹן. אֲבָל אִם קִנֵּא לָהּ הַיָּבָם וּכְנָסָהּ וּמֵת, וְנָפְלָה לִפְנֵי הַיָּבָם וּכְנָסָהּ, וְנִסְתְּרָה - מַשְׁקֶה אוֹתָהּ עַל קִנּוּיוֹ.

תַּמָּן תָּנֵינַן: אֵילוֹנִית וּזְקֵנָה וְשֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְוָלָד, לֹא שׁוֹתָה וְלֹא נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּתָהּ. שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, כח): "וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זָרַע" - הָרְאוּיָה לְהַזְרִיעַ זָרַע, יָצְאַת זוֹ שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה

לְהַזְרִיעַ זֶרַע. הֲתִיבוּן: הֲרֵי אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, הֲרֵי הִיא רְאוּיָה לְהַזְרִיעַ זֶרַע! שָׁנְיָא הִיא, דִּכְתִיב (וַיִּקְרָא כא, טו): "וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו". תַּמָּן תָּנֵינַן: מַמְזֵר פּוֹסֵל וּמַאֲכִיל, כֵּיצַד? וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵן! אָמַר רַבִּי תַּנְחוּמָא: תַּמָּן (שָׁם כב, יג): "וְזֶרַע אֵין לָהּ" – מִכָּל מָקוֹם, בְּרַם הָכָא: זֶרַע כָּשֵׁר, לֹא זֶרַע פָּסוּל.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בְּרַבִּי בוּן: כְּלוּם הַמַּיִם בָּאִין אֶלָּא לְהַתִּירָהּ לְבִיתָהּ? וְזוֹ, כֵּיוָן שֶׁאֲסוּרָה, אוֹמְרִים לוֹ 'הוֹצֵא'.

הֲלָכָה ב: מַתְנִיתִין: וְאֵלּוּ לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה: הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי לָךְ, וְשֶׁבָּאוּ לָהּ עֵדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה. הָאוֹמֶרֶת 'אֵינִי שׁוֹתָה', וְאָמַר בַּעְלָהּ 'אֵינִי מַשְׁקֶהָ', וְשֶׁבַּעְלָהּ בְּעָלָהּ בַּדֶּרֶךְ – נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּה וְלֹא שׁוֹתָה. מֵתוּ בַּעְלֵיהֶן עַד שֶׁלֹּא יִשְׁתּוּ, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה וְלֹא שׁוֹתוֹת, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה.

גְּמָרָא: אָמַר רַבִּי יֹאשִׁיָּה: סָח לִי זְעֵירָא מִשּׁוּם אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם: שְׁלֹשָׁה הֵן שֶׁאִם בִּקְּשׁוּ לִמְחֹל מוֹחֲלִין לָהֶן, וְאֵלּוּ הֵן: סוֹטָה, וּבֶן סוֹרֵר וּמוֹרֶה,

[יט:]

וְזָקֵן מַמְרֵא. וּכְשֶׁבָּאתִי אֵצֶל חֲבֵרַי שֶׁבַּדָּרוֹם, עַל שְׁנַיִם הוֹדוּ לִי וְעַל זָקֵן מַמְרֵא לֹא הוֹדוּ לִי, שֶׁלֹּא יְרֵבֶּה מַחֲלוֹקוֹת בְּיִשְׂרָאֵל.

הֲלָכָה ג: מַתְנִיתִין: מְעֻבֶּרֶת חֲבֵרוֹ וּמֵינִיקֶת חֲבֵרוֹ – לֹא שׁוֹתָה, וְלֹא נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יָכוֹל הוּא לְהַפְרִישָׁהּ וּלְהַחֲזִירָהּ לְאַחַר זְמַן. אֲיִלּוֹנִית וּזְקֵנָה וְשֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לֵילֵד – לֹא שׁוֹתָה, וְלֹא נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּה. רַבִּי לְעָזָר אוֹמֵר: יָכוֹל הוּא לִשָּׂא לוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת, וְלִפְרוֹת וְלִרְבּוֹת מִמֶּנָּה. וּשְׁאָר כָּל הַנָּשִׁים – אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה.

גְּמָרָא: לֹא יִשָּׂא אָדָם מְעֻבֶּרֶת חֲבֵרוֹ וּמֵינִיקֶת חֲבֵרוֹ, וְאִם נָשָׂא עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (מִשְׁלֵי כג, י): "אַל תַּשֵּׂג גְּבוּל עוֹלָם, וּבִשְׂדֵה יְתוֹמִין אַל תָּבֹא". הַנּוֹשֵׂא מְעֻבֶּרֶת חֲבֵרוֹ וּמֵינִיקֶת חֲבֵרוֹ – יוֹצִיא וְלֹא יַחֲזִיר עוֹלָמִית, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יָכוֹל הוּא לְהַפְרִישָׁהּ וּלְהַחֲזִירָהּ לְאַחַר זְמַן.

וּבְכָל הַדְּבָרִים רַבִּי מֵאִיר קוֹנֵס? נִשְׁמְעִנָּהּ מִן הָדָא: 'קְטַנָּה שֶׁחָלְצָה – תַּחֲלִיץ מִשֶּׁתַּגְדִּיל, וְאִם לֹא חָלְצָה – חֲלִיצָתָהּ כְּשֵׁרָה'. רַבִּי מָנָא אָמַר לַהּ סְתָם, רַבִּי יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּה רַבָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֵין חוֹלְצִין וְאֵין מְיַבְּמִין אֶת הַקְּטַנָּה, שֶׁמָּא תִּמְצָא אֲיִלּוֹנִית. תָּנֵי: מֵינִיקָה שֶׁמֵּת בַּעְלָהּ לֹא תִנָּשֵׂא עַד עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁמוֹנָה־עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן יוֹסֵי אוֹמֵר: בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים: עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שְׁמוֹנָה־עָשָׂר חֹדֶשׁ. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: אִם כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ – מֻתֶּרֶת לְהִנָּשֵׂא לְאַחַר עֶשְׂרִים וְאֶחָד חֹדֶשׁ, וְאִם כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר שְׁמוֹנָה־עָשָׂר חֹדֶשׁ – מֻתֶּרֶת לְהִנָּשֵׂא לְאַחַר חֲמִשָּׁה־עָשָׂר חֹדֶשׁ, לְפִי שֶׁאֵין הֶחָלָב נֶעְכָּר אֶלָּא לְאַחַר שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא אָמַר: עֲקַבְיָה שְׁאַל אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, וְהוֹרֵי לֵהּ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים. רַבִּי יִרְמְיָה: עֲקַבְיָה שְׁאַל לְרַבִּי חֲנִינָא, וְהוֹרֵי לֵהּ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה

חֲדָשִׁים. מָה? תֵּרִין עוּבְדִין הֲווֹן: חַד בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא, וְחַד בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

רַבִּי מָנָא הוֹרֵי שְׁמוֹנָה־עָשָׂר חֹדֶשׁ, וְצָם כָּל הָהוּא יוֹמָא[ב]. רַבִּי מַר עֻקְבָּא הוֹרֵי בְּאַרְבֵּלִי עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ, וַאֲפִלּוּ מֵת הַתִּינוֹק.

מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁאִם הָיוּ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים שֶׁהִיא שׁוֹתָה וְנוֹטֶלֶת כְּתֻבָּה. הָיָה לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים, וּמֵתוּ בֵּין קְנוּי לִסְתִירָה, כְּבָר נִרְאֵית לִשְׁתּוֹת. לֹא הָיָה לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים, וְנוֹלְדוּ לוֹ בֵּין קְנוּי לִסְתִירָה, כְּבָר נִרְאֵית שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת.

[כ.]

הֲלָכָה ד: מַתְנִיתִין: אֵשֶׁת כֹּהֵן שׁוֹתָה, וּמֻתֶּרֶת לְבַעְלָהּ. אֵשֶׁת סָרִיס שׁוֹתָה. עַל־יְדֵי כָּל הָעֲרָיוֹת כֻּלָּן מְקַנִּין, חוּץ מִן הַקָּטָן, וּמִמִּי שֶׁאֵינוֹ אִישׁ.

גְּמָרָא: ׳אֵשֶׁת כֹּהֵן שׁוֹתָה׳ וְכוּ׳ - דִּלְא כֵן מָה אֲנַן אָמְרִין? שְׁתֵּת וְלֹא בָּדְקוּ אוֹתָהּ הַמַּיִם טְהוֹרָה הִיא! אֲנִי אוֹמֵר הַזְּכוּת תּוֹלָה לָהּ. נִיחָא כְּמַאן דְּאָמַר הַזְּכוּת תּוֹלָה וְאֵינָהּ נִכֶּרֶת, בְּרַם כְּמַאן דְּמַר הַזְּכוּת תּוֹלָה וְנִכֶּרֶת? אָמַר רַבִּי יִצְחָק: כֵּן אֲנַן קָיְמִין כְּשֶׁשָּׁתַת וְלֹא הָיוּ הַמַּיִם בּוֹדְקִין אוֹתָהּ, שֶׁלֹּא תֹּאמַר, הוֹאִיל וְאֵין הַמַּיִם בּוֹדְקִין בָּאֲנוּסָה אֶלָּא בִּמְפֻתָּה, וְזוֹ אֲנוּסָה הִיא. מָה אֲנוּסָה שֶׁבְּכָהֳנָה? כְּרָצוֹן שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל. לְפִם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר מֻתֶּרֶת לְבֵיתָהּ.

וּמִנַּיִן שֶׁאוֹנְסִין פּוֹסְלִין בִּכְהֻנָּה בְּאֵשֶׁת אִישׁ? מָה אִם שְׁרָצִים הַקַּלִּים עָשָׂה בָּהֶן אֶת הָאָנֻס כְּרָצוֹן, סוֹטָה חֲמוּרָה לֹא כָּל שֶׁכֵּן?!

תָּנֵי רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי קַמֵּי רַבִּי יוֹנָתָן (בַּמִּדְבָּר ה, כ): "וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת" - פְּרָט לָאֲנָסִין. מָה אַתְּ שְׁמַע מִנָּהּ? אֲמַר לֵהּ: מַה "תַּחַת אִישֵׁךְ" לְרָצוֹן, אַף כָּאן לְרָצוֹן.

"וְהִיא לֹא נִתְפְּשָׂה" (שָׁם, יג) - הָא נִתְפְּשָׂה מֻתֶּרֶת. וְיֵשׁ לָךְ תְּפוּסָה בְּיִשְׂרָאֵל וְהִיא אֲסוּרָה, וְאֵי זוֹ זוֹ? זוֹ שֶׁתְּחִלָּתָהּ בְּרָצוֹן וְסוֹפָהּ בְּאֹנֶס. וְיֵשׁ לָךְ שֶׁאֵינָהּ תְּפוּסָה בְּיִשְׂרָאֵל וְהִיא מֻתֶּרֶת, וְאֵי זוֹ זוֹ? זוֹ שֶׁתְּחִלָּתָהּ בְּאֹנֶס וְסוֹפָהּ בְּרָצוֹן. כְּהָדָא אִתְּתָא אֲתַת לְגַבֵּיהּ רַבִּי יוֹחָנָן׳ אָמְרָה לֵהּ: ׳נֶאֱנַסְתִּי׳. אֲמַר לַהּ: ׳וְלָא עֲרַב לָךְ בְּסוֹף׳? אָמְרָה לֵהּ: ׳וְאִם יִטְבֹּל אָדָם אֶצְבָּעוֹ בִּדְבָשׁ וְיִתְּנֶנָּה לְתוֹךְ פִּיו[ג] בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים, שֶׁמָּא אֵינוֹ רַע לוֹ? וּבְסוֹף אֵינוֹ עָרֵב לוֹ׳? וְקִבְּלָהּ.

"וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת" - לְרַבּוֹת אֵשֶׁת הַסָּרִיס, "וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת שְׁכָבְתּוֹ" - לְרַבּוֹת אֶת הַסָּרִיס, חוּץ מִן הַקָּטָן וּמִמִּי שֶׁאֵינוֹ אִישׁ.

הֲלָכָה ה: מַתְנִיתִין: וְאֵלּוּ שֶׁבֵּית דִּין מְקַנִּין לָהֶן: מִי שֶׁנִּתְחָרֵשׁ בַּעְלָהּ, אוֹ נִשְׁטָה, אוֹ שֶׁהָיָה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִין. לֹא לְהַשְׁקוֹתָהּ אָמְרוּ, אֶלָּא לְפָסְלָהּ מִכְּתֻבָּתָהּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף לְהַשְׁקוֹתָהּ, שֶׁכְּשֶׁיֵּצֵא בַּעְלָהּ מִבֵּית הָאֲסוּרִים יַשְׁקֶנָּה.

גְּמָרָא: ׳וְאֵלּוּ שֶׁבֵּית דִּין מְקַנִּין לָהֶן׳ וְכוּ׳ - (בַּמִּדְבָּר ה, יב-יד): "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְקִנֵּא" - וַיַּשְׁקֶינָהּ? גְּזֵרַת הַכָּתוּב הִיא (שָׁם, טו): "וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן".

[כ:]

וְלֹא יְקַנֵּא לָהּ? הַתּוֹרָה אָמְרָה "וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ", "וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ" - אֲפִלּוּ מִקְצָת אִשְׁתּוֹ.

[ב] צָם כָּל אוֹתוֹ יוֹם, מִפְּנֵי שֶׁחָשַׁשׁ שֶׁמָּא נָהַג שֶׁלֹּא כַּדִּין.

[ג] שֶׁל חֲבֵרוֹ

בִּיאַת פְּסוּלִין, מִנַּיִן שֶׁהִיא פּוֹסֶלֶת? מָה אֲנַן קָיְמִין? אִם מֵאֶשֶׁת אִישׁ - חֲמוּרָה הִיא. אִם מֵאַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל - שֶׁאֲנִי פְּסוּלֵי כְהוּנָה. הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן: אֶת שֶׁזַּרְעוֹ פָּסוּל - בִּיאָתוֹ פּוֹסֶלֶת, וְאֶת שֶׁאֵין זַרְעוֹ פָּסוּל - אֵין בִּיאָתוֹ פּוֹסֶלֶת.

וְאֵלוּ הֵן: בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, גֵּר עַמּוֹנִי, וּמוֹאָבִי, אֲדוֹמִי, מִצְרִי, עֶבֶד, מַמְזֵר, חָלָל, נָתִין, כּוּתִי וְגוֹי, שֶׁבָּאוּ עַל בַּת כֹּהֵן, עַל בַּת לֵוִי, וְעַל בַּת יִשְׂרָאֵל, פּוֹסֶלֶת מִן הַכְּהֻנָּה׳. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁזַּרְעוֹ פָּסוּל - בִּיאָתוֹ פּוֹסֶלֶת, וְכָל שֶׁאֵין זַרְעוֹ פָּסוּל - אֵין בִּיאָתוֹ פּוֹסֶלֶת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל שֶׁאַתְּ מָתָר בְּבִתּוֹ אַתְּ מָתָר בְּאַלְמְנָתוֹ, וְכָל שֶׁאֵין אַתְּ מָתָר בְּבִתּוֹ אֵין אַתְּ מָתָר בְּאַלְמְנָתוֹ.

הַדָּרָן עָלָךְ פֶּרֶק אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: כְּשֵׁם שֶׁהַמַּיִם בּוֹדְקִין אוֹתָהּ, כָּךְ הַמַּיִם בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה): "וּבָאוּ" - "וּבָאוּ". כְּשֵׁם שֶׁהִיא אֲסוּרָה לַבַּעַל, כָּךְ אֲסוּרָה לַבּוֹעֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם, כט): "נִטְמְאָה" - "נִטְמְאָה", דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כָּךְ הָיָה דּוֹרֵשׁ רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקַּצָּב. רַבִּי אוֹמֵר: שְׁתֵּי פְּעָמִים הָאֲמוּרִין בַּפָּרָשָׁה "אִם נִטְמְאָה" - "אִם נִטְמְאָה": אֶחָד לַבַּעַל וְאֶחָד לַבּוֹעֵל.

גְּמָרָא: אֲנַן תָּנִינַן: "בָּאוּ" "וּבָאוּ". אִית תַּנַּי תָּנֵי: "וּבָאוּ" "וּבָאוּ". מַאן דְּמַר "בָּאוּ" "וּבָאוּ" - רַבִּי עֲקִיבָה. וּמַאן דְּמַר "וּבָאוּ" "וּבָאוּ" - רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. אֲנַן תָּנִינַן: "נִטְמְאָה" "וְנִטְמָאָה". אִית תַּנַּי תָּנֵי: "וְנִטְמָאָה" "וְנִטְמָאָה". מַאן דְּמַר "נִטְמְאָה" "וְנִטְמָאָה" - רַבִּי עֲקִיבָה. וּמַאן דְּמַר "וְנִטְמָאָה" "וְנִטְמָאָה"- רַבִּי יִשְׁמָעֵאל.

תָּנֵי: 'בּוֹא וּבָהּ'. וּכְתִיב כֵּן? כַּיי דְּמַר רַבִּי אַמִּי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: גּוֹרְעִין לִדְרֹשׁ מִתְּחִלָּתָהּ לְסוֹפָהּ. רַבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רַבִּי יִרְמְיָה: וַאֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַתֵּבָה.

"וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן" (וַיִּקְרָא ב, ו) - 'וְיָצַקְתָּ שֶׁמֶן מִנְחָה', לְרַבּוֹת אֶת כָּל הַמִּנְחוֹת לִיצִיקָה.

"הַמְּאֹרָרִים" - אָמַר רַבִּי תַּנְחוּמָא: מִנַּיִן 'הַמְּאֹרָרִים' - כְּנֶגֶד מֵאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה אֵיבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהּ, וּכְנֶגֶד מֵאתַיִם אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה אֵיבָרִים שֶׁיֵּשׁ בּוֹ[י].

הַמְּאֹרָרִים 496 = רמ"ח 248 + רמ"ח 248. רֶמֶז שֶׁהַמַּיִם בּוֹדְקִים
י אוֹתוֹ וְאוֹתָהּ.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת עֲרָכִין פֶּרֶק שֵׁנִי

א. אֵין פּוֹחֲתִין מִתִּשְׁעָה כִּנּוֹרוֹת וּמוֹסִיפִין עַד עוֹלָם. אֵין פּוֹחֲתִין מִשְּׁנֵים עָשָׂר לְוִיִּם הָעוֹמְדִים עַל הַדּוּכָן, וּמוֹסִיפִין עַד עוֹלָם, כְּנֶגֶד תִּשְׁעָה כִּנּוֹרוֹת וּשְׁנֵי נְבָלִים וּבְצִלְצַל אֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר (דִּבְרֵי הַיָּמִים-א כה, ט): "הוּא וְאֶחָיו וּבָנָיו שְׁנֵים עָשָׂר", כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "יֵשׁוּעַ" (עֶזְרָא ג, ב), מִלַּמֵּד שֶׁאַף עִמָּהֶן מִן הַמְנֻיָּן. מֵעוֹלָם לֹא נִרְאֵית אִשָּׁה בְּעֶזְרָה אֶלָּא בִּשְׁעַת קְרְבָּנָהּ בִּלְבַד, וְלֹא נִרְאֶה קָטָן בָּעֶזְרָה אֶלָּא בִּשְׁעָה שֶׁהַלְוִיִּם אוֹמְרִין בַּשִּׁיר. לֹא הָיוּ אוֹמְרִין בִּנְבָל וְכִנּוֹר אֶלָּא בְּפֶה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: צוֹעֲרֵי לְוִיָּה בְּנֵי יַקִּירֵי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ בְּעֶזְרַת נָשִׁים, רָאשֵׁיהֶן בֵּין רַגְלֵי הַלְוִיִּם, כְּדֵי לִתֵּן תֶּבֶל בְּנְעִימָה, שֶׁנֶּאֱמַר (עֶזְרָא ג, ט): "וַיַּעֲמֹד יֵשׁוּעַ בָּנָיו [וְאֶחָיו] קַדְמִיאֵל וּבָנָיו בְּנֵי יְהוּדָה" וְגוֹ'.

ב. חָלִיל שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ שֶׁל קָנֶה הָיָה, וּמִימוֹת מֹשֶׁה הָיָה, פַּעַם אַחַת צְפּוּיוֹ זָהָב, וְלֹא הָיָה קוֹלוֹ עָרֵב כְּמוֹת שֶׁהָיָה, נָטְלוּ צְפּוּיוֹ, וְחָזַר קוֹלוֹ לִהְיוֹת עָרֵב לִכְמוֹת שֶׁהָיָה. צִלְצָל שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ שֶׁל נְחֹשֶׁת חַיָּה וּמִימוֹת מֹשֶׁה הָיָה נִפְגָּם, שָׁלְחוּ חֲכָמִים וְהֵבִיאוּ אֲמָנִין מֵאַלֶכְסַנְדְּרִיָּא שֶׁתִּקְּנוּהוּ, וְלֹא הָיָה קוֹלוֹ עָרֵב כְּמוֹ שֶׁהָיָה. מִכְתֶּשֶׁת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ שֶׁל נְחֹשֶׁת הָיְתָה, וּמִימוֹת מֹשֶׁה הָיְתָה נִפְגָּמָה, וְשָׁלְחוּ חֲכָמִים וְהֵבִיאוּ אֲמָנִין מֵאַלֶכְסַנְדְּרִיָּא, וְתִקְּנוּהָ, וְלֹא הָיְתָה מְפֻטֶּמֶת כָּרִאשׁוֹנָה, נָטְלוּ אֶת פְּגִימָתָהּ חָזְרָה לִתְחִלָּתָהּ.

ג. אֵלּוּ הַכֵּלִים שֶׁנִּפְגְּמוּ בַּבַּיִת הָרִאשׁוֹן, וְלֹא עָלְתָה לָהֶן אַרְכָּה, וַעֲלֵיהֶן הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-א ז, מה): "נְחֹשֶׁת מְמֹרָט". וַעֲלֵיהֶן הוּא אוֹמֵר (עֶזְרָא ח, כז): "וּכְלֵי נְחֹשֶׁת מֻצְהָב טוֹבָה שְׁנַיִם חֲמוּדוֹת כָּזָהָב", מִלַּמֵּד שֶׁהָיְתָה יָפָה כִּשְׁנַיִם כָּזָהָב. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: שְׁנֵי כֵלִים הָיוּ, שֶׁנֶּאֱמַר: "שְׁנַיִם". רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁלוּחַ הָיָה. הַמּוֹצִיא מַיִם בִּכְאִיסָר, אָמַר נַרְחִיבֵנוּ, כְּדֵי שֶׁיִּרְבּוּ מֵימָיו וְהִרְחִיבוּהוּ וְנִתְמַעֲטוּ מֵימָיו, וְסִתְמוּהוּ וְחָזַר לְתִחְלָתוֹ.

הַשָּׁלֵם

ד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שֶׁבַע נִימִין בִּכְנוֹר הָיוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים טז, יא): "שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ", לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ שְׁמוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים יב, א): "לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית" - עַל נִימָא שְׁמִינִית, לֶעָתִיד לָבוֹא בַּעֲשִׂירִית, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים לג, ב): "הוֹדוּ לַה' בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ".

ה. שְׁדֵה אֲחוּזָה לְהָקֵל וּלְהַחְמִיר, כֵּיצַד? אֶחָד הַמַּקְדִּישׁ בְּפַרְדֵּסוֹת סְפוֹסְטִי, וּבְחוֹלִית שֶׁל מְחוֹזָא, נוֹתֵן חֲמִשִּׁים סֶלַע לְבֵית כּוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמַּקְדִּישׁ בְּפַרְדֵּסוֹת יָרְחוּ וּבְחוֹלִית שֶׁל יַבְנֶה - נוֹתֵן חֲמִשִּׁים סֶלַע לְבֵית כּוֹר, שְׂדֵה מִקְנֶה נוֹתֵן שְׁוִיוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כז, כג): "וְחִשַּׁב לוֹ הַכֹּהֵן אֶת מִכְסַת הָעֲרְכְּךָ" - אֵין מִכְסַת אֶלָּא שְׁוִיהּ; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אֵין כָּל שְׁוִיהּ הוּא נוֹתֵן, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְחִשַּׁב", נֶאֱמַר כָּאן: "וְחִשַּׁב", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן: "וְחִשַּׁב", מַה "וְחִשַּׁב" הָאָמוּר לְהַלָּן חֲמִשִּׁים סֶלַע לְבֵית כּוֹר, אַף "וְחִשַּׁב" הָאָמוּר כָּאן חֲמִשִּׁים סֶלַע לְבֵית כּוֹר.

ו. רְאֵה כַּמָּה הֶחְמִירָה תּוֹרָה בֵּין חוֹמְסֵי חָמֵס לְאוֹמְרֵי לְשׁוֹן הָרַע, שֶׁאוֹנֵס וּמְפַתֶּה וְחָמֵס חָמֵס נוֹתֵן חֲמִשָּׁה סְלָעִים, וְאֵינוֹ לוֹקֶה. הַמּוֹצִיא שֵׁם רָע - לוֹקֶה וְנוֹתֵן מֵאָה סֶלַע. הֶחְמִירָה תּוֹרָה דְּבָרִים מִן הַמַּעֲשֶׂה, נֶאֱמַר (שְׁמוֹת כא, טו): "וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת", וְנֶאֱמַר (שְׁמוֹת כא, יז): "וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת", זֶה בִּסְקִילָה וְזֶה בְּחֶנֶק, הֶחְמִירָה תּוֹרָה דְּבָרִים מִן הַמַּעֲשֶׂה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן פַּרְטָא אוֹמֵר: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (בְּמִדְבַּר יד, לז): "וַיְמוּתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דִבַּת הָאָרֶץ" וְגוֹ'. עַל מַה הוֹצִיאוּ שֵׁם רָע עַל עֵצִים וְעַל אֲבָנִים? וַהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחֹמֶר, וּמָה אִם אִלּוּ שֶׁלֹּא הוֹצִיאוּ שֵׁם רַע אֶלָּא עַל עֵצִים וְעַל אֲבָנִים נֶעֱנָשׁוּ, וְלֹא עֹנֶשׁ מוּעָט אֶלָּא עֹנֶשׁ מְרֻבֶּה, וְלֹא עֹנֶשׁ לְשָׁעָה אֶלָּא עֹנֶשׁ לְדוֹרוֹת, הַמּוֹצִיא שֵׁם רָע עַל חֲבֵרוֹ כַּיּוֹצֵא בּוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

תּוֹסֶפְתָּא

ז. עָנִי וְעָשִׁיר שֶׁהֵעֲרִיכוּ אֶת עָנִי וְעָשִׁיר - זֶה נוֹתֵן לְפִי מַשֶּׂהוּ וְזֶה נוֹתֵן לְפִי מַשֶּׂהוּ. ׳הֲרֵי עָלַי עֶרֶךְ סְתָם׳ - זֶה מֵבִיא אֶת הַמָּעָט שֶׁבַּעֲרָכִין. וְכַמָּה הוּא מָעָט שֶׁבַּעֲרָכִין? חֲמִשָּׁה סְלָעִים. הָאוֹמֵר עֶרְכִּי שֶׁל עֲשָׂרָה עָלַי, אִם הָיָה עָנִי - נוֹתֵן עַל יְדֵי כָּלָן עֶרֶךְ עָנִי. עָשִׁיר - נוֹתֵן עַל יְדֵי כָּלָן עֶרֶךְ עָשִׁיר, עָנִי וְהֶעֱשִׁיר - נוֹתֵן עַל יְדֵי כָּלָן, עֶרֶךְ עָשִׁיר עָשִׁיר וְהֶעֱנִי - נוֹתֵן עַל יְדֵי כָּלָן עֶרֶךְ עָנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֶרֶךְ עָשִׁיר הוֹאִיל וּבָא לִכְלָל עֹשֶׁר שָׁעָה אַחַת. הָאוֹמֵר: ׳עֶרֶךְ פְּלוֹנִי זֶה עָלַי׳ - הֲרֵי זֶה נוֹתֵן סֶלַע; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז, כה): ״וְכָל עֶרְכְּךָ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ״. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין נוֹתְנִין אֶלָּא לְפִי הַשֶּׂגַ יָד, שֶׁנֶּאֱמַר (שם כז, ח): ״עַל פִּי אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יַד הַנּוֹדֵר יַעֲרִיכֶנּוּ״. עָנִי שֶׁהֶעֱרִיךְ אֶת עַצְמוֹ - אֵין אוֹמְרִים לוֹ: ׳לֵךְ לְוֵה, לֵךְ עֲשֵׂה מְלָאכָה, וְהָבֵא עֶרֶךְ עָנִי עַכְשָׁו, וְאַל יָבִיא עֶרֶךְ עָשִׁיר אֶלָּא לְאַחַר זְמַן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָיָה אָבִיו חוֹלֶה אוֹ מֻסְכָּן אוֹ שֶׁהָיְתָה סְפִינָתוֹ בְּמִדִּינַת הַיָּם וְיָבִיא עֶרֶךְ עָשִׁיר, אֶלָּא מָטָב שֶׁיָּבִיא עֶרֶךְ עָנִי עַכְשָׁו, וְאַל יָבִיא עֶרֶךְ עָשִׁיר לְאַחַר זְמַן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הָיָה חַיָּב קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, אֵין אוֹמְרִים לוֹ: ׳לֵךְ לְוֵה, לֵךְ עֲשֵׂה מְלָאכָה וְהָבֵא קָרְבָּן עָשִׁיר׳, אֶלָּא מָטָב שֶׁיָּבִיא קָרְבָּן עָנִי עַכְשָׁיו, וְאַל יָבִיא קָרְבָּן עָשִׁיר לְאַחַר זְמַן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַקֵּטֶר חֲלָבִים כְּשֵׁרִין לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, אֲמָרָהּ תּוֹרָה: יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת בִּזְמַן, וְאַל יִקָּרְבוּ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת.

מַסֶּכֶת עֲרָכִין פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הָאוֹמֵר: ׳הֲרֵי עָלַי שַׁרְבִּיט מְלֹא קוֹמָתוֹ׳ - מֵבִיא מְלֹא קוֹמָתוֹ שַׁרְבִּיט שֶׁאֵינוֹ נִכְפָּף. מַעֲשֶׂה בְּאִמָּה שֶׁל רִימַטְיָא, שֶׁהָיְתָה בְּתָהּ חוֹלָה, וְאָמְרָה: אִם תַּעֲמֹד בִּתִּי מֵחֳלְיָהּ אֶתֵּן מִשְׁקָלָהּ זָהָב, עָמְדָה מֵחֳלְיָהּ, עָלְתָה לִירוּשָׁלַיִם וְשָׁקְלָתָהּ זָהָב.

ב. ׳מִשְׁקַל יָדִי עָלַי׳ - נוֹתֵן עַד הָאָצִיל. ׳מִשְׁקַל רַגְלִי עָלַי׳ - נוֹתֵן עַד הָאַרְכֻּבָּה,

הַשָּׁלֵם

כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מֵבִיא חָבִית מְלֵאָה מַיִם, מַכְנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ עַד הָאָצִיל - מַכְנִיס רַגְלוֹ לְתוֹכוֹ, וּמֵבִיא בְּשַׂר חֲמוֹר גִּידִים וַעֲצָמוֹת, שׁוֹקֵל וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ, בָּשָׂר כְּנֶגֶד בָּשָׂר וַעֲצָמוֹת כְּנֶגֶד עֲצָמוֹת, וְאַף שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר זֵכֶר לַדָּבָר (יְחֶזְקֵאל כג, כ): ״אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם״; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: הֵיאַךְ אֶפְשָׁר לְכֵן בָּשָׂר כְּנֶגֶד בָּשָׂר וַעֲצָמוֹת כְּנֶגֶד עֲצָמוֹת? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: אוֹמְדִין אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: עַד שֶׁאוֹמְדִין אוֹתוֹ - יֶאֱמַד אֶת הַיָּד, כַּמָּה הִיא שׁוֹקֶלֶת? וְאֶת הָרֶגֶל כַּמָּה הִיא שׁוֹקֶלֶת?

ג. ׳חֲצִי עֶרְכִּי עָלַי׳ - נוֹתֵן חֲצִי עֶרְכּוֹ; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְנוֹתֵן עֶרֶךְ כֻּלּוֹ. ׳חֲצִי דְּמִי עָלַי׳ - נוֹתֵן חֲצִי דָּמוֹ. רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְנוֹתֵן דְּמֵי כֻלּוֹ.

ד. הָאוֹמֵר עֶרְכּוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי עָלַי, מֵת הַנֶּעֱרָךְ - הַמַּעֲרִיךְ חַיָּב.

ה. חִמֵּר בַּדָּמִים שֶׁאֵין בַּעֲרָכִין, וּבַעֲרָכִין שֶׁאֵין בַּדָּמִים. שֶׁהַדָּמִים נוֹהֲגִין בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה בַּחַיִּים, וּבִשְׁחוּטִין בַּשְּׁלֵמִים וּבָאֲבָרִים, וּבְאֵין שָׁלֹא מִן הַשֶּׂגַ יָד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּעֲרָכִין. חִמֵּר בַּעֲרָכִין, שֶׁעֲרָכִין יֵשׁ לָהֶן קִצְבָה מִן הַתּוֹרָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּדָּמִים. ׳הָאוֹמֵר עֶרְכִּי פְּלוֹנִי עָלַי׳ וָמֵת - חַיָּב, ׳דְּמֵי בְּהֵמָה זוֹ עָלַי וָמֵת׳ - חַיָּב. ׳דְּמֵי בְּהֵמָה זוֹ עָלַי׳ - וָמֵתָה בְּהֵמָה - הַנּוֹדֵר חַיָּב.

ו. חִמֵּר בָּאָדָם שֶׁאֵין בַּבְּהֵמָה, וּבִבְהֵמָה שֶׁאֵין בָּאָדָם. שֶׁהָאוֹמֵר: ׳דְּמֵי בְּהֵמָה זוֹ עָלַי׳ - מֵתָה חַיָּב. ׳דְּמֵי פְּלוֹנִי זֶה עָלַי וָמֵת׳ - פָּטוּר. חִמֵּר בַּעֲרָכִין שֶׁנּוֹהֲגִים בָּאָדָם וְאֵין נוֹהֲגִים בַּבְּהֵמָה.

ז. הַמַּקְדִּישׁ מַעֲשֶׂה יְדֵי אִשְׁתּוֹ - הֲרֵי זֶה מַעֲלֶה לָהּ פַּרְנָסָה מִתּוֹכָן, וְהַשְּׁאָר הֶקְדֵּישׁ. הַמַּקְדִּישׁ מַעֲשֶׂה יְדֵי עַבְדּוֹ - הֲרֵי זֶה מַעֲלֶה לוֹ פַּרְנָסָה מִתּוֹכָן, וְהַשְּׁאָר הֶקְדֵּישׁ. הַמַּקְדִּישׁ אֶת עַצְמוֹ - הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, לֹא הֶקְדֵּישׁ אֶלָּא דְּמָיו. ׳רֹאשׁוֹ שֶׁל עֶבֶד זֶה

תּוֹסֶפְתָּא

הֶקְדֵּשׁ - הוּא וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁתְּפִין בּוֹ. ״רֹאשׁוֹ שֶׁל חֲמוֹר זֶה הֶקְדֵּשׁ״ - הוּא וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁתְּפִין בּוֹ. ״רֹאשׁוֹ שֶׁל עֵבֶד מָכוּר לְךָ״ - מַשְׁלִימִין בֵּינֵיהֶן. ״רֹאשׁוֹ שֶׁל חֲמוֹר זֶה מָכוּר לְךָ״ - מַשְׁלִימִין בֵּינֵיהֶן. ״רֹאשָׁהּ שֶׁל פָּרָה זוֹ מָכוּר לְךָ״ - לֹא מָכַר אֶלָּא רֹאשָׁהּ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אַפִלּוּ אָמַר: ״רֹאשָׁהּ שֶׁל פָּרָה זוֹ הֶקְדֵּישׁ״ - לֹא הִקְדִּישׁ אֶלָּא רֹאשָׁהּ. ״שׁוֹר זֶה עוֹלָה״ - הַשּׁוֹר עוֹלָה וּמוּעָלִין בּוֹ, וְאֵין חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ. ״שׁוֹר זֶה עָלַי עוֹלָה״ - הַשּׁוֹר עוֹלָה וּמוּעָלִין בּוֹ, וְחַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ. דְּמֵי שׁוֹר זֶה עוֹלָה״ - הַשּׁוֹר חֻלִּין, וְאֵין מוּעָלִין וְאֵין חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ. דְּמֵי שׁוֹר זֶה עָלַי עוֹלָה״ - הַשּׁוֹר חֻלִּין וְאֵין מוּעָלִין בּוֹ. בַּיִת זֶה הֶקְדֵּשׁ״ - הַבַּיִת הֶקְדֵּשׁ וּמוּעָלִין בּוֹ וְאֵין חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. בַּיִת זֶה עָלַי הֶקְדֵּשׁ״ - הַבַּיִת הֶקְדֵּשׁ וּמוּעָלִין בּוֹ וְחַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ. דְּמֵי בַּיִת זֶה הֶקְדֵּשׁ״ - הַבַּיִת חֻלִּין וְאֵין חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ. דְּמֵי בַּיִת זֶה עָלַי הֶקְדֵּשׁ״ - הַבַּיִת חֻלִּין וְאֵין מוּעָלִין בּוֹ, אֲבָל חַיָּבִין בְּאַחֲרָיוּתוֹ.

ח. חַיָּבֵי נְדָרִים וּנְדָבוֹת, וְהָעֲרָכִין, וְהַדָּמִים, וְהֶקְדֵּשׁוֹת - בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן. וְאִם מֵתוּ - הַיּוֹרְשִׁין חַיָּבִים לְהָבִיא. חַיָּבֵי חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת וְהַדָּמִים - אֵין בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן, וְאִם מֵתוּ - אֵין הַיּוֹרְשִׁין חַיָּבִין לְהָבִיא, וְהַדָּמִים שֶׁנִּישׁוֹמוּ - הֲרֵי הֵן כַּעֲרָכִין, עוֹלוֹת הַבָּאוֹת עִם חַטָּאוֹת, בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָן, וְאִם מֵתוּ - הַיּוֹרְשִׁין חַיָּבִין לְהָבִיא. הֵבִיא חַטָּאתוֹ וְלֹא הֵבִיא עוֹלָתוֹ - בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין עָלֶיהָ, וְאִם מֵתוּ - עַל הַיּוֹרְשִׁין לְהָבִיא רְאָיָה. הֵבִיא עוֹלָתוֹ וְלֹא הֵבִיא חַטָּאתוֹ - אֵין בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין עָלֶיהָ, וְאִם מֵתוּ - אֵין הַיּוֹרְשִׁין חַיָּבִין לְהָבִיא.

ט. חַיָּבֵי עוֹלוֹת, וְהַדָּמִין, וּשְׁלָמִין, וַעֲרָכִין, וַחֲרָמִין, וְהֶקְדֵּשׁוֹת, נְדָרִים וּנְדָבוֹת, וְחַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת, וּצְדָקוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת, וְלֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵאָה, וּבְכוֹר, וּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה, וְהַפֶּסַח - כֵּינָן שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶן שְׁלֹשָׁה רְגָלִים עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם ״בַּל תְּאַחֵר״. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה רְגָלִים כְּסִדְרָן וְחַג הַמַּצּוֹת רִאשׁוֹן. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כֵּינָן שֶׁעָבַר עָלָיו חַג הַסֻּכּוֹת - עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם ״בַּל תְּאַחֵר״. וְאֶחָד הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר, וְאֶחָד כָּל הַקָּדָשִׁים שֶׁהִקְדִּישָׁן שָׁנָה שֶׁל רְגָלִים, וּרְגָלִים שֶׁל שָׁנָה - עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם ״בַּל תְּאַחֵר״.

הַשָּׁלֵם

מַסֶּכֶת עֲרָכִין פֶּרֶק רְבִיעִי

א. שׁוּם הַיְתוֹמִין שְׁלוֹשִׁים יוֹם, וְשׁוּם הֶקְדֵּשׁ שִׁשִּׁים יוֹם, וּמַכְרִיזִין בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, בְּהַכְנָסַת פּוֹעֲלִין וּבְהוֹצָאַת פּוֹעֲלִין, אוֹמְדִין כַּמָּה סִימָנֶיהָ, כַּמָּה הָיְתָה יָפָה, וְכַמָּה הוּא רוֹצֶה לִפְדּוֹת עַל מְנָת לִתֵּן לְאִשָּׁה כְּתֻבָּתָהּ וּלְבַעַל חוֹב אֶת חוֹבוֹ, כְּשֵׁם שֶׁהֶדְיוֹט קָדַם אֶת הֶדְיוֹט - הֲרֵי זוֹ קְדִימָה לְעוֹלָם, כָּךְ הֶדְיוֹט קָדַם אֶת הַגִּבּוֹהַּ - הֲרֵי זוֹ קְדִימָה לְעוֹלָם. מְטַלְטְלִין שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, וְנָטַע רְבָעִי, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי - דְּמֵיהֶן יְדוּעִין, נִפְדִּין עַל פִּי שְׁלֹשָׁה לָקוּחוֹת וְלֹא עַל פִּי שְׁלֹשָׁה שֶׁאֵינָן לָקוּחוֹת. מוּם שֶׁבְּגָלוּי - הֲרֵי זֶה יִשָּׁחֵט עַל פִּי בְּנֵי הַכְּנֶסֶת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֲפִלּוּ רַגְלוֹ קְטוּעָה וְעֵינוֹ סְמוּיָה - לֹא יִשָּׁחֵט אֶלָּא עַל פִּי מֻמְחֶה.

ב. הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַבְּהֵמָה וָמֵתָה - יֵשׁ לָהּ פִּדְיוֹן. הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַמֵּתָה - אֵין לָהּ פִּדְיוֹן. הַפּוֹדֶה מִיַּד הֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא בִּקְרָת - הֶקְדֵּשׁ פָּדוּי, שֶׁיַּד הֶקְדֵּשׁ עַל הָעֶלְיוֹנָה. פָּרָה זוֹ תַּחַת פָּרָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, וְטַלִּית זוֹ תַּחַת טַלִּית שֶׁל הֶקְדֵּשׁ - הֶקְדֵּשׁ פָּדוּי, שֶׁיַּד הֶקְדֵּשׁ עַל הָעֶלְיוֹנָה. ״פָּרָה זוֹ בַּחֲמִשִּׁים סְלָעִים תַּחַת פָּרָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ״, ״טַלִּית זוֹ בְּחָמֵשׁ סְלָעִים תַּחַת טַלִּית שֶׁל הֶקְדֵּשׁ״ - רִאשׁוֹנָה טְעוּנָה חֻמָּשׁ, וּשְׁנִיָּה אֵין טְעוּנָה חֻמָּשׁ, מִשְׁכּוֹ וְלֹא הִסְפִּיק לִפְדּוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּמַאתַיִם - הֲרֵי זֶה נוֹתֵן מָאתַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז, יט): ״וְנָתַן אֶת הַכֶּסֶף וְקָם לוֹ״. אִם נָתַן הַכֶּסֶף - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, וְאִם לָאו - אֵינוֹ שֶׁלּוֹ. מִשְׁכּוֹ בֵּית דִּין וְלֹא הִסְפִּיק לִפְדּוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּמָנֶה - הֲרֵי זֶה נוֹתֵן מָאתַיִם, שֶׁאֲמִירָתוֹ לַגְּבוֹהַּ כִּמְסִירָתוֹ לְהֶדְיוֹט. פְּדָאוֹ בְּמָנֶה, וְלֹא הִסְפִּיק

תּוֹסֶפְתָּא

לְמִשְׁכּוֹ, עַד שֶׁעָמַד בְּמָאתַיִם - מַה שֶּׁפָּדָה פָּדוּי, פָּדָאוֹ בְּמָאתַיִם וְלֹא הִסְפִּיק לְמָשְׁכוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּמָנֶה, מַה שֶּׁפָּדָה פָּדוּי, שֶׁהֻקְדַּשׁ, פְּדָיָתוֹ הִיא מִשִּׁיכָתוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמְרִים: אַף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי - פְּדָיָתוֹ הִיא מִשִּׁיכָתוֹ.

ג. הַמַּקְדִּישׁ אֶת נְכָסָיו וְנָתַן עֵינָיו לִגָּרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יְדֵירָנָה הֲנָאָה וְגוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ מִן הֶקְדֵּשׁ, וְאִם רָצָה לְהַחֲזִיר - יַחֲזִיר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אִם רָצָה לְהַחֲזִיר - לֹא יַחֲזִיר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אִם רָצָה לְהַחֲזִיר - לֹא יַחֲזִיר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כְּדִבְרֵי בֵית הִלֵּל. הִקְדִּישׁ תִּשְׁעִים מָנֶה, וְהָיָה חוֹבוֹ מֵאָה מָנֶה - מוֹסִיף אֶת דִּינָר וּפוֹדֶה מִיַּד הֶקְדֵּשׁ, אֲפִלּוּ בְּדִינָר, שֶׁאֵין הֶקְדֵּשׁ יוֹצֵא מִידֵי פְּדִיּוֹן. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם הָיָה חוֹבוֹ מְרֻבֶּה עַל הֶקְדֵּשׁוֹ - לֹא הִקְדִּישׁ כְּלוּם, אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ 'חַיָּבֵי הֶקְדֵּשׁוֹת בֵּית דִּין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ, וְנוֹתְנִין לוֹ מָזוֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם וּכְסוּת שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ' - בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁבֵּית דִּין נִזְקָקִין לָהֶן. נוֹתְנִין מִטָּה מְצַעַת, סַנְדָּלְיוֹ וּתְפִילָּיו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם הָיָה אָכָר - נוֹתְנִין לוֹ צְמָדוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חֲמָר - נוֹתְנִין לוֹ שְׁנֵי חֲמוֹרִים. הַמַּקְדִּישׁ אֶת נְכָסָיו, וְהָיוּ בָהֶן עֲבָדִים, אֵין אוֹמְרִים לְהַאֲכִיל אֶת הָעֲבָדִים וּלְהַלְבִּישָׁם שֶׁיְּבִיאוּ דְּמֵים הַרְבֵּה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֲפִלּוּ מַרְגָּלִיּוֹת בִּכְפַר קָטָן, אֵין לַהֶקְדֵּשׁ אֶלָּא מְקוֹמוֹ וּשְׁעָתוֹ.

ד. אֵין מַקְדִּישִׁין לִפְנֵי יוֹבֵל פָּחוֹת מִשְּׁתֵּי שָׁנִים שֶׁל תְּבוּאָה, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כה, יח): "וְחִשַּׁב לוֹ הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּסֶף עַל פִּי הַשָּׁנִים", הָא לֹא הִקְדִּישׁ בְּיוֹבֵל - הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. שָׁנִים אֵין פָּחוֹת מִשְּׁתַּיִם, לֹא כְּשֵׁם שֶׁאֵין מַקְדִּישִׁין פָּחוֹת מִשְּׁתַּיִם, כָּךְ אֵין גּוֹאֲלִים פָּחוֹת מִשְּׁתַּיִם, תַּלְמוּד לוֹמַר (וַיִּקְרָא כה, יח): "וְנִגְרַע מֵעֶרְכֶּךָ" - אֲפִלּוּ שָׁנָה. נִמְצָאתָ אוֹמֵר, יוֹבֵל אַרְבָּעִים וְתֵשַׁע שָׁנִים, אַרְבָּעִים וְתֵשַׁע סְלָעִים, אַרְבָּעִים וְתֵשַׁע פּוּנְדְיוֹת,

הַשָּׁלֵם

אָכְלָה הֶקְדֵּשׁ בְּעֶשֶׂר וּבְחָמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים - נוֹתֵן סֶלַע וּפוּנְדְיוֹן לְשָׁנָה.

ה. הַמַּקְדִּישׁ שָׂדֶה בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל - נוֹתֵן בֵּית זֶרַע חֹמֶר שְׂעוֹרִים בַּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף. בֵּית זֶרַע חֹמֶר שְׂעוֹרִים, אֲבָל לֹא בְּמִדָּה. אֶחָד שָׂדֶה וְאֶחָד שְׂדֵה אִילָן, וְאֶחָד שְׂדֵה קָנִים, בַּמִּדָּה הַזֹּאת פָּחוֹת מִכָּן אוֹ יוֹתֵר עַל כֵּן - נוֹתֵן לְפִי חֶשְׁבּוֹן. הָיוּ שָׁם בָּקָעִים עֲמוּקִים עֶשְׂרָה טְפָחִים אוֹ סְלָעִים גְּבוֹהִין עֶשְׂרָה טְפָחִים - הֲרֵי הֵן אֵין מְקֻדָּשִׁין וְנִמְדָּדִין עִמָּהּ, פָּחוֹת מִכֵּן נִמְדָּדִין עִמָּהּ וּמְקֻדָּשִׁין, הַבַּיִת וְהַבּוּרְגָּנִין, וְהַמִּגְדָּל וְהַשּׁוֹבָךְ שֶׁבְּתוֹכָהּ - הֲרֵי הֵן נִמְדָּדִין עִמָּהּ, כְּשֵׁהֵן נִפְדִּין - נִפְדִּין כִּבְתֵּי חֲצֵרִים. הִקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה וְחָזַר וְהִקְדִּישׁ אֶת הָאִילָן, כְּשֶׁהוּא פּוֹדֶה - פּוֹדֶה אֶת הָאִילָן בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְאֶת הַשָּׂדֶה כִּשְׁדֵה אֲחוּזָה.

ו. הֶקְדֵּישָׁהּ וּגְאָלָהּ - אֵין יוֹצֵא מִיָּדוֹ בַּיּוֹבֵל. גְּאָלָהּ - יוֹצֵא לְאָבִיו בַּיּוֹבֵל. גְּאָלָהּ אַחֵר, אוֹ אֶחָד מִן הַקְּרוֹבִים, גְּאָלָהּ מִיָּדוֹ - אֵינוֹ יוֹצֵא לוֹ בַּיּוֹבֵל. אֵין לְךָ קָם תַּחַת הָאָב לִיעִידָה וּלְעֶבֶד עִבְרִי וְלִשְׂדֵה אֲחוּזָה, אֶלָּא הַבֵּן בִּלְבַד. הִגִּיעַ הַיּוֹבֵל וְלֹא נִגְאָלָה - הַכֹּהֲנִים נִכְנָסִים לְתוֹכָהּ וְנוֹתְנִין לוֹ אֶת דָּמֶיהָ; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: נִכְנָסִין וְלֹא נוֹתְנִין אֶלָּא נִקְרֵאת שְׂדֵה רָטוֹשִׁין, עַד יוֹבֵל שֵׁנִי. הִגִּיעַ יוֹבֵל שֵׁנִי וְלֹא נִגְאָלָה - נִקְרֵאת שְׂדֵה רָטוֹשִׁין רָטוֹשִׁין, עַד יוֹבֵל שְׁלִישִׁי. לְעוֹלָם אֵין הַכֹּהֲנִים נִכְנָסִים לְתוֹכָהּ עַד שֶׁיִּגָּאֲלֶנָּה אַחֵר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּשְׂדֵה אֲחוּזָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲבָל בִּשְׂדֵה מִקְנָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל - מַקְדִּישִׁין בְּכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצוּ, וְגוֹאֲלִין בְּכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצוּ. גְּאָלָהּ אַחֵר - יוֹצֵא לַבְּעָלִים בַּיּוֹבֵל. שָׂדֶה הַיּוֹצֵא מִיַּד הֶקְדֵּשׁ לַכֹּהֲנִים בַּיּוֹבֵל - הֲרֵי הִיא כִּשְׂדֵה אֲחוּזָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הַכֹּהֲנִים וּלְוִיִּם בַּשָּׂדֶה, בְּעָרֵי מִגְרְשֵׁיהֶן - מַקְדִּישִׁין בְּכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצוּ. וְגוֹאֲלִים בְּכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצוּ. גְּאָלָהּ אַחֵר - יוֹצֵא לַבְּעָלִים בַּיּוֹבֵל, שָׂדֶה הַיּוֹצֵא מִיַּד הֶקְדֵּשׁ לַכֹּהֲנִים - הֲרֵי הִיא כִּשְׂדֵה אֲחוּזָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הַכֹּהֲנִים וּלְוִיִּם בִּשְׂדֵה

תּוֹסֶפְתָּא

אֲחוּזָתָן בְּעָרֵי מִגְרְשֵׁיהֶן - מְקֻדָּשִׁין בְּכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצוּ, וְגוֹאֲלִין בְּכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצוּ. גְּאֻלָּה אַחַר - יוֹצֵא לַבְּעָלִים בַּיּוֹבֵל.

ז. כֹּהֵן שֶׁיָּרַשׁ אֶת אֲבִי אִמּוֹ, וְכֵן בֶּן לֵוִי נָתִין וּמַמְזֵר בִּשְׁדֵה אֲבוֹתָיו - הֲרֵי הוּא כִּשְׂדֵה אֲחוּזָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

ח. הַמַּקְדִּישׁ שָׂדֵהוּ בְּשָׁעָה שֶׁאֵינוֹ יוֹבֵל, אוֹמְרִים לוֹ: 'פְּדֵה אַתָּה רִאשׁוֹן', שֶׁהַבְּעָלִים נוֹתְנִים חֹמֶשׁ, וְכָל אָדָם אֵין נוֹתֵן חֹמֶשׁ. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהִקְדִּישׁ שָׂדֵהוּ מִפְּנֵי רָעָתָהּ. אָמְרוּ לוֹ: 'פְּדֵה אַתָּה רִאשׁוֹן' - הֲרֵי שֶׁלִּי בְּאִסָּר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אַפִּלּוּ לֹא אָמַר זֶה אֶלָּא כַּבֵּיצָה, אָמַר לוֹ הִגִּיעַתְהוּ, שֶׁהֻקְדַּשׁ נִפְדֶּה בְּכֶסֶף וּבְשָׁוֶה כֶּסֶף. אָמַר אֶחָד: הֲרֵי שֶׁלִּי בְּעֶשֶׂר סְלָעִים, וְאֶחָד אוֹמֵר בְּעֶשְׂרִים וְאֶחָד, אוֹמֵר בִּשְׁלֹשִׁים וְאֶחָד אוֹמֵר בְּאַרְבָּעִים, וְאֶחָד אוֹמֵר בַּחֲמִשִּׁים, חָזַר בּוֹ שֶׁל חֲמִשִּׁים - נוֹטְלִין הֵימֶנּוּ עֶשְׂרָה סְלָעִים וּמַחֲזִירִין אֶת הַמַּקָּח שֶׁלְּפָנָיו, חָזַר בּוֹ שֶׁל אַרְבָּעִים - נוֹטְלִין הֵימֶנּוּ עֶשֶׂר סְלָעִים וּמַחֲזִירִין אֶת הַמַּקָּח שֶׁלְּפָנָיו. חָזַר בּוֹ שֶׁל שְׁלֹשִׁים - נוֹטְלִין הֵימֶנּוּ עֶשֶׂר סְלָעִים וּמַחֲזִירִין אֶת הַמַּקָּח שֶׁלְּפָנָיו, חָזַר בּוֹ שֶׁל עֶשְׂרִים - נוֹטְלִין הֵימֶנּוּ עֶשֶׂר סְלָעִים, וּמַחֲזִירִין אֶת הַמַּקָּח שֶׁלְּפָנָיו, חָזְרוּ בָּהֶן כֻּלָּם, אִם נָטְלוּ מִכֻּלָּם עֶשֶׂר עֶשֶׂר הַמַּקָּח תָּפוּס לָרִאשׁוֹן.

ט. הַמַּקְדִּישׁ שְׂדֵה אֲחוּזָתוֹ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת הַיּוֹבֵל, בֵּיתוֹ וּמִטַּלְטְלִין, בֵּין בְּשָׁעַת הַיּוֹבֵל וּבֵין שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת הַיּוֹבֵל - כּוֹפִין אֶת הַבְּעָלִים לִפְתֹּחַ רִאשׁוֹן. אָמַר אֶחָד - הֲרֵי שֶׁלִּי בְּעֶשְׂרִים וְאֶחָד - כּוֹפִין אֶת הַבְּעָלִים לִתֵּן עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ. עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם - כּוֹפִין אֶת הַבְּעָלִים לִתֵּן עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע, בְּעֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ - כּוֹפִין אֶת הַבְּעָלִים לִתֵּן עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה. בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה - כּוֹפִין אֶת הַבְּעָלִים לִתֵּן עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה. בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ - כּוֹפִין אֶת הַבְּעָלִים לִתֵּן שְׁלֹשִׁים. פָּחוֹת מִכֵּן - אֵין כּוֹפִין אֶת הַבְּעָלִים, שֶׁאֵין כּוֹפִין אֶת הַבְּעָלִים אֶלָּא כְּנֶגֶד חֹמֶשׁ. רָצוּ הַבְּעָלִים לִגְאוֹל - הָרְשׁוּת בְּיָדָן, נוֹתְנִין שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד דִּינָר. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יֵשׁ חֹמֶשׁ לְתוֹסֶפֶת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵין חֹמֶשׁ לְתוֹסֶפֶת.

הַשָּׁלֵם

י. אֵין לְאָדָם לְהַקְדִּישׁ אֶת כָּל נְכָסָיו, אִם הִקְדִּישׁ אֶת כֻּלָּן - הֲרֵי הֵן מֻקְדָּשִׁין. אֵין אָדָם רַשַּׁאי לְהַחֲרִים אֶת כָּל נְכָסָיו, וְאִם הֶחֱרִים אֶת כֻּלָּן - הֲרֵי הֵן מְחֻרָּמִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר (וַיִּקְרָא כז, כח): "מֵאָדָם" - וְלֹא כָל אָדָם. "מִבְּהֵמָה" - וְלֹא כָל בְּהֵמָה. "מִשְּׂדֵה אֲחוּזָתוֹ" - וְלֹא כָל שְׂדֵה אֲחוּזָתוֹ. לְפִיכָךְ אִם הִקְדִּישׁ אֶת כֻּלָּן - הֲרֵי הֵן מֻקְדָּשִׁים. וְאִם הֶחֱרִים אֶת כֻּלָּן - אֵין מְחֻרָּמִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: אִם לַגְּבוֹהַּ אֵין אָדָם רַשַּׁאי לְהַחֲרִים אֶת נְכָסָיו, שֶׁחָס הַמָּקוֹם עָלָיו, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אָדָם חַיָּב לְהִיוֹת חָס עַל נְכָסָיו. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים יב, כ): "כִּי יַרְחִיב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ" וְגוֹ', אִי אֶפְשָׁר שֶׁהַבָּשָׂר מַבְאִישׁ בִּקְדֵרָה, וְהַלֹּא תֹּאכְלוּ, הָא אֵינוֹ אוֹמֵר (דְּבָרִים יב, כ): "וְאָמַרְתָּ אֹכְלָה בָּשָׂר", אֶלָּא לְתֵאָבוֹן, יָכוֹל הוּא לוֹקֵחַ מִן הַשּׁוּק וְאוֹכֵל, תַּלְמוּד לוֹמַר (דְּבָרִים יב, כא): "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ וְאָכַלְתָּ", יָכוֹל יִכְנֹס בָּהֶן וְיִשְׁחָטֵם כֻּלָּם, וְיַעֲלֵם? תַּלְמוּד לוֹמַר "מִבְּקָרְךָ" וְלֹא כָל בְּקָרְךָ, "מִצֹּאנְךָ" וְלֹא כָל צֹאנְךָ. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשָׂרָה מָנֶה - מִתְעַסֵּק בְּיֶרֶק בִּקְדֵרָה בְּכָל יוֹם. עֲשָׂרִים מָנֶה - מִתְעַסֵּק יֶרֶק בִּקְדֵרָה וְאִלְפָּס. חֲמִשִּׁים מָנֶה - לִיטְרָא בָּשָׂר מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת. מֵאָה מָנֶה - לִיטְרָא בָּשָׂר בְּכָל יוֹם, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֶכֶר לַדָּבָר, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה ז, כא): "בַּיּוֹם הַהוּא יִחְיֶה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה" - מִמַּאָה לוֹג חָלָב יוֹצֵא לוֹג חֶמְאָה. רַבִּי אוֹמֵר: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (וַיִּקְרָא יז, יג): "אֲשֶׁר יָצוּד צַיִד חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל" וְגוֹ', וַהֲלֹא סוֹפֵנוּ לְרַבּוֹת שֶׁיָּרַשׁ וְשֶׁלָּקַח וְשֶׁנָּתַן לוֹ בְּמַתָּנָה, הָא אֵינוֹ אוֹמֵר "וְאָמַרְתָּ אוֹכְלָה בָּשָׂר" אֶלָּא בְּהַזְמָנָה הַזֹּאת.

תּוֹסֶפְתָּא

יא. הַמַּקְדִּישׁ חֲצִי עַבְדּוֹ וַחֲצִי שִׁפְחָתוֹ - הוּא וְכֹהֵן שֶׁתָּפִין בּוֹ. חֲרְמֵי כֹּהֲנִים שֶׁהִקְדִּישָׁן לְהֶקְדֵּשׁ הַמִּזְבֵּחַ, אוֹ לְהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת - לֹא עָשָׂה כְּלוּם. הֶקְדֵּשׁ הַמִּזְבֵּחַ שֶׁהִקְדִּישׁוֹ לְחֲרְמֵי כֹּהֲנִים, אוֹ לְהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת - לֹא עָשָׂה כְּלוּם, אֲבָל הֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת שֶׁהִקְדִּישׁוֹ לְחֲרְמֵי כֹּהֲנִים, אוֹ לְהֶקְדֵּשׁ הַמִּזְבֵּחַ - מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי, חֲרְמֵי כֹּהֲנִים - אֵין לָהֶם פְּדְיוֹן, וְאֵין יוֹצְאִין בַּיּוֹבֵל, חֲרְמֵי יִשְׂרָאֵל - רָצוּ הַבְּעָלִים לִגְאוֹל - הָרְשׁוּת בְּיַד כֹּהֵן. חֲרְמֵי יִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן שֶׁבָּאוּ לְיַד כֹּהֵן - הֲרֵי הֵן כְּחֻלִּין לְכָל דָּבָר, סְתָם חֲרָמִים לְהֶדְיוֹט, וּמְפֹרָשׁ לַגָּבוֹהַּ, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז, כח): "כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַה'". רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: סְתָם חֲרָמִים לַגָּבוֹהַּ וּמְפֹרָשׁ לַהֶדְיוֹט, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז, כא): "כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם".

יב. כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם - אֵין מַחֲרִימִין; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כֹּהֲנִים אֵין מַחֲרִימִין - שֶׁחֲרָמִים שֶׁלָּהֶם. לְוִיִּם מַחֲרִימִים, שֶׁאֵין חֲרָמִים שֶׁלָּהֶן. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בַּקַּרְקָעוֹת, "כִּי אֲחֻזַּת עוֹלָם הוּא לָהֶם" (ויקרא כה, לד), וְדִבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּמִּטַּלְטְלִין - שֶׁאֵין חֲרָמִים שֶׁלָּהֶן.

יג. שְׁלֹשָׁה חֲרָמִים הֵן (ויקרא כז, כח): "אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַה'" וְגוֹ' - אֵלּוּ חֲרְמֵי כֹּהֲנִים. "כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַה'" - אֵלּוּ חֲרְמֵי גָּבוֹהַּ. "כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יָחֳרַם מִן הָאָדָם לֹא יִפָּדֶה" - אֵלּוּ חַיָּבֵי מִיתוֹת בֵּית דִּין.

מַסֶּכֶת עֲרָכִין פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. הַמּוֹכֵר שָׂדֵהוּ בִּשְׁעַת הַיּוֹבֵל - אֵין מָתָר לִגְאוֹל פָּחוֹת מִשְּׁתֵּי שָׁנִים שֶׁל תְּבוּאָה, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה, טו): "בְּמִסְפַּר שְׁנֵי תְּבוּאֹת יִמְכֹּר לָךְ". הָיְתָה שְׁנַת שְׁבִיעִית אוֹ שָׁנִים כְּשֶׁנֵי אֵלִיָּהוּ - אֵינוֹ עוֹלֶה לוֹ מִן הַמְּנָיָן. נָרָה שָׁנָה, וַאֲכָלָהּ שָׁנָה, וְהוֹבִירָהּ שָׁנָה - עוֹלֶה לוֹ מִן הַמְּנָיָן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: פְּעָמִים שֶׁיּוּכַל לֶאֱכוֹל הֵימֶנָּה שָׁלֹשׁ תְּבוּאוֹת בִּשְׁתֵּי שָׁנִים, כֵּיצַד? הִנִּיחָהּ וְיָצָא, הָיָה בָּהּ תְּבוּאָה לְקֻצָּר וְזֵיתִים לִבְצֹר, וַעֲנָבִים לְמִסּוֹק, לֹא יֹאמַר לוֹ: 'הַנִּיחָהּ לְפָנַי מִלֹּאָה כְּמוֹ שֶׁהִנַּחְתִּיהָ לְפָנֶיךָ מִלֹּאָה', אֶלָּא אוֹכֵל שָׁנָה אַחַת וּמְסִתַּלֵּק. הַקָּנִים וְהַזְּמוֹרוֹת וּפֵרוֹת שִׁקְמָה בְּתוֹכָהּ - הֲרֵי הֵן כְּפֵרוֹת. אִילָן שֶׁנִּקְצָץ, אוֹ שֶׁיָּבֵשׁ - שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין בּוֹ. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יִמְכֹּר וְיִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְיֹאכַל פֵּרוֹתֶיהָ.

ב. מְכָרָהּ לָרִאשׁוֹן בְּמָנֶה, מָכַר לָרִאשׁוֹן וְלַשֵּׁנִי בְּמָאתַיִם - אֵין מְחַשֵּׁב אֶלָּא עִם הָרִאשׁוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה, כז): "לַאֲשֶׁר מָכַר לוֹ". לָרִאשׁוֹן בְּמָאתַיִם, וּמָכַר לָרִאשׁוֹן וְלַשֵּׁנִי בְּמָנֶה - אֵין מְחַשֵּׁב אֶלָּא עִם הָאַחֲרוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר: "לְאִישׁ אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ", רָצָה אָבִיו, אוֹ אָחִיו, אוֹ אֶחָד מִן הַקְּרוֹבִים שֶׁל רִאשׁוֹן לִגְאוֹל - הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, וְשֶׁל שֵׁנִי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. לֹא יִמְכֹּר בְּרֶחוֹק וְיִגְאַל בְּקָרוֹב, בְּרַע וְיִגְאַל בְּיָפֶה, לֹא יְלוֶה וְיִגְאַל לַחֲצָאִין, וּבְהֶקְדֵּשׁ - מָתָר בְּכֻלָּן. זֶה חִמֵּר בְּהֶדְיוֹט מִבְּהֶקְדֵּשׁ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מִפְּנֵי מָה בְּהֶדְיוֹט לֹא דָּחַק הַכָּתוּב שֶׁאִם הִגִּיעַ הַיּוֹבֵל וְלֹא נִגְאַל הַיּוֹצֵא הוּא לַבְּעָלִים בַּיּוֹבֵל, מִפְּנֵי מָה בְּהֶקְדֵּשׁ דָּחַק עָלָיו הַכָּתוּב שֶׁאִם הִגִּיעַ וְלֹא נִגְאָלָה חָלוּט הוּא שָׂדֶה לַהֶקְדֵּשׁ.

ג. אֵין אָדָם רַשַּׁאי לִמְכּוֹר שָׂדֶה אֲחוּזָתוֹ וּלְהַנִּיחָהּ בְּפִנְדָּתוֹ, וְלִקַּח בָּהֶם בְּהֵמָה, וְלִקַּח בָּהֶם כֵּלִים, וְלִקַּח בָּהֶם עֲבָדִים, וּלְגַדֵּל בָּהֶם בְּהֵמָה דַּקָּה, אֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם סְחוֹרָה, אֶלָּא אִם כֵּן הֶעֱנִי. אִם מָכַר - הֲרֵי זֶה מָכוּר. אֵין אָדָם רַשַּׁאי לִמְכּוֹר אֶת בֵּתּוֹ, וּלְהַנִּיחָהּ בְּפִנְדָּתוֹ וְלִקַּח בָּהֶם בְּהֵמָה, וְלִקַּח בָּהֶם כֵּלִים, וְלִקַּח בָּהֶם עֲבָדִים, וּלְגַדֵּל בָּהֶן בְּהֵמָה דַּקָּה, וַאֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶן סְחוֹרָה, אֶלָּא אִם כֵּן הֶעֱנִי, וְאִם מָכַר - הֲרֵי זֶה מָכוּר.

אֵין אָדָם רַשַּׁאי לִמְכּוֹר אֶת עַצְמוֹ, וּלְהַנִּיחַ בְּפִנְדָּתוֹ, וְלִקַּח בָּהֶם בְּהֵמָה, וְלִקַּח בָּהֶם כֵּלִים, וְלִקַּח בָּהֶם עֲבָדִים, וּלְגַדֵּל בָּהֶן בְּהֵמָה דַּקָּה, וַאֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶן סְחוֹרָה, אֶלָּא אִם כֵּן הֶעֱנִי, וְאִם מָכַר - הֲרֵי זֶה מָכוּר.

תּוֹסֶפְתָּא

ד. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא: בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה קָשֶׁה אֲבָקָהּ שֶׁל שְׁבִיעִית! כֵּיצַד? אָדָם עוֹשֶׂה מְלָאכָה מִפֵּרוֹת עֲבֵרָה, הִתְחִיל מוֹכֵר בַּמִּסַּלְטָלִין, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כה, יד): "וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ". לֹא הִרְגִּישׁ, הִתְחִיל מוֹכֵר שְׂדֵה אֲחוּזָתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם כה, כה): "כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ", לֹא בָּאת לְיָדוֹ, עַד שֶׁמָּכַר אֶת בֵּיתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם כה, כט): "וְאִישׁ כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשַׁב עִיר חוֹמָה", לֹא בָּאת לְיָדוֹ, עַד שֶׁמָּכַר אֶת בִּתּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כא, ז): "וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה", לֹא בָּאת לְיָדוֹ עַד שֶׁלָּוָה בְּרִבִּית, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כה, לה): "כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ", וְנֶאֱמַר (שָׁם שָׁם, לו): "אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית", לֹא בָּאת לְיָדוֹ עַד שֶׁמּוֹכֵר אֶת עַצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, לט): "כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ וְנִמְכַּר לָךְ", וְלֹא לְךָ אֶלָּא לַגֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר "וְנִמְכַּר", וְלֹא לְגֵר צֶדֶק אֶלָּא לְגֵר תּוֹשָׁב, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְנִמְכַּר לְגֵר", וְלֹא לְגֵר תּוֹשָׁב אֶלָּא לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כה, מז): "אוֹ לְעֵקֶר מִשְׁפַּחַת גֵּר", נַעֲשָׂה כְּמֹר לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים.

ה. הַמַּקְדִּישׁ בַּיִת בְּבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה - הֲרֵי זֶה גּוֹאֵל מִיָּד, וְגוֹאֵל לְעוֹלָם, לֹא גְּאָלוֹ - צָמַת לַהֶקְדֵּשׁ. הַמּוֹכֵר בַּיִת בְּבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה - הֲרֵי זֶה גּוֹאֵל מִיָּד, גּוֹאֵל וְהוֹלֵךְ כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. לֹא גְּאָלוֹ כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ - צָמַת לַלּוֹקֵחַ. מִכְּרָהּ לָרִאשׁוֹן וְעָמַד הָרִאשׁוֹן וּמְכָרָהּ לַשֵּׁנִי - הֲרֵי זֶה גּוֹאֵל מִיָּד, גּוֹאֵל וְהוֹלֵךְ כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ, לֹא גְּאָלוֹ כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ - צָמַת לַשֵּׁנִי.

ו. הַמַּקְדִּישׁ בַּיִת בְּבָתֵּי חֲצֵרִים - הֲרֵי זֶה גּוֹאֵל מִיָּד, גּוֹאֵל וְהוֹלֵךְ לְעוֹלָם. גְּאָלָהּ אַחֵר - יוֹצֵא לַבַּעֲלִים בְּיוֹבֵל. הַמּוֹכֵר בַּיִת בְּבָתֵּי חֲצֵרִים - הֲרֵי זֶה גּוֹאֵל מִיָּד, גּוֹאֵל וְהוֹלֵךְ לְעוֹלָם, שֶׁאִם הִגִּיעַ יוֹבֵל וְלֹא גְּאָלָהּ - יוֹצֵא לַבַּעֲלִים בְּיוֹבֵל. בְּתֵּי חֲצֵרִים, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חוֹמַת גַּג - אֵינוֹ כִּבְתֵּי עָרֵי חוֹמָה.

ז. עִיר שֶׁנָּפְלָה חוֹמָתָהּ - כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת נוֹהֶגֶת בָּהּ. בָּנָהּ בַּיִת חוּצָה לָהּ - נִדּוֹן כִּבְתֵּי

הַשָּׁלֵם

חֲצֵרִים. בָּתֵּי עָרֵי חוֹמָה וְחוּצָה לָאָרֶץ - הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הָעִקָּר. יְרוּשָׁלַיִם וְעָרֵי מִקְלָט וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי - הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנּוֹף. הַבּוּרְגָנִין, וְהַמִּגְדָּל, וְהַשּׁוֹבָךְ שֶׁבְּתוֹכָהּ - הֲרֵי הֵן כִּבְתֵּי עָרֵי חוֹמָה. וְהַדְּיָרִים, וְהַגִּנּוֹת, וְהַפַּרְדֵּסוֹת שֶׁבְּתוֹכָהּ. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הֲרֵי הֵן כִּבְתֵּי עָרֵי חוֹמָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הֲרֵי הֵן כִּשְׂדוֹת. בַּיִת בָּנוּי בַּחוֹמָה; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּאִלּוּ הוּא בַּחוּץ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כְּאִלּוּ הוּא בִּפְנִים. בָּתֵּי בְדִין שֶׁפְּתְחֵיהֶם לִפְנִים וַחֲלָלָן לַחוּץ, אוֹ שֶׁפְּתְחֵיהֶן לַחוּץ וַחֲלָלָן לִפְנִים; בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין פּוֹדִין בָּהֶם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, כְּאִלּוּ הֵם בִּפְנִים, אֵין אוֹכְלִים בָּהֶם קָדָשִׁים קַלִּים כְּאִלּוּ הֵם בַּחוּץ. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלִפְנִים כִּלְפָנִים, מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלַחוּץ כַּלַּחוּץ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: זוֹ מִשְׁנַת רַבִּי עֲקִיבָא, מִשְׁנָה הָרִאשׁוֹנָה; בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין פּוֹדִין בָּהֶם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי כְּאִלּוּ הֵם בַּחוּץ, וְאֵין אוֹכְלִים בָּהֶם קָדָשִׁים קַלִּים כְּאִלּוּ הֵם בִּפְנִים. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: בַּלְשָׁכוֹת, אֶת שֶׁפְּתְחָהּ לִפְנִים - כִּלְפָנִים, אֶת שֶׁפְּתְחָהּ לַחוּץ - כַּלַּחוּץ. אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי: וְכִי אֵין לָנוּ מְקֻמּוֹת חוֹמָה אֶלָּא אֵלּוּ בִּלְבַד? הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים ג, ד): "שִׁשִּׁים עִיר כָּל חֶבֶל אַרְגֹּב וְגוֹ' כָּל אֵלֶּה עָרִים בְּצוּרוֹת חוֹמָה גְּבוֹהָה" וְגוֹ', אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל לְבָבֶל - בָּטְלָה מֵהֶן מִצְוֹת עָרֵי חוֹמָה. וּכְשֶׁעָלוּ מִן הַגּוֹלָה, מָצְאוּ אֵלּוּ שְׁמֻקָּפוֹת חוֹמָה מִימוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, וְקִדְּשׁוּם, וְלֹא אֵלּוּ בִּלְבַד, אֶלָּא כָּל שֶׁתִּבְנֶא לְךָ בִּמְסֹרֶת שֶׁמְּקֻפּוֹת חוֹמָה מִימוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן. כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת נוֹהֶגֶת בָּהּ, וְשֶׁקִּדְּשׁוּם מִכָּאן וְאֵילָךְ - כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת נוֹהֶגֶת בָּהּ.

ח. חָמַר בְּבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה שֶׁאֵין בִּשְׂדֵה אֲחוּזָה, וּבִשְׂדֵה אֲחוּזָה שֶׁאֵין בְּבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה, שֶׁבָּתֵּי עָרֵי חוֹמָה אֵין יוֹצְאִין בַּיּוֹבֵל. אִם לֹא גְּאָלָהּ כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ - צָמַת לַלּוֹקֵחַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׂדֵה אֲחוּזָה. חָמַר בִּשְׂדֵה אֲחוּזָה, שֶׁהַמַּקְדִּישׁ שְׂדֵה אֲחוּזָתוֹ

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁלֹּא בִשְׁעַת הַיּוֹבֵל - אֵין מֻתָּר לִגְאוֹל פָּחוֹת מִשְּׁתֵּי שָׁנִים. יוֹצְאִין בַּיּוֹבֵל וּבְגֵרְעוֹן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה.

ט. אֵין עוֹשִׂין שָׂדֶה מִגְרָשׁ, וְלֹא מִגְרָשׁ שָׂדֶה, מִגְרָשׁ עִיר, וְלֹא עִיר מִגְרָשׁ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּעָרֵי הַלְוִיִּם, אֲבָל בְּעָרֵי יִשְׂרָאֵל - עוֹשִׂין שָׂדֶה מִגְרָשׁ, וּמִגְרָשׁ שָׂדֶה, מִגְרָשׁ עִיר, וְלֹא עִיר מִגְרָשׁ - כְּדֵי שֶׁלֹּא יַחְרִיבוּ אֶת עָרֵי יִשְׂרָאֵל. לֹא יִסְתֹּר אָדָם אֶת בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ גִּנָּה, לֹא יִטַּע אָדָם אֶת חֲרָבָתוֹ גִּנָּה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַחֲרִיב אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: נוֹטֵעַ אָדָם אֶת חֲרָבָתוֹ גִּנָּה, שֶׁכָּךְ הוּא יִשּׁוּבָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: אַלְפַּיִם אַמָּה תְּחוּם עָרֵי הַלְוִיִּם, צֵא מֵהֶן אֶלֶף אַמָּה מִגְרָשׁ, נִמְצָא מִגְרָשׁ, וְהַשְּׁאָר שָׂדוֹת וּכְרָמִים.

מַסֶּכֶת תְּמוּרָה פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. הַמֵּמִיר אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת - הֲרֵי זֶה מוּמָר, וְסוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים. כֹּהֲנִים אֵין מְמִירִים בְּקָדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל - אֵין מְמִירִין בְּקָדְשֵׁי כֹהֲנִים, שֶׁאֵין אָדָם עוֹשֶׂה תְּמוּרָה בְּזָבַח שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. בְּכוֹר אֵצֶל יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. אֵצֶל הַכֹּהֲנִים - אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה; דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כֵּיוָן שֶׁבָּאוּ לִידֵי כֹּהֵן - זֶה וָזֶה אֵין עוֹשִׂין בּוֹ תְּמוּרָה, זוֹ מַה יַּעֲשֶׂה לָהּ? תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב וְתֹאכַל לַבְּעָלִים בְּמוּם.

ב. אֶחָד קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְאֶחָד קָדְשִׁים קַלִּים - אֵין רַשַּׁאי לְהָמִיר, בֵּין בְּחוֹל בֵּין בְּשַׁבָּת. אֵין מְשַׁנִּין אוֹתָן מִקָּדְשָׁתָן, אֲפִלּוּ מִקְּדֻשָּׁה קַלָּה לִקְדֻשָּׁה חֲמוּרָה, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר מִקְּדֻשָּׁה חֲמוּרָה לִקְדֻשָּׁה קַלָּה. אָמַר עַל הַבְּכוֹר עַל הַשְּׁלָמִים - 'הֲרֵי אֵלּוּ עוֹלָה' - לֹא אָמַר כְּלוּם, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְעוֹלָה. 'הֲרֵי זֶה בְּכוֹר וַהֲרֵי זֶה שְׁלָמִים' - מַחְרִימִין אוֹתָן וּמַקְדִּישִׁין אוֹתָן הֶקְדֵּשׁ עִלּוּי.

ג. אֵלּוּ הֵם חֲרָמִים: הָאוֹמֵר 'חֵרֶם זֶה לַכֹּהֵן'. אֵלּוּ הֵם הֶקְדֵּשׁוֹת' הָאוֹמֵר: 'הֶקְדֵּשׁ זֶה לְבֶדֶק הַבַּיִת'. מִן כַּמָּה הוּא נוֹתֵן קָדָשִׁים שֶׁחַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן, כְּגוֹן חַטָּאת וְאָשָׁם. הָאוֹמֵר 'הֲרֵי זוֹ עָלַי עוֹלָה'; 'הֲרֵי זוֹ עָלַי שְׁלָמִים' - נוֹתֵן דְּמֵי כֻלָּן. קָדָשִׁים שֶׁאֵין חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן, כְּגוֹן הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר, וְהָאוֹמֵר 'הֲרֵי אֵלּוּ עוֹלָה'; 'הֲרֵי אֵלּוּ שְׁלָמִים' - נוֹתֵן טוֹבַת הֲנָאָתָן. אוֹמֵר כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִתֵּן בְּעוֹלָה שֶׁאֵין צָרִיךְ לָהּ לִקַּח בְּכוֹר לִתְּנוֹ לְבֶן בִּתּוֹ.

ד. עוֹשִׂין תְּמוּרָה בָּאֲחֵרִים. עוֹשִׂין תְּמוּרָה זֶה בָּזֶה. עוֹשִׂין תְּמוּרָה אֶחָד בִּשְׁנַיִם וּשְׁנַיִם בְּאֶחָד, אֶחָד בְּמֵאָה וּמֵאָה בְּאֶחָד; רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה אֶלָּא אֶחָד בְּאֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז, י): "בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה וְלֹא בְּהֵמוֹת בִּבְהֵמָה". אָמְרוּ לוֹ: כְּשֵׁם שֶׁהַבְּהֵמָה יְחִידָה קְרוּיָה בְּהֵמָה - כָּךְ בְּהֵמוֹת הַרְבֵּה קְרוּיוֹת בְּהֵמָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יונה ד, יא): "וּבְהֵמָה רַבָּה".

ה. אָמַר: 'רַגְלָהּ שֶׁל זוֹ עוֹלָה' - אֵין כָּלָּה עוֹלָה אֶלָּא אוֹתָהּ הָרֶגֶל בִּלְבַד. מַה יַּעֲשֶׂה לָהּ? תִּמָּכֵר לְחַיָּבֵי עוֹלוֹת חוּץ מֵרַגְלָהּ וְדָמֶיהָ חֻלִּין; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: אֵין כָּלָּה עוֹלָה. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּדָבָר שֶׁאֵין הַנִּשְׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ, וְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּדָבָר שֶׁהַנִּשְׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: עוֹשִׂין תְּמוּרָה שְׁלָמִין בָּאֲבָרִים, עוֹשִׂין תְּמוּרָה בְּרוֹבֵעַ וְנִרְבָּע, וְנִרְבָּע בְּמֻקָּצֶה, וּבְנֶעֱבָד בְּאִתְנָן, וּבְמַחִיר וְכִלְאַיִם, וּבְטְרֵפָה וּבְיוֹצֵא דֹּפֶן; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַכִּלְאַיִם וְהַטְּרֵפָה, וְיוֹצֵא דֹּפֶן, וְטֻמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס - לֹא קְדוּשִׁין וְלֹא מַקְדִּישִׁין.

ו. הַמַּקְדִּישׁ בַּעַל מוּם לַמִּזְבֵּחַ - עוֹבֵר בַּחֲמִשָּׁה לָאוִין: בַּל תַּקְדִּישׁ, בַּל תַּשְׁחִט, בַּל תִּזְרֹק אֶת הַדָּם, וּבַל תַּקְטִיר חֶלְבּוֹ, וּבַל תַּקְטִיר מִקְצָתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב, כא): "תָּמִים יִהְיֶה לְרָצוֹן כָּל מוּם" וְגוֹ'. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף מְשׁוּם 'בַּל תְּקַבֵּל אֶת דָּמוֹ'. הִקְדִּישׁוֹ וְלֹא שְׁחָטוֹ - אֵינוֹ חַיָּב

תּוֹסֶפְתָּא

אֶלָּא אַחַת, הַקְּדִישׁוֹ וּשְׁחָטוֹ וְזָרַק אֶת דָּמוֹ - חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, הַמַּקְדִּישׁ רוֹבַע וְנִרְבָּע, מַקָּשֶׁה וְנֶעֱבָד, אֶתְנָן וּמְחִיר, שְׂרוּעַ וְקָלוּט - עוֹבֵר מִשּׁוּם שְׁמוֹת הַלָּלוּ, וַהֲרֵי הֵן כְּבַעֲלֵי מוּמִין שֶׁקָּדַם הַקְּדִישָׁם אֶת מוּמָם, וְאֵין יוֹצְאִין לְחֻלִּין, אֶלָּא עַל מוּם קָבוּעַ בִּלְבַד. הַמַּקְדִּישׁ תְּמִימִים לְבֶדֶק הַבַּיִת - חַיָּב בַּ׳עֲשֵׂה׳ וְ׳לֹא תַעֲשֶׂה׳; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חַיָּב אֶלָּא מִשֶּׁם אֶחָד בִּלְבַד. הַמַּקְדִּישׁ תְּמִימִים לְבֶדֶק הַבַּיִת - אֵין פּוֹדִין אוֹתוֹ אֶלָּא לַמִּזְבֵּחַ בִּלְבַד, הַמַּקְדִּישׁ בַּעַל מוּם לַמִּזְבֵּחַ. רָצָה לִפְדּוֹתוֹ לְהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת - הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. הַוָּלָד - אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר וְלַד הַוָּלָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַוָּלָד - עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, הַצְּבוּר - אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. בֶּהֱמַת צְבוּר - אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה. הַשְׁתָּפִין - אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וּבֶהֱמַת הַשְׁתָּפִין - אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה. בְּהֵמָה שֶׁחָצְיָהּ קֹדֶשׁ וְחָצְיָהּ חוֹל - לֹא עוֹשֶׂה וְלֹא נַעֲשֵׂית, וְלֹא הַזֶּבַח הַבָּא מֵחֲמַת תְּמוּרָה עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

א,ז קָרְבָּנוֹת צְבוּר - דּוֹחִים אֶת הַשַּׁבָּת וְאֶת הַטֻּמְאָה, קָרְבָּנוֹת יָחִיד - אֵינָם דּוֹחִים לֹא הַשַּׁבָּת וְלֹא הַטֻּמְאָה; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יַעֲקֹב: מָצִינוּ בַּחֲבֵירְתֵּי כֹּהֵן מָשִׁיחַ וּפַר יוֹם הַכִּפּוּרִים וְהַפֶּסַח, שֶׁהֵן קָרְבָּנוֹת יָחִיד וְדוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת וְאֶת הַטֻּמְאָה. מָצִינוּ בְּפַר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת, וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, וַחֲגִיגָה, שֶׁקָּרְבָּנוֹת צְבוּר; וְאֵינָם דּוֹחִין, לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת הַטֻּמְאָה. כְּלָל אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב: כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ זְמַן קָבוּעַ מִן הַתּוֹרָה, וְאֵין יָכוֹל לֵעָשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת - דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. וְכָל שֶׁאֵין לוֹ זְמַן קָבוּעַ מִן הַתּוֹרָה, וְיָכוֹל לֵעָשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת - אֵין דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת.

ח. אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁבֵּין קָרְבָּנוֹת צְבוּר לְקָרְבָּנוֹת יָחִיד: שֶׁקָּרְבָּנוֹת צְבוּר תְּחִלַּת הֶקְדֵּשָׁן מוֹעֲלִין בָּהֶן, קָרְבָּנוֹת, יֵשׁ מֵהֶן שֶׁמּוֹעֲלִין בָּהֶן וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁאֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן. יֵשׁ מֵהֶן חַטָּאת מִן הַצֹּאן הַבָּא עַל ׳לֹא הוּדַע׳, וְכָלָן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים נֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים, וְנֶאֱכָלִין לְזִכְרֵי כְהוּנָּה וְנֶאֱכָלִין בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּקָרְבְּנוֹת יָחִיד. קָרְבְּנוֹת יָחִיד עוֹשִׂין תְּמוּרָה וּבָאִים בְּשִׁתְּפוּת, יֵשׁ מֵהֶן חַטָּאת מֻתָּה וְחַטָּאת נִקְבָּה, אָשָׁם וַדַּאי וְאָשָׁם תָּלוּי, וּבָאִין מִן הַמַּעֲשֵׂר, וּטְעוּנִין סְמִיכָה מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּקָרְבְּנוֹת צְבוּר.

ט. אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁבֵּין בְּהֵמָה לְעוֹפוֹת, שֶׁהַבְּהֵמָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת וְדוֹחָה אֶת הַטֻּמְאָה, וְנוֹהֶגֶת בְּצִבּוּר כְּיָחִיד, וְיֵשׁ בָּהּ חַטָּאת מֻתָּה, וְחַטָּאת נִקְבָּה, וְאָשָׁם וַדַּאי, וְאָשָׁם תָּלוּי, וְתוֹדָה, וּשְׁלָמִים, וּבָאָה מִן הַמַּעֲשֵׂר, וּקְרֵבָה בַּבָּמָה, וּטְעוּנָה סְמִיכָה וְנִסָּכִים וּתְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק, וּטְעוּנָה מַתָּן אַרְבַּע, וְיֵשׁ מִדָּמָהּ נִכְנָס לְפְנִים וְלִפְנֵי וְלִפְנִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעוֹפוֹת.

י. אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁבֵּין עוֹפוֹת לִבְהֵמָה: שֶׁהָעוֹפוֹת תְּחִלַּת הֶקְדֵּשָׁן מוֹעֲלִין בָּהֶן. וּבְהֵמָה, יֵשׁ הֵימֶנָּה שֶׁמּוֹעֲלִין בָּהּ וְיֵשׁ הֵימֶנָּה שֶׁאֵין מוֹעֲלִין בָּהּ. וְהַכְשֵׁרוּ לְהָבִיא נְקֵבוֹת כְּזְכָרִים לְעוֹלוֹת, וּבַעֲלֵי מוּמִין כִּנְקֵבוֹת לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, וְיֵשׁ מֵהֶן חַטָּאת הָעוֹף הַבָּא עַל הַסַּפֵּק, וְכָלָן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים וְנֶאֱכָלִים לִזְכְרֵי כְהוּנָּה, וְנֶאֱכָלִים לְיוֹם וְלַיְלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּבְהֵמָה.

יא. וְאֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁבֵּין מְנָחוֹת לְעוֹפוֹת, שֶׁהַמְּנָחוֹת נוֹהֶגוֹת בְּצִבּוּר כְּיָחִיד, וְדוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת וְאֶת הַטֻּמְאָה, וּטְעוּנוֹת הַגָּשָׁה וְתְנוּפָה וּטְעוּנוֹת כֶּלִי, וּדְבָרִים אֲחֵרִים הַבָּאִין חוֹבָה לָהֶן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעוֹפוֹת.

יב. וְאֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁבֵּין עוֹפוֹת לִמְנָחוֹת: שֶׁהָעוֹפוֹת בָּאִין בְּשִׁתָּפוּת וּמַתִּירִין מְחֻסְּרֵי כַּפָּרָה, וְהַתֹּר מִכְלַל אִסּוּרִין בַּקֹּדֶשׁ, וְחַיָּבִים עָלֶיהָ בַּחוּץ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּמְנָחוֹת. וְלַד חַטָּאת וּתְמוּרַת חַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ - עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. וְשֶׁאָבְדָה, וְשֶׁנִּמְצֵאת עַד שֶׁלֹּא כִּפְּרוּ הַבְּעָלִים - עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. מִשֶּׁכִּפְּרוּ בְּעָלִים - אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף שֶׁכִּפְּרוּ הַבְּעָלִים. וְשֶׁעִבְּרָה שְׁנָתָהּ יְהוּ מֵתוֹת, וּבְצִבּוּר מָצִינוּ

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

בְּוֹלֵד חַטָּאת וּבְתְמוּרַת חַטָּאת, וּבְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ, בְּיָחִיד דְּבָרִים אֲמוּרִין וְלֹא בְּצִבּוּר, אַף אֵלּוּ בְּיָחִיד דְּבָרִים אֲמוּרִין וְלֹא בְּצִבּוּר. חֹמֶר בְּזֶבַח שֶׁאֵין בְּתְמוּרָה, וּבְתְמוּרָה שֶׁאֵין בְּזֶבַח, שֶׁהַזֶּבַח דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת, וְאֶת שֶׁטֻּמְאָה נוֹהֶגֶת בְּצִבּוּר כְּיָחִיד, וְעוֹשֶׂה תְמוּרָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּתְמוּרָה. חֹמֶר בִּתְמוּרָה, שֶׁהַתְּמוּרָה קְדוּשָׁה חָלָה עָלֶיהָ בַּעֲלַת מוּם קָבוּעַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּזֶבַח. רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁגָגָה כְּזָדוֹן.

מַסֶּכֶת תְּמוּרָה פֶּרֶק שֵׁנִי

א. הַמַּפְרִישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָה - תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְתִמָּכֵר וְיִפְּלוּ דָּמֶיהָ לִנְדָבָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אָמַר עַל בְּהֵמָה טְמֵאָה וְעַל בַּעֲלַת מוּם: ׳הֲרֵי אֵלּוּ עוֹלָה׳ - לֹא אָמַר כְּלוּם; ׳הֲרֵי אֵלּוּ לְעוֹלָה׳ - אֲפִלּוּ זֶבֶל, אֲפִלּוּ אֲבָנִים - יִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵיהֶן עוֹלָה. הַמַּפְרִישׁ נְקֵבָה לְאָשָׁם תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב וְתִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דָּמֶיהָ לִנְדָבָה.

ב. הַמַּפְרִישׁ נְקֵבָה לְפֶסַח - תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב וְיָבִיא בְּדָמֶיהָ פֶּסַח. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: תִּמָּכֵר שֶׁלֹּא בְמוּם. יָלְדָה זָכָר - יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב וְיִמָּכֵר וְיָבִיא בְּדָמָיו פֶּסַח. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הוּא עַצְמוֹ יִקָּרֵב פֶּסַח. תְּמוּרַת הַפֶּסַח, וְלַד תְּמוּרַת פֶּסַח, וְלָדָן וְלַד וְלָדָן עַד סוֹף הָעוֹלָם - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ וְיָבִיא בִּדְמֵיהֶן שְׁלָמִים. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: וְלָדוֹת עַצְמָן יִקָּרְבוּ שְׁלָמִים, וְלַד תְּמוּרַת שְׁלָמִים, וְלָדָן וְלַד וְלָדָן עַד סוֹף הָעוֹלָם - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ וְיָבִיא בִּדְמֵיהֶן שְׁלָמִים. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: וְלָדוֹת עַצְמָן יִקָּרְבוּ שְׁלָמִים.

ג. הַמַּפְרִישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָתוֹ וּלְפִסְחוֹ וְלַאֲשָׁמוֹ - עוֹשֶׂה תְמוּרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָתוֹ - עוֹשֶׂה תְמוּרָה, לְפִסְחוֹ וְלַאֲשָׁמוֹ - אֵין עוֹשֶׂה תְמוּרָה. אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה תְמוּרָה, אֶלָּא דָּבָר הָרוֹעֶה וּמִסְתָּאֵב. אָמַר רַבִּי: רוֹאֶה אֲנִי דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּפֶסַח, שֶׁמָּא הִקְדִּישׁ הַפֶּסַח וּבָאוּ שְׁלָמִים.

הַשָּׁלֵם

ד. הַמַּפְרִישׁ אֶשְׁמוֹ וְאָבַד, וְהִפְרִישׁ אַחֵר תַּחְתָּיו, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבוֹ עַד שֶׁנִּמְצָא הָרִאשׁוֹן, וַהֲרֵי שְׁנֵיהֶם עוֹמְדִין - יָבִיא אֶת אֵיזֶה מֵהֶם שֶׁיִּרְצֶה, וְהַשֵּׁנִי יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכְרוּ, וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה.

ה. הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לַאֲשָׁמוֹ, וְאָבְדוּ, וְהִפְרִישׁ מָעוֹת תַּחְתֵּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַח בָּהֶן אָשָׁם עַד שֶׁנִּמְצְאוּ מָעוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת - יָבִיא מֵאֵלּוּ אָשָׁם, וְיִקָּרֵב, וְהַשְּׁאָר יִפּוֹל לִנְדָבָה. הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לַאֲשָׁמוֹ, וְאָבְדוּ, וְהִפְרִישׁ מָעוֹת תַּחְתֵּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַח בָּהֶן אָשָׁם עַד שֶׁנִּמְצְאוּ מָעוֹת - הַמָּעוֹת יָבִיא בָּהֶן אָשָׁם, וְיִקָּרֵב, וְאָשָׁם יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה. הַמַּפְרִישׁ אֲשָׁמוֹ וְאָבַד, וְהִפְרִישׁ מָעוֹת תַּחְתֵּיו, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַח בָּהֶן אָשָׁם, אָשָׁם יִקָּרֵב וְהַמָּעוֹת יִפְּלוּ לִנְדָבָה. הַמַּפְרִישׁ אֲשָׁמוֹ וְאָבַד, וְהִפְרִישׁ אַחֵר תַּחְתָּיו, וְהִקְרִיבוּ, וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הָרִאשׁוֹן - יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר: הוּא עַצְמוֹ יִקָּרֵב פֶּסַח. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר: יָבִיא בְּדָמָיו עוֹלָה. הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לַאֲשָׁמוֹ וְאָבְדוּ, וְהִפְרִישׁ מָעוֹת תַּחְתֵּיהֶן, וְלָקַח בָּהֶן אָשָׁם, וְהִקְרִיבוּ, וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ מָעוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת יִפְּלוּ לִנְדָבָה. רַבִּי אוֹמֵר: יֵלְכוּ לָיָם הַמֶּלַח. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר: יָבִיא בָּהֶן עוֹלָה. וַהֲלֹא אַף הַנִּדְבָה עוֹלָה הִיא, מַה בֵּין דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְיעֶזֶר לְדִבְרֵי חֲכָמִים? רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר: עוֹשֶׂה תְמוּרָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין עוֹשֶׂה תְמוּרָה.

ו. הַמַּפְרִישׁ חַטָּאתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָהּ עַד שֶׁנִּמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה, וַהֲרֵי שְׁתֵּיהֶן תְּמִימוֹת, רִאשׁוֹנָה תִּקָּרֵב וּשְׁנִיָּה תָּמוּת; דִּבְרֵי רַבִּי. אַחַת תְּמִימָה וְאַחַת בַּעֲלַת מוּם: תְּמִימָה - תִּקָּרֵב, וּבַעֲלַת מוּם - תִּשָּׁחֵט. נִשְׁחֲטָה בַּעֲלַת מוּם עַד שֶׁלֹּא נִזְרַק דָּמָהּ שֶׁל תְּמִימָה - מֻתֶּרֶת. מִשֶּׁנִּזְרַק דָּמָהּ שֶׁל תְּמִימָה - אֲסוּרָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ בָשָׂר בְּקֻדָּרָה - הֲרֵי זֶה תִּקָּבֵר. הַמַּפְרִישׁ חַטָּאתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָהּ עַד שֶׁנִּמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה,

תּוֹסֶפְתָּא

וַהֲרֵי שְׁתֵּיהֶן עוֹמְדוֹת - יָבִיא אֶת אֵיזֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה, שְׁנֵיָּה תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְתִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דָּמֶיהָ לִנְדָבָה אוֹ תָּמוּת. הַמַּפְרִישׁ מְעוֹתָיו לְחַטָּאתוֹ וְאָבְדוּ, וְהִפְרִישׁ חַטָּאת תַּחְתֵּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָהּ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ; רַבִּי אוֹמֵר: יֵלְכוּ לְיָם הַמֶּלַח. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי, בְּמַפְרִישׁ חַטָּאתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְהִקְרִיבָהּ, וְאַחַר כָּךְ נִמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה - שֶׁתָּמוּת. הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לְחַטָּאתוֹ וְאָבְדוּ, וְהִקְרִיב חַטָּאת, וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ מָעוֹת - יֵלְכוּ לְיָם הַמֶּלַח, שֶׁרַבִּי אוֹמֵר: אֵין הַמָּעוֹת נוֹפְלוֹת לִנְדָבָה אֶלָּא אִם כֵּן לָקַח בָּהֶן חַטָּאת, וְהוֹתִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חַטָּאת מֵתָה, וְאֵין הַמָּעוֹת יֵלְכוּ לְיָם הַמֶּלַח, אֶלָּא שֶׁנִּמְצְאוּ מֵאַחַר שֶׁכִּפְּרוּ הַבְּעָלִים.

ז. תְּמוּרַת הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר, וְלָדָן, וְלַד וְלָדָן, עַד סוֹף הָעוֹלָם - הֲרֵי אֵלּוּ כַּבְּכוֹר וְכַמַּעֲשֵׂר, וְיֵאָכְלוּ בְּמוּמָן לַבְּעָלִים. מֵה בֵּין בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר לְכָל הַקָּדָשִׁים? שֶׁכָּל הַקָּדָשִׁים חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן וְיִטָּפֵל בָּהֶן לְהָבִיא מִחוּץ לָאָרֶץ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּבְּכוֹר וּבַמַּעֲשֵׂר.

מַסֶּכֶת תְּמוּרָה פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הָאוֹמֵר: ׳מַה שֶּׁבְּמֵעֵי בְּהֵמָה זוֹ הֶקְדֵּשׁ׳ - מְתֻּרֶת בִּגְזֵזָה וַאֲסוּרָה בָּעֲבוֹדָה, מִפְּנֵי שֶׁמַּכְחִישׁ אֶת הַקָּדָשִׁים. שְׁחָטָהּ - הָעֹבֶר אָסוּר בָּאֲכִילָה. מֵתָה - הָעֹבֶר אָסוּר בַּהֲנָאָה. ׳שׁוֹר זֶה הֶקְדֵּשׁ לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, שְׁחָטוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם - מָתַר בָּאֲכִילָה. מֵת - מָתַר בַּהֲנָאָה. הִקְדִּישׁוֹ לְשֵׁם שְׁלָמִים - הֲרֵי זֶה מְקֻדָּשׁ. ׳מִעַכְשָׁו לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, וּשְׁחָטוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם - אָסוּר בָּאֲכִילָה. מֵת - אָסוּר בַּהֲנָאָה. הִקְדִּישׁוֹ לְשֵׁם שְׁלָמִים - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ מְקֻדָּשׁ.

ב. ׳בְּהֵמָה זוֹ תּוֹדָה׳ - מַה שֶּׁתֵּלֵד עוֹלָה. ׳בְּהֵמָה זוֹ שְׁלָמִים׳ - מַה שֶּׁתֵּלֵד חַטָּאת. ׳הֲרֵי זוֹ וְלַד תּוֹדָה׳ - וְלַד שְׁלָמִים; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: דִּבְרֵיהֶן קַיָּמִים. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יְבֻדַּק, אִם אָמַר: לְכָךְ נִתְכַּוַּנְתִּי, אֲפִלּוּ שֶׁאֵין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת - דִּבְרֵיהֶן קַיָּמִים. אִם אָמַר: ׳מַה שֶּׁקָּרִיתִי שָׁם לָרִאשׁוֹן וְחָזַרְתִּי וְקָרִיתִי שָׁם לַשֵּׁנִי - אֵין דְּבָרִים אֲחָרוֹנִים כְּלוּם. מוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר לַחֲכָמִים: ׳מַה שֶּׁתֵּלֵד בְּהֵמָה זוֹ עוֹלָה׳ וְהִיא תּוֹדָה, ׳מַה שֶּׁתֵּלֵד בְּהֵמָה זוֹ חַטָּאת׳ וְהִיא שְׁלָמִים - דִּבְרֵיהֶן קַיָּמִין. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, בְּאוֹמֵר: ׳בְּהֵמָה זוֹ תַּחַת שְׁנֵי זְבָחִים אֵלּוּ, תַּחַת שְׁנֵי זְבָחִים שֶׁאֲנִי חַיָּב׳ - אֵין דְּבָרָיו אֲחָרוֹנִים כְּלוּם.

הַשָּׁלֵם

ג. ׳בְּהֵמָה זוֹ תְּמוּרַת עוֹלָה וּתְמוּרַת שְׁלָמִים׳ - הַכֹּל תְּמוּרַת עוֹלָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: דְּבָרָיו קַיָּמִין. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יְבֻדַּק, אִם אָמַר: לְכָךְ נִתְכַּוַּנְתִּי אֶלָּא שֶׁאֵין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת - דְּבָרָיו קַיָּמִין. מַה שֶּׁקָּרִיתִי שָׁם לָרִאשׁוֹן וְחָזַרְתִּי וְקָרִיתִי שָׁם לַשֵּׁנִי - אֵין דְּבָרָיו אֲחָרוֹנִים כְּלוּם. ׳בְּהֵמָה זוֹ חֲצִיָּהּ עוֹלָה וְחֲצִיָּהּ שְׁלָמִים׳ - הַכֹּל עוֹלָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר וְיָבִיא בִּדְמֵי חֲצִיָּהּ עוֹלָה וּבִדְמֵי חֲצִיָּהּ שְׁלָמִים, וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יְבֻדַּק, אִם אָמַר לְכָךְ נִתְכַּוַּנְתִּי, אֶלָּא שֶׁאֵין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת - דְּבָרָיו קַיָּמִין. אִם אָמַר: ׳מַה שֶּׁקָּרִיתִי שָׁם לָרִאשׁוֹן, חָזַרְתִּי וְקָרִיתִי שָׁם לַשֵּׁנִי׳ - אֵין דְּבָרָיו אַחֲרוֹנִים כְּלוּם. ׳בְּהֵמָה זוֹ חֲצִיָּהּ עוֹלָה וְחֲצִיָּהּ שְׁלָמִים׳ - הַכֹּל עוֹלָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיָבִיא בִּדְמֵי חֲצִיָּהּ עוֹלָה וּבִדְמֵי חֲצִיָּהּ שְׁלָמִים. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יְבֻדַּק, אִם אָמַר: ׳לְכָךְ נִתְכַּוַּנְתִּי אֶלָּא שֶׁאֵין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת׳ - דְּבָרָיו קַיָּמִין. אִם אָמַר: ׳מַה שֶּׁקָּרִיתִי שָׁם לָרִאשׁוֹן וְקָרִיתִי שָׁם לַשֵּׁנִי׳ - אֵין דְּבָרָיו אַחֲרוֹנִים כְּלוּם. ׳בְּהֵמָה זוֹ תַּחַת עוֹלָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: דְּבָרָיו קַיָּמִים. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יְבֻדַּק, אִם אָמַר: לְכָךְ נִתְכַּוַּנְתִּי, אֶלָּא שֶׁאֵין יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת׳ - דְּבָרָיו קַיָּמִים. אִם אָמַר: ׳מַה שֶּׁקָּרִיתִי שָׁם

תּוֹסֶפְתָּא

לְרֵאשׁוֹן וְחָזַרְתִּי וְקָרִיתִי שֵׁם לַשֵּׁנִי - אֵין דִּבְרֵיו אֲחֲרוֹנִים כְּלוּם.

ד. ׳בְּהֵמָה זוֹ חֻצְיָהּ עוֹלָה וְחֻצְיָהּ שְׁלָמִים׳, וְהַמִּיר בָּהּ - תְּמוּרָתָהּ כַּיּוֹצֵא בָּהּ. ׳חֻצְיָהּ עוֹלָה וְחֻצְיָהּ שְׁלָמִים. בְּהֵמָה זוֹ חֻצְיָהּ תַּחַת עוֹלָה וְחֻצְיָהּ תַּחַת חַטָּאת׳ - הַכֹּל עוֹלָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: תְּמוּת. ׳חֻצְיָהּ תַּחַת חַטָּאת וְחֻצְיָהּ תַּחַת עוֹלָה׳ - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁתְּמוּת.

ה. חֲמִשָּׁה שֶׁהֵבִיאוּ זֶבַח אֶחָד, אֶחָד סוֹמֵךְ לְשׁוּם עוֹלָה וְכֻלָּם סָמְכוּ לְשׁוּם שְׁלָמִים - יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר בִּדְמֵי חֻצְיָהּ עוֹלָה וּבִדְמֵי חֻצְיָהּ שְׁלָמִים. שְׁחָטוֹ - תְּעֻבַּר צוּרָתוֹ וְיֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. מְצָאתוֹ שְׁלָמִים - תַּעֲלֶה לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה בֵּית דִּין. שֶׁלְּכָךְ אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁמִּתְכַּוֵּן לְכָךְ מִתְּחִלָּתוֹ, אֲבָל סָמַךְ לְשֵׁם עוֹלָה, וְנִמְלַךְ וְאָמַר לְשׁוּם שְׁלָמִים - הֲרֵי זֶה בִּקֻּדְשָּׁתָהּ רִאשׁוֹנָה.

ו. ׳הֲרֵי זֶה תְּמוּרַת זוֹ׳, ׳חֲלִיפַת זוֹ׳ - הֲרֵי זוֹ תְּמוּרָה. ׳זוֹ מְחֻלֶּלֶת עַל זוֹ׳ - לֹא אָמַר כְּלוּם. בְּהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת זֶה מְחֻלֶּלֶת עָלָיו - דִּבְרֵיו קַיָּמִין. ׳תְּמוּרָה זוֹ, חֲלִיפָה זוֹ׳ - לֹא אָמַר כְּלוּם. ׳הֲרֵי זֶה חַטָּאת׳, ר׳הֲרֵי זוֹ אָשָׁם׳, אַף עַל פִּי שֶׁחַיָּב - לֹא אָמַר כְּלוּם. ׳הֲרֵי אֵלּוּ לְחַטָּאתִי׳ ר׳הֲרֵי אֵלּוּ לַאֲשָׁמִי׳, אִם הָיָה חַיָּב - דִּבְרָיו קַיָּמִין. וְאִם לָאו - לֹא אָמַר כְּלוּם. ׳הֲרֵי עָלַי חַטָּאתוֹ וְעוֹלָתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי׳, מִדַּעְתּוֹ - יָצָא. וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ - לֹא יָצָא. הָלַךְ הַלָּה וְהֵבִיא לְעַצְמוֹ - הֲרֵי הֵן כַּחַטָּאת וְאָשָׁם שֶׁכִּפְּרוּ הַבְּעָלִים. עוֹלָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּזְבָחִים - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ וְיָבִיא בִּדְמֵי יָפֶה שֶׁבָּהֶן זֶבַח, וּבִדְמֵי הַיָּפֶה שֶׁבָּהֶן עוֹלָה. הַמִּיר בְּאַחַת מֵהֶן, וְאֵין יוֹדֵעַ בְּאֵיזוֹ מֵהֶן הַמִּיר - הֲרֵי זֶה מֵבִיא מָעוֹת אוֹ זֶבַח מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאוֹמֵר: ׳אִם תְּמוּרַת עוֹלָה הִיא - הֲרֵי זֶה שְׁלָמִים, אִם תְּמוּרַת שְׁלָמִים הִיא זֶה - הֲרֵי זוֹ עוֹלָה׳, וַהֲרֵי הֵן כְּזֶבַח וְכִתְמוּרָה שֶׁנִּתְעָרְבוּ זֶה בָּזֶה. תּוֹדָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּתְמוּרָתָהּ - שְׁתֵּיהֶן יִקָּרְבוּ וְיָנִיף הַלֶּחֶם עִמָּהֶן. מֵת אֶחָד מֵהֶן - לֹא יִקָּרֵב שֵׁנִי. חָזַר וְהֵמִיר בְּאֶחָד מֵהֶן - הֲרֵי זֶה לֹא יִקָּרֵב. וְכֵן שְׁלָמִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בַּבְּכוֹר - שְׁנֵיהֶם יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיֵאָכְלוּ כַּבְּכוֹר. מֵת אֶחָד מֵהֶן - לֹא יִקָּרֵב שֵׁנִי. חָזַר וְהֵמִיר בְּאֶחָד מֵהֶן - הֲרֵי זֶה לֹא יִקָּרֵב.

הַשָּׁלֵם

הושע פרק ט

א אַל־תִּשְׂמַח יִשְׂרָאֵל | אֶל־גִּיל כָּעַמִּים כִּי זָנִיתָ
מֵעַל אֱלֹהֶיךָ אָהַבְתָּ אֶתְנָן עַל כָּל־גָּרְנוֹת
דָּגָן: **ב** גֹּרֶן וָיֶקֶב לֹא יִרְעֵם וְתִירוֹשׁ יְכַחֲשׁ
בָּהּ: **ג** לֹא יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ יְהוָה וְשָׁב אֶפְרַיִם מִצְרַיִם
וּבְאַשּׁוּר טָמֵא יֹאכֵלוּ: **ד** לֹא־יִסְכּוּ לַיהוָה | יַיִן
וְלֹא יֶעֶרְבוּ־לוֹ זִבְחֵיהֶם כְּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם כָּל־
אֹכְלָיו יִטַּמָּאוּ כִּי־לַחְמָם לְנַפְשָׁם לֹא יָבוֹא בֵּית
יְהוָה: **ה** מַה־תַּעֲשׂוּ לְיוֹם מוֹעֵד וּלְיוֹם חַג־
יְהוָה: **ו** כִּי־הִנֵּה הָלְכוּ מִשֹּׁד מִצְרַיִם תְּקַבְּצֵם מֹף
תְּקַבְּרֵם מַחְמַד לְכַסְפָּם קִמּוֹשׁ יִירָשֵׁם חוֹחַ
בְּאָהֳלֵיהֶם: **ז** בָּאוּ | יְמֵי הַפְּקֻדָּה בָּאוּ יְמֵי הַשִּׁלֻּם
יֵדְעוּ יִשְׂרָאֵל אֱוִיל הַנָּבִיא מְשֻׁגָּע אִישׁ הָרוּחַ עַל
רֹב עֲוֹנְךָ וְרַבָּה מַשְׂטֵמָה: **ח** צֹפֶה אֶפְרַיִם עִם־
אֱלֹהָי נָבִיא פַּח יָקוֹשׁ עַל־כָּל־דְּרָכָיו מַשְׂטֵמָה
בְּבֵית אֱלֹהָיו: **ט** הֶעְמִיקוּ שִׁחֲתוּ כִּימֵי הַגִּבְעָה
יִזְכֹּר עֲוֹנָם יִפְקֹוד חַטֹּאותָם: {ס} **י** כַּעֲנָבִים
בַּמִּדְבָּר מָצָאתִי יִשְׂרָאֵל כִּבְכוּרָה בִתְאֵנָה
בְּרֵאשִׁיתָהּ רָאִיתִי אֲבוֹתֵיכֶם הֵמָּה בָּאוּ בַעַל־
פְּעוֹר וַיִּנָּזְרוּ לַבֹּשֶׁת וַיִּהְיוּ שִׁקּוּצִים
כְּאָהֲבָם: **יא** אֶפְרַיִם כְּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם מִלֵּדָה
וּמִבֶּטֶן וּמֵהֵרָיוֹן: **יב** כִּי אִם־יְגַדְּלוּ אֶת־בְּנֵיהֶם
וְשִׁכַּלְתִּים מֵאָדָם כִּי־גַם־אוֹי לָהֶם בְּשׁוּרִי
מֵהֶם: **יג** אֶפְרַיִם כַּאֲשֶׁר־רָאִיתִי לְצוֹר שְׁתוּלָה
בְּנָוֶה וְאֶפְרַיִם לְהוֹצִיא אֶל־הֹרֵג בָּנָיו: **יד** תֵּן־לָהֶם
יְהוָה מַה־תִּתֵּן תֵּן־לָהֶם רֶחֶם מַשְׁכִּיל וְשָׁדַיִם
צֹמְקִים: **טו** כָּל־רָעָתָם בַּגִּלְגָּל כִּי־שָׁם שְׂנֵאתִים
עַל רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם מִבֵּיתִי אֲגָרְשֵׁם לֹא אוֹסִף
אַהֲבָתָם כָּל־שָׂרֵיהֶם סֹרְרִים: **טז** הֻכָּה אֶפְרַיִם
שָׁרְשָׁם יָבֵשׁ פְּרִי בלי־ בַל־ יַעֲשׂוּן גַּם כִּי יֵלֵדוּן
וְהֵמַתִּי מַחֲמַדֵּי בִטְנָם: **יז** יִמְאָסֵם אֱלֹהַי כִּי לֹא
שָׁמְעוּ לוֹ וְיִהְיוּ נֹדְדִים בַּגּוֹיִם: {ס}

הושע פרק י

א גֶּפֶן בּוֹקֵק יִשְׂרָאֵל פְּרִי יְשַׁוֶּה־לּוֹ כְּרֹב לִפְרִיוֹ
הִרְבָּה לַמִּזְבְּחוֹת כְּטוּב לְאַרְצּוֹ הֵיטִיבוּ
מַצֵּבוֹת: **ב** חָלַק לִבָּם עַתָּה יֶאְשָׁמוּ הוּא יַעֲרֹף
מִזְבְּחוֹתָם יְשֹׁדֵד מַצֵּבוֹתָם: **ג** כִּי עַתָּה יֹאמְרוּ אֵין
מֶלֶךְ לָנוּ כִּי לֹא יָרֵאנוּ אֶת־יְהוָה וְהַמֶּלֶךְ מַה־
יַּעֲשֶׂה־לָּנוּ: **ד** דִּבְּרוּ דְבָרִים אָלוֹת שָׁוְא כָּרֹת
בְּרִית וּפָרַח כָּרֹאשׁ מִשְׁפָּט עַל תַּלְמֵי
שָׂדָי: **ה** לְעֶגְלוֹת בֵּית אָוֶן יָגוּרוּ שִׁכֵּן שֹׁמְרוֹן כִּי־
אָבַל עָלָיו עַמּוֹ וּכְמָרָיו עָלָיו יָגִילוּ עַל־כְּבוֹדוֹ כִּי־
גָלָה מִמֶּנּוּ: **ו** גַּם־אוֹתוֹ לְאַשּׁוּר יוּבָל מִנְחָה לְמֶלֶךְ
יָרֵב בָּשְׁנָה אֶפְרַיִם יִקָּח וְיֵבוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
מֵעֲצָתוֹ: **ז** נִדְמָה שֹׁמְרוֹן מַלְכָּהּ כְּקֶצֶף עַל־פְּנֵי־
מָיִם: **ח** וְנִשְׁמְדוּ בָּמוֹת אָוֶן חַטַּאת יִשְׂרָאֵל קוֹץ
וְדַרְדַּר יַעֲלֶה עַל־מִזְבְּחוֹתָם וְאָמְרוּ לֶהָרִים כַּסּוּנוּ
וְלַגְּבָעוֹת נִפְלוּ עָלֵינוּ: {פ}
ט מִימֵי הַגִּבְעָה חָטָאת יִשְׂרָאֵל שָׁם עָמָדוּ לֹא־
תַשִּׂיגָם בַּגִּבְעָה מִלְחָמָה עַל־בְּנֵי עַוְלָה: **י** בְּאַוָּתִי
וְאֶסָּרֵם וְאֻסְּפוּ עֲלֵיהֶם עַמִּים בְּאָסְרָם לִשְׁתֵּי
עינתם עֲוֹנוֹתָם: **יא** וְאֶפְרַיִם עֶגְלָה מְלֻמָּדָה
אָהֲבָתִי לָדוּשׁ וַאֲנִי עָבַרְתִּי עַל־טּוּב צַוָּארָהּ
אַרְכִּיב אֶפְרַיִם יַחֲרוֹשׁ יְהוּדָה יְשַׂדֵּד־לוֹ
יַעֲקֹב: **יב** זִרְעוּ לָכֶם לִצְדָקָה קִצְרוּ לְפִי־חֶסֶד נִירוּ
לָכֶם נִיר וְעֵת לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה עַד־יָבוֹא וְיוֹרֶה
צֶדֶק לָכֶם: **יג** חֲרַשְׁתֶּם־רֶשַׁע עַוְלָתָה קְצַרְתֶּם
אֲכַלְתֶּם פְּרִי־כָחַשׁ כִּי־בָטַחְתָּ בְּדַרְכְּךָ בְּרֹב

גְּבוּרֶיךָ: **יד** וְקָאם שָׁאוֹן בְּעַמֶּךָ וְכָל־מִבְצָרֶיךָ
יוּשַׁד כְּשֹׁד שַׁלְמַן בֵּית אַרְבֵאל בְּיוֹם מִלְחָמָה אֵם
עַל־בָּנִים רֻטָּשָׁה: **טו** כָּכָה עָשָׂה לָכֶם בֵּית־אֵל
מִפְּנֵי רָעַת רָעַתְכֶם בַּשַּׁחַר נִדְמֹה נִדְמָה מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל:

הושע פרק יא

א כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ וּמִמִּצְרַיִם קָרָאתִי
לִבְנִי: **ב** קָרְאוּ לָהֶם כֵּן הָלְכוּ מִפְּנֵיהֶם לַבְּעָלִים
יְזַבֵּחוּ וְלַפְּסִלִים יְקַטֵּרוּן: **ג** וְאָנֹכִי תִרְגַּלְתִּי
לְאֶפְרַיִם קָחָם עַל־זְרוֹעֹתָיו וְלֹא יָדְעוּ כִּי
רְפָאתִים: **ד** בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם בַּעֲבֹתוֹת
אַהֲבָה וָאֶהְיֶה לָהֶם כְּמֹרְמֵי עֹל עַל לְחֵיהֶם וְאַט
אֵלָיו אוֹכִיל: **ה** לֹא יָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאַשּׁוּר
הוּא מַלְכּוֹ כִּי מֵאֲנוּ לָשׁוּב: **ו** וְחָלָה חֶרֶב בְּעָרָיו
וְכִלְתָה בַדָּיו וְאָכָלָה מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם: **ז** וְעַמִּי
תְלוּאִים לִמְשׁוּבָתִי וְאֶל־עַל יִקְרָאֻהוּ יַחַד לֹא
יְרוֹמֵם: **ח** אֵיךְ אֶתְּנְךָ אֶפְרַיִם אֲמַגֶּנְךָ יִשְׂרָאֵל אֵיךְ
אֶתֶּנְךָ כְאַדְמָה אֲשִׂימְךָ כִּצְבֹאִים נֶהְפַּךְ עָלַי לִבִּי
יַחַד נִכְמְרוּ נָחוּמָי: **ט** לֹא אֶעֱשֶׂה חֲרוֹן אַפִּי לֹא
אָשׁוּב לְשַׁחֵת אֶפְרָיִם כִּי אֵל אָנֹכִי וְלֹא־אִישׁ
בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר: **י** אַחֲרֵי יְהוָה
יֵלֵכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג כִּי־הוּא יִשְׁאַג וְיָחֵרְדוּ בָנִים
מִיָּם: **יא** יֶחֶרְדוּ כְצִפּוֹר מִמִּצְרַיִם וּכְיוֹנָה מֵאֶרֶץ
אַשּׁוּר וְהוֹשַׁבְתִּים עַל־בָּתֵּיהֶם נְאֻם־יְהוָה: {ס}

הושע פרק יב

א סְבָבֻנִי בְכַחַשׁ אֶפְרַיִם וּבְמִרְמָה בֵּית יִשְׂרָאֵל
וִיהוּדָה עֹד רָד עִם־אֵל וְעִם־קְדוֹשִׁים
נֶאֱמָן: **ב** אֶפְרַיִם רֹעֶה רוּחַ וְרֹדֵף קָדִים כָּל־הַיּוֹם
כְּזָב וְשֹׁד יַרְבֶּה וּבְרִית עִם־אַשּׁוּר יִכְרֹתוּ וְשֶׁמֶן
לְמִצְרַיִם יוּבָל: **ג** וְרִיב לַיהוָה עִם־יְהוּדָה וְלִפְקֹד
עַל־יַעֲקֹב כִּדְרָכָיו כְּמַעֲלָלָיו יָשִׁיב לוֹ: **ד** בַּבֶּטֶן
עָקַב אֶת־אָחִיו וּבְאוֹנוֹ שָׂרָה אֶת־אֱלֹהִים: **ה** וַיָּשַׂר
אֶל־מַלְאָךְ וַיֻּכָל בָּכָה וַיִּתְחַנֶּן־לוֹ בֵּית־אֵל יִמְצָאֶנּוּ
וְשָׁם יְדַבֵּר עִמָּנוּ: **ו** וַיהוָה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יְהוָה
זִכְרוֹ: **ז** וְאַתָּה בֵּאלֹהֶיךָ תָּשׁוּב חֶסֶד וּמִשְׁפָּט
שְׁמֹר וְקַוֵּה אֶל־אֱלֹהֶיךָ תָּמִיד: **ח** כְּנַעַן בְּיָדָו
מֹאזְנֵי מִרְמָה לַעֲשֹׁק אָהֵב: **ט** וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אַךְ
עָשַׁרְתִּי מָצָאתִי אוֹן לִי כָּל־יְגִיעַי לֹא יִמְצְאוּ־לִי עָוֹן
אֲשֶׁר־חֵטְא: **י** וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
עֹד אוֹשִׁיבְךָ בָּאֳהָלִים כִּימֵי מוֹעֵד: **יא** וְדִבַּרְתִּי
עַל־הַנְּבִיאִים וְאָנֹכִי חָזוֹן הִרְבֵּיתִי וּבְיַד הַנְּבִיאִים
אֲדַמֶּה: **יב** אִם־גִּלְעָד אָוֶן אַךְ־שָׁוְא הָיוּ בַּגִּלְגָּל
שְׁוָרִים זִבְּחוּ גַּם מִזְבְּחוֹתָם כְּגַלִּים עַל תַּלְמֵי
שָׂדָי: **יג** וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שְׂדֵה אֲרָם וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל
בְּאִשָּׁה וּבְאִשָּׁה שָׁמָר: **יד** וּבְנָבִיא הֶעֱלָה יְהוָה
אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּבְנָבִיא נִשְׁמָר: **טו** הִכְעִיס
אֶפְרַיִם תַּמְרוּרִים וְדָמָיו עָלָיו יִטּוֹשׁ וְחָרְפָּתוֹ יָשִׁיב
לוֹ אֲדֹנָיו:

הושע פרק יג

א כְּדַבֵּר אֶפְרַיִם רְתֵת נָשָׂא הוּא בְּיִשְׂרָאֵל וַיֶּאְשַׁם
בַּבַּעַל וַיָּמֹת: **ב** וְעַתָּה | יוֹסִפוּ לַחֲטֹא וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
מַסֵּכָה מִכַּסְפָּם כִּתְבוּנָם עֲצַבִּים מַעֲשֵׂה חָרָשִׁים
כֻּלָּה לָהֶם הֵם אֹמְרִים זֹבְחֵי אָדָם עֲגָלִים
יִשָּׁקוּן: **ג** לָכֵן יִהְיוּ כַּעֲנַן־בֹּקֶר וְכַטַּל מַשְׁכִּים הֹלֵךְ
כְּמֹץ יִסַּעֵר מִגֹּרֶן וּכְעָשָׁן מֵאֲרֻבָּה: **ד** וְאָנֹכִי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וֵאלֹהִים זוּלָתִי לֹא תֵדָע
וּמוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתִּי: **ה** אֲנִי יְדַעְתִּיךָ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ
תַּלְאֻבוֹת: **ו** כְּמַרְעִיתָם וַיִּשְׂבְּעוּ שָׂבְעוּ וַיָּרָם לִבָּם

עַל־כֵּן שִׂכְחוּנִי: **ז** וַֽאֲנִי֙ לָהֶ֣ם כְּמוֹ־שָׁחַ֔ל כְּנָמֵ֖ר
עַל־דֶּ֣רֶךְ אָשׁ֑וּר: **ח** אֶפְגְּשֵׁ֣ם כְּדֹ֣ב שַׁכּ֔וּל וְאֶקְרַ֖ע
סְגֹ֣ור לִבָּ֑ם וְאֹכְלֵ֤ם שָׁם֙ כְּלָבִ֔יא חַיַּ֥ת הַשָּׂדֶ֖ה
תְּבַקְּעֵֽם: **ט** שִׁחֶתְךָ֥ יִשְׂרָאֵ֖ל כִּי־בִ֑י בְּעֶזְרֶֽךָ: **י** אֱהִ֣י
מַלְכְּךָ֔ אֻפּ֖וֹא וְיוֹשִׁיעֲךָ֣ בְּכָל־עָרֶ֑יךָ וְשֹׁפְטֶ֗יךָ אֲשֶׁ֥ר
אָמַ֛רְתָּ תְּנָה־לִּ֥י מֶ֖לֶךְ וְשָׂרִֽים: **יא** אֶתֶּן־לְךָ֥ מֶ֖לֶךְ
בְּאַפִּ֑י וְאֶקַּ֖ח בְּעֶבְרָתִֽי: {פ}
יב צָר֥וּר עֲוֹ֖ן אֶפְרָ֑יִם צְפוּנָ֖ה חַטָּאתֹֽו: **יג** חֶבְלֵ֤י
יוֹלֵדָה֙ יָבֹ֣אוּ לֹ֔ו הוּא־בֵ֥ן לֹ֖א חָכָ֑ם כִּי־עֵ֥ת לֹא־יַעֲמֹ֖ד
בְּמִשְׁבַּ֥ר בָּנִֽים: **יד** מִיַּ֤ד שְׁאוֹל֙ אֶפְדֵּ֔ם מִמָּ֖וֶת
אֶגְאָלֵ֑ם אֱהִ֤י דְבָרֶ֙יךָ֙ מָ֔וֶת אֱהִ֥י קָטָבְךָ֖ שְׁא֑וֹל נֹ֥חַם
יִסָּתֵ֖ר מֵעֵינָֽי: **טו** כִּ֥י הֽוּא־בֵ֖ין אַחִ֣ים יַפְרִ֑יא יָבֹ֣וא
קָדִ֗ים רֽוּחַ־יְהוָה֙ מִמִּדְבָּ֣ר עֹלֶ֔ה וְיֵבֹ֖ושׁ מְק֣וֹרֹ֑ו
וְיֶחֱרַ֙ב֙ מַעְיָנֹ֔ו הֽוּא־יְשִׁסֶּ֖ה אוֹצַ֥ר כָּל־כְּלִי־חָמְדָֽה:

הושע פרק יד

א תֶּאְשַׁ֥ם שֹׁמְרֹ֖ון כִּ֣י מָרְתָ֑ה בְּאֱלֹהֶ֖יהָ בַּחֶ֥רֶב יִפֹּ֛לוּ
עֹלְלֵיהֶ֥ם יְרֻטָּ֖שׁוּ וְהָרִיּוֹתֶ֥יו יְבֻקָּֽעוּ: {פ}
ב שׁוּבָ֤ה יִשְׂרָאֵל֙ עַד־יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ כִּ֥י כָשַׁ֖לְתָּ
בַּעֲוֹנֶֽךָ: **ג** קְח֤וּ עִמָּכֶם֙ דְּבָרִ֔ים וְשׁ֥וּבוּ אֶל־יְהוָ֖ה
אִמְר֣וּ אֵלָ֔יו כָּל־תִּשָּׂ֥א עָוֹ֖ן וְקַח־טֹ֑וב וּנְשַׁלְּמָ֖ה
פָּרִ֥ים שְׂפָתֵֽינוּ: **ד** אַשּׁ֣וּר | לֹ֤א יֹושִׁיעֵ֙נוּ֙ עַל־סוּס֙
לֹ֣א נִרְכָּ֔ב וְלֹא־נֹ֨אמַ֔ר עֹ֖וד אֱלֹהֵ֑ינוּ לְמַעֲשֵׂ֣ה יָדֵ֔ינוּ
אֲשֶׁר־בְּךָ֥ יְרֻחַ֖ם יָתֹֽום: **ה** אֶרְפָּ֥א מְשׁוּבָתָ֖ם אֹהֲבֵ֣ם
נְדָבָ֑ה כִּ֥י שָׁ֖ב אַפִּ֥י מִמֶּֽנּוּ: **ו** אֶֽהְיֶ֤ה כַטַּל֙ לְיִשְׂרָאֵ֔ל
יִפְרַ֥ח כַּשּׁוֹשַׁנָּ֖ה וְיַ֣ךְ שָׁרָשָׁ֑יו כַּלְּבָנֹֽון: **ז** יֵלְכ֣וּ
יְנִקֹותָ֔יו וִיהִ֥י כַזַּ֖יִת הֹודֹ֑ו וְרֵ֥יחַ לֹ֖ו כַּלְּבָנֹֽון: **ח** יָשֻׁ֖בוּ
יֹשְׁבֵ֣י בְצִלֹּ֑ו יְחַיּ֥וּ דָגָ֖ן וְיִפְרְחוּ֙ כַּגֶּ֔פֶן זִכְרֹ֖ו כְּיֵ֥ין
לְבָנֹֽון: **ט** אֶפְרַ֕יִם מַה־לִּ֥י עֹ֖וד לָֽעֲצַבִּ֑ים אֲנִ֥י עָנִ֖יתִי
וַאֲשׁוּרֶ֑נּוּ אֲנִ֤י כִּבְרֹושׁ֙ רַעֲנָ֔ן מִמֶּ֥נִּי פִרְיְךָ֖
נִמְצָֽא: **י** מִ֤י חָכָם֙ וְיָבֶן֙ אֵ֣לֶּה נָבֹ֔ון וְיֵדָעֵ֖ם כִּֽי־יְשָׁרִ֣ים
דַּרְכֵ֣י יְהוָ֑ה וְצַדִּקִ֣ים יֵלְכ֣וּ בָ֔ם וּפֹשְׁעִ֖ים יִכָּשְׁל֥וּ בָֽם: {ש}

יואל פרק א

א דְּבַר־יְהוָ֖ה אֲשֶׁ֣ר הָיָ֑ה אֶל־יוֹאֵ֖ל בֶּן־
פְּתוּאֵֽל: **ב** שִׁמְעוּ־זֹ֤את הַזְּקֵנִים֙ וְהַאֲזִ֣ינוּ כֹ֔ל יֹושְׁבֵ֖י
הָאָ֑רֶץ הֶֽהָיְתָ֤ה זֹּאת֙ בִּימֵיכֶ֔ם וְאִ֖ם בִּימֵ֥י
אֲבֹתֵיכֶֽם: **ג** עָלֶ֥יהָ לִבְנֵיכֶ֖ם סַפֵּ֑רוּ וּבְנֵיכֶ֖ם לִבְנֵיהֶ֑ם
וּבְנֵיהֶ֖ם לְדֹ֥ור אַחֵֽר: **ד** יֶ֣תֶר הַגָּזָ֔ם אָכַ֖ל הָאַרְבֶּ֑ה
וְיֶ֣תֶר הָאַרְבֶּ֔ה אָכַ֖ל הַיֶּ֑לֶק וְיֶ֣תֶר הַיֶּ֔לֶק אָכַ֖ל
הֶחָסִֽיל: **ה** הָקִ֣יצוּ שִׁכּוֹרִ֔ים וּבְכ֖וּ וְהֵילִ֑לוּ כָּל־שֹׁתֵ֥י
יָ֖יִן עַל־עָסִ֥יס כִּי נִכְרַ֖ת מִפִּיכֶֽם: **ו** כִּי־גֹ֤וי עָלָה֙ עַל־
אַרְצִ֔י עָצ֥וּם וְאֵ֖ין מִסְפָּ֑ר שִׁנָּ֣יו שִׁנֵּ֤י אַרְיֵה֙ וּמְתַלְעֹ֣ות
לָבִ֔יא לֹֽו: **ז** שָׂ֥ם גַּפְנִ֖י לְשַׁמָּ֑ה וּתְאֵנָתִ֖י לְקֻצָּפָ֑ה
חָשֹׂף֩ חֲשָׂפָ֨הּ֙ וְהַשְׁלֵ֔ךְ הִלְּבִ֖ינוּ שָׂרִיגֶֽיהָ: **ח** אֵלִ֕י
כִּבְתוּלָ֖ה חֲגֹ֣רַת־שַׂ֑ק עַל־בַּ֖עַל נְעוּרֶֽיהָ: **ט** הָכְרַ֤ת
מִנְחָה֙ וָנֶ֔סֶךְ מִבֵּ֖ית יְהוָ֑ה אָבְל֣וּ הַכֹּהֲנִ֔ים מְשָׁרְתֵ֖י
יְהוָֽה: **י** שֻׁדַּ֤ד שָׂדֶה֙ אָבְלָ֣ה אֲדָמָ֔ה כִּֽי שֻׁדַּ֥ד דָּגָ֖ן
הוֹבִ֣ישׁ תִּירֹ֑ושׁ אֻמְלַ֖ל יִצְהָֽר: **יא** הֹבִ֣ישׁוּ אִכָּרִ֔ים
הֱיִלִ֖ילוּ כֹּרְמִ֑ים עַל־חִטָּ֥ה וְעַל־שְׂעֹרָ֖ה כִּי אָבַ֥ד
קְצִ֖יר שָׂדֶֽה: **יב** הַגֶּ֤פֶן הֹובִישָׁה֙ וְהַתְּאֵנָ֣ה אֻמְלָ֔לָה
רִמֹּ֥ון גַּם־תָּמָ֖ר וְתַפּ֑וּחַ כָּל־עֲצֵ֣י הַשָּׂדֶ֔ה יָבֵ֖שׁוּ כִּֽי־
הֹבִ֥ישׁ שָׂשֹׂ֖ון מִן־בְּנֵ֥י אָדָֽם: {ס} **יג** חִגְרוּ֙ וְסִפְדוּ֙
הַכֹּהֲנִ֔ים הֱיִלִ֖ילוּ מְשָׁרְתֵ֣י מִזְבֵּ֑חַ בֹּ֣אוּ לִ֔ינוּ בַּשַּׂקִּ֖ים
מְשָׁרְתֵ֣י אֱלֹהָ֑י כִּי֩ נִמְנַ֨ע מִבֵּ֜ית אֱלֹהֵיכֶ֗ם מִנְחָ֥ה
וָנֶ֛סֶךְ: **יד** קַדְּשׁוּ־צ֖וֹם קִרְא֣וּ עֲצָרָ֑ה אִסְפ֣וּ זְקֵנִ֔ים
כֹּ֚ל יֹשְׁבֵ֣י הָאָ֔רֶץ בֵּ֖ית יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם וְזַעֲקוּ֙ אֶל־
יְהוָֽה: **טו** אֲהָהּ֙ לַיֹּ֔ום כִּ֥י קָר֖וֹב יֹ֣ום יְהוָ֑ה וּכְשֹׁ֖ד
מִשַּׁדִּ֥י יָבֹֽוא: **טז** הֲלֹוא֩ נֶ֨גֶד עֵינֵ֜ינוּ אֹ֗כֶל נִכְרַ֤ת

מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ שִׂמְחָה וָגִיל: **יז** עָבְשׁוּ פְּרֻדוֹת
תַּחַת מְגִרְפֹתֵיהֶם נָשַׁמּוּ אֹצָרוֹת נֶהֶרְסוּ מַמְּגֵרוֹת
כִּי הוֹבִישׁ דָּגָן: **יח** מַה־נֶּאֶנְחָה בְהֵמָה נָבֻכוּ עֶדְרֵי
בָקָר כִּי אֵין מִרְעֶה לָהֶם גַּם־עֶדְרֵי הַצֹּאן
נֶאְשָׁמוּ: **יט** אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא כִּי אֵשׁ אָכְלָה
נְאוֹת מִדְבָּר וְלֶהָבָה לִהֲטָה כָּל־עֲצֵי
הַשָּׂדֶה: **כ** גַּם־בַּהֲמוֹת שָׂדֶה תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כִּי יָבְשׁוּ
אֲפִיקֵי מָיִם וְאֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת הַמִּדְבָּר: {ס}

הודפס לזכות

ולרפואה שלימה ברמ"ח
אבריו ושס"ה גידיו של

ר' מרדכי

בן חנה נ"י

ויחזיר אותו לכוחותיו
שימשיך להפיץ כל ימי חייו.
בעבור שנדבו סכום הגון
להדפסת חוברות לימוד
הבי"ת והמשניות זהר.

הודפס לזכות

יהושע לוי יצחק

בן רות נ"י

ורחל בת לאה תחי'

לרפואה שלימה

ומהירה ונחת דקדושא

מכל יוצאי חלציהם

אמן כן יהי רצון.

בס"ד

לוח זמני היום לאופק אומאן יצ"ו - לימי קיבוץ ראש השנה תשפ"ו לפ"ק

יום לשבוע	יום לחודש	פרשה	חצות הלילה	עלות השחר	טלית ותפילין	נץ החמה במישור	סוף זמן ק"ש מג"א א'	סוף זמן ק"ש מג"א ב'	סוף זמן ק"ש ע"א	סוף זמן תפילה ע"א	חצות היום	מנחה גדולה	מנחה קטנה	פלג המנחה ע"א	שקיעת החמה בגובה	צאת הכוכבים 6.5° בינוים	צאת הכוכבים 8.5° קטנים	72 דק'	למנינם
חמישי	י"ח אלול		1:58	4:53	5:24	6:30	8:38	8:53	9:42	10:46	12:56	1:28	4:40	6:00	7:20	7:56	8:08	8:32	11
שישי	י"ט אלול	הדלקת הנרות 6:38	1:56	4:55	5:25	6:32	8:39	8:54	9:43	10:47	12:55	1:27	4:39	5:58	7:18	7:54	8:06	8:30	12
שבת	כ' אלול	**כי תבא** צאת השבת 8:04 ר"ת 8:28	1:54	4:56	5:27	6:33	8:39	8:55	9:43	10:47	12:55	1:27	4:38	5:57	7:16	7:51	8:04	8:28	13
ראשון	כ"א אלול	אש' מתחילים סליחות	1:51	4:58	5:29	6:34	8:40	8:56	9:44	10:47	12:55	1:26	4:36	5:55	7:13	7:49	8:02	8:26	14
שני	כ"ב אלול		1:49	5:00	5:30	6:36	8:41	8:56	9:44	10:47	12:54	1:26	4:35	5:53	7:11	7:47	8:00	8:24	15
שלישי	כ"ג אלול		1:47	5:01	5:32	6:37	8:42	8:57	9:45	10:48	12:54	1:25	4:33	5:51	7:09	7:45	7:57	8:22	16
רביעי	כ"ד אלול		1:45	5:03	5:33	6:39	8:42	8:57	9:45	10:48	12:54	1:25	4:32	5:50	7:07	7:43	7:55	8:20	17
חמישי	כ"ה אלול		1:43	5:05	5:35	6:40	8:43	8:58	9:46	10:48	12:53	1:24	4:31	5:48	7:05	7:41	7:53	8:17	18
שישי	כ"ו אלול	הדלקת הנרות 6:23	1:41	5:06	5:36	6:41	8:44	8:59	9:46	10:48	12:53	1:24	4:29	5:46	7:03	7:38	7:51	8:15	19
שבת	כ"ז אלול	**נצבים** צאת השבת 7:49 ר"ת 8:13	1:38	5:08	5:38	6:43	8:44	8:59	9:47	10:48	12:52	1:23	4:28	5:44	7:01	7:36	7:49	8:13	20
ראשון	כ"ח אלול		1:36	5:10	5:39	6:44	8:45	9:00	9:47	10:49	12:52	1:23	4:26	5:42	6:59	7:34	7:46	8:11	21
שני	כ"ט אלול	הדלקת הנרות 6:16	1:34	5:11	5:41	6:46	8:46	9:01	9:48	10:49	12:52	1:22	4:25	5:41	6:56	7:32	7:44	8:09	22
שלישי	א' תשרי	**א' דראש השנה**	1:32	5:13	5:42	6:47	8:46	9:01	9:49	10:49	12:51	1:22	4:24	5:39	6:54	7:30	7:42	8:07	23
רביעי	ב' תשרי	**ב' דראש השנה**	1:30	5:14	5:44	6:49	8:47	9:02	9:49	10:49	12:51	1:22	4:22	5:37	6:52	7:28	7:40	8:05	24
חמישי	ג' תשרי	**צום גדליה** תחילת הצום 5:16 צאת הצום 7:25	1:28	5:16	5:45	6:50	8:48	9:03	9:50	10:50	12:51	1:21	4:21	5:35	6:50	7:25	7:38	8:03	25
שישי	ד' תשרי	הדלקת הנרות 6:08	1:25	5:18	5:47	6:51	8:48	9:03	9:50	10:50	12:50	1:21	4:20	5:34	6:48	7:23	7:36	8:00	26
שבת	ה' תשרי	**וילך** שיבה צאת השבת 7:33 ר"ת 7:58	1:23	5:19	5:48	6:53	8:49	9:04	9:51	10:50	12:50	1:21	4:18	5:32	6:46	7:21	7:33	7:58	27
ראשון	ו' תשרי	פורסם ע"י מערכת 'ברסלב גלובל'	1:21	5:21	5:50	6:54	8:50	9:04	9:51	10:50	12:50	1:20	4:17	5:30	6:44	7:19	7:31	7:56	28
שני	ז' תשרי	info@breslevglobal.com	1:19	5:22	5:51	6:56	8:50	9:05	9:52	10:51	12:49	1:20	4:15	5:29	6:42	7:17	7:29	7:54	29
שלישי	ח' תשרי		1:17	5:24	5:53	6:57	8:51	9:06	9:52	10:51	12:49	1:20	4:14	5:27	6:39	7:15	7:27	7:52	30
רביעי	ט' תשרי	הדלקת הנרות 5:57	1:15	5:25	5:54	6:59	8:52	9:06	9:53	10:51	12:49	1:19	4:13	5:25	6:37	7:13	7:25	7:50	1
חמישי	י' תשרי	**יום כפור** צאת יוה"כ 7:23 ר"ת 7:48	1:13	5:27	5:56	7:00	8:52	9:07	9:54	10:51	12:48	1:19	4:11	5:23	6:35	7:11	7:23	7:48	2
שישי	י"א תשרי	הדלקת הנרות 5:53	1:11	5:28	5:57	7:02	8:53	9:07	9:54	10:52	12:48	1:19	4:10	5:22	6:33	7:09	7:21	7:46	3

נערך ע"י מערכת גליון 'טועמיה חיים זכו' להפצת אורו ודעתו של רביה"ק ככתבם וכלשונם

הרוצה ליטול חלק בזכות ההדפסה וההפצה, וכן הרוצה לקבל הגליון יפנה לטעל. 0548528284 (toameobreslev@gmail.com) ניתן לתרום ב'נדרים פלוס' שלוחה 2450 עבור 'טועמיה חיים זכו - ברסלב'

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת וילך

כח	יום ראשון	עלות השחר (72 דק) ... 5:14 נץ החמה ..... 6:26 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 סו"ז קר"ש - גר"א . 9:28	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:31 שקיעה ..... 6:35 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:48	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים ז **ירושלמי:** סוטה יד **תוספתא:** ערכין ב **נ"ך:** הושע ט **משניות:** טהרות ד **זהר:** חלק ג עמ' נז-נח	**21**
כט	יום שני הדלקת נרות (40 דק): 5:54 (20 דק): 6:14	ערב ראש השנה עלות השחר (72 דק) ... 5:14 נץ החמה ..... 6:26 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:28	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:31 שקיעה ..... 6:34 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:47	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים ח **ירושלמי:** סוטה טו **תוספתא:** ערכין ג **נ"ך:** הושע י **משניות:** טהרות ה **זהר:** חלק ג עמ' נט-ס	**22**
א	יום שלישי הדלקת נרות ברבינו תם: 7:45	א' דראש השנה עלות השחר (72 דק) ... 5:15 נץ החמה ..... 6:27 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:29	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:30 שקיעה ..... 6:32 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:45	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים ט **ירושלמי:** סוטה טז **תוספתא:** ערכין ד **נ"ך:** הושע יא **משניות:** טהרות ו **זהר:** חלק ג עמ' סא-סב	**23**
ב	יום רביעי מוצ"ח לשיטת ר"ת: 7:44	ב' דראש השנה עלות השחר (72 דק) ... 5:15 נץ החמה ..... 6:27 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:29	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:30 שקיעה ..... 6:31 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:44	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים י **ירושלמי:** סוטה יז **תוספתא:** ערכין ה **נ"ך:** הושע יב **משניות:** טהרות ז **זהר:** חלק ג עמ' סג-סד	**24**
ג	יום חמישי	צום גדליה עלות השחר (72 דק) ... 5:16 נץ החמה ..... 6:28 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:29	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:30 שקיעה ..... 6:30 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:43	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים יא **ירושלמי:** סוטה יח **תוספתא:** תמורה א **נ"ך:** הושע יג **משניות:** טהרות ח **זהר:** חלק ג עמ' סה-סו	**25**
ד	יום שישי הדלקת נרות (40 דק): 5:48 (20 דק): 6:08	עלות השחר (72 דק) ... 5:17 נץ החמה ..... 6:29 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:29	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:29 שקיעה ..... 6:28 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:41	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים יב **ירושלמי:** סוטה יט **תוספתא:** תמורה ב **נ"ך:** הושע יד **משניות:** טהרות ט **זהר:** חלק ג עמ' סז-סח	**26**
ה	שב"ק מוצש"ק לשיטת ר"ת: 7:40	שבת קודש פרשת נצבים וילך - שובה עלות השחר (72 דק) ... 5:17 נץ החמה ..... 6:29 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:29	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:29 שקיעה ..... 6:27 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:40	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים יג **ירושלמי:** סוטה כ **תוספתא:** תמורה ג **נ"ך:** יואל א **משניות:** טהרות י **זהר:** חלק ג עמ' סט-ע	**27**

מִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה - כָּל הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ הוֹלֶכֶת בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי ! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)